

11/2017

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
NOVEMBER – LISTOPAD

Na lov z agencijo Pasat z več kot 25-letno tradicijo

Lov s pogonom na divje prašiče (Hrvaška) za pavšalno ceno 80 €/dan.
 >> Neomejen odstrel vseh kategorij divjih prašičev, lisic in šakalov.
 Skupni lov na jelenjad in divje prašiče (Slovenija) za 100 €/dan.

5-dnevni lov in odstrel medveda v zlati medalji (Hrvaška) za 4.990 €.
 Lov na malo divjad (Romunija - Arad): odstrel zajca 35 €, fazana 15 €, ali v Sloveniji (Stajerska) 60 € za uplen zajca in 15 € za fazana.
 Jelen v medalji (Slovenija, Hrvaška, Madžarska) že od 1.780 € dalje.
 Odstrel muflona v pavšalu (Hrvaška) 1.990 €, damjaka 1.600 €.

5-dnevni lov (Južna Afrika) in odstrel bivola za 8.900 €.
 Lov in odstrel risa (Estonija) za 5.990 € ali (Rusija) za 4.990 €.
 7 dni lova in odstrel ovna Marco Polo (Kirgizija) za 19.900 €.
 Lov in uplen belega medveda (Kanada) za 35.000 USD.

Dolenjska cesta 11, Ljubljana
 01 428 37 40 > 041 728 143
 pasat.si > info@pasat.si

Pasat

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

Mikrodot
Cena: 180,00 EUR

RD 30H
Cena: 95,00 EUR

RD 25H
Cena: 85,00 EUR

RD 30
Cena: 95,00 EUR

Optična pika II. generacije
Cena: 120,00 EUR

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o. LJUBLJANA; Tel: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Dog Trace

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETNA GARANCIJE

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760

akcija -20%

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

STEYR MANNLICHER, ZIVA, Sabatti, Beretta, YILDIZ, ALFA, RUGER

FLIS JAKNA 94028-244

KAPA IZ FLISA Z NAUŠNIKI
45,00 €
-35%
CENA: 9,75 €

KAPA ZA POGONE
CENA: 17,90 €

MEDO šport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

MEDOŠPORT GROSUPOLJE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPOLJE, tel: 01/787 37 00, fax: 01/787 37 02
e-mail: medosport@siol.si

MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utršbah 24, 8340 ČRNOMELJ, tel: 07/306 24 70 e-mail: medosport@siol.si

www.medo-sport.si

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brodčeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5 8x42
Akcijska cena: 199,00 €

NIKON Prostaff 3-9x40 NP
Akcijska cena: 190,00 €
Cene veljajo do razprodaje zaloge

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Gumijasti škornji VULKAN - VIKING VIBRAM

Lovski čevlji - gojzar Planika MANGART

Notranjost škornja je iz neoprena debeline 4 mm. vibram podplat pa skrbi za odlično oprijem.

105 €

136 €

-10%

Popust velja ob nakupu z lovsko izkaznico v novembru 2017.

Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna | 05 720 40 70 | info@avantura.info

HAENEL

MERKEL

MAUSER

STEYR

Blaser

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta ...
- Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym ...
- Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB ...
- Oblečila: Chevalier, Pinewood, X Jagd, Jagdhund

Opravljam vsa puškarska dela

Puškarnstvo Špendal d.o.o.

Gramozna pot 9
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307
email: puskarstvo@siol.net
www.guns-spendal.si

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik C., št. 11
november – listopad
Lovce je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priloga in tisk
 Tiskarna Evrografis, d. o. o.,
 Maribor
 Poštnina je plačana pri pošti
 1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
 Arpad Köveš

Odgovorni urednik
 Boris Leskovic

*Bojan Avbar, Franc Černigoj,
 Leo Fabiani, Boštjan Pokorny*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovce izhaja praviloma vsak mesec.
 Ta številka je izšla v 23.000 izvodih.
 Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
 obdavčeno po 9,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
 po e-pošti v Wordovem formatu,
 uradne dopise pa podpisane in žigo-
 sane naknadno tudi po navadni pošti.
 Fotografije sprejemamo v formatu
 jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
 (velikost 1-2 MB; 300 dpi); lahko
 tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
 tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovce
 Župančičeva 9 – p. p. 505
 1001 Ljubljana
 e-naslov: lovce@lovska-zveza.si
 Tel.: (01) 24-10-922
 Faks: (01) 24-10-927
 Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:
 do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
 5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
 Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
 Male oglase je treba poslati pisno
 in plačati vnaprej na transakcijski
 račun Lovske zveze Slovenije,
 Župančičeva 9, Ljubljana,
 pri NLB, d. d., Ljubljana:
 02010-0015687097.

IZ VSEBINE:

A. Klemenc:	Naše lovstvo obsega pomembne dejavnosti	548
IZ DNEVNEGA TISKA		550
110 LET LZS		552
J. Kovačič Siuka:	Osrednja državna prireditve ob 110-letnici Lovske	
	zveze Slovenije	552
F. Rotar:	Gostoljubni Kraševci povezali slovenske lovce	552
J. Kovačič Siuka:	Ko gozdna vila pripoveduje lovsko pravljico ...	554
M. Toš:	Zgodile so se Senožče	557
F. Rotar:	Kraški in brkinski lovci po lastni poti	558
F. Rotar:	Prešeren zaključek slavja	559
MNENJA IN PREDLOGI		560
L. Fabiani:	Še nekaj misli o našem krvosledništvu	560
M. Hafner:	Zimska opravila v lovišču	562
PO LOVSKEM SVETU		567
G. Bolčina:	Novi najmočnejši srbski smjak	567
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		568
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		569
Š. Kutoš:	Iz take smo snovi ...	569
LOVSKA ORGANIZACIJA		571
F. Ekar:	Praznovanje 70-letnice ZLD Gorenjske	571
I. Rožman:	Tradicionalno strelsko tekmovanje za pokal AGRA 2017	573
B. Ačko:	Hubertova maša v spomin na preminule lovce	573
M. Gselman:	Četrty Memorial Braneta Kurnika	574
V. Prodan:	Nova generacija lovcev LZ Koper	574
M. Žnidaršič:	Na osnovnih šolah v Postojni so lovci dobrodošli	575
J. Žagar:	Razstava Zeleni most	576
E. Vidmar:	Lovska družina Kozje stena obeležila 70 let delovanja	576
S. Sovič:	70 let LD Velunja - Šoštanj	577
A. Mikec:	70 let LD Šentjernej	578
S. Tatalovič:	LD Vurmat je praznovala 70-letnico ustanovitve	579
M. Samec:	70 let LD Taborska jama	579
J. P. Marin:	70 let LD Vojnik	580
S. Gabrijel:	70 let LD Dobrič	581
MLADI IN LOVSTVO		582
M. Brunskole:	Diana, sveti Hubert in prvi Belokranjski lovski tabor mladih	582
Z. Pavlin:	Lovski tabor mladih v Dobovi	582
Z. Mastnak:	Četrty Tabor mladih v SK ZLD Celje	583
JUBILANTI		584
LZ Maribor, M. G.:	60 let Marjana Toša	584
LOVSKI OPRTNIK		585
B. Galjot:	Suša zelo prizadene tudi divjad	585
E. Krašna:	Pravilno nošenje zelene vejice za klobukom in drugi lovski običaji	586
F. Ekar:	V spomin na pokončnega Slovenca, kmeta, lovca in pevca	586
P. Steblovinik:	Srečanje po 35 letih	587
J. Kovačič Siuka:	Telemetrične ovrtnice na odlovljenih medvedih pripomorejo k izboljšanju sobivanja medveda in človeka	588
M. Malek:	Predstavitev na stojnici v Staršah	588
I. Rožman:	Tradicionalno srečanje lovcev in ribičev iz Gornje Radgone	588
F. Klajne:	Pestra jesen 2016	589
M. Gselman:	Mariborski lovci smo lovili ribe ...	590
B. Galjot:	Kune belice vse pogostejše in drzejše v naseljih	590
M. Koritnik:	Sme pa ne dam ...	591
M. Hernaus:	Krznó, kdo zna še tebe cenit'?	592
V. Rutar:	Odmeljitev in razmejitev okrajnih zakupnih lovišč okrajev Ptuj in Gornja Radgona	593
Š. Pungaršek:	Kranjski volčič	594
V SPOMIN		595
LOVSKA KINOLOGIJA		596
J. Verčko:	23. Državna tekma v delu po krvni sledi v LPN Medved - Kočevje	596
D. Bandelj:	Jazbečarji med toskanskimi griči	597
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	598

SLIKA NA NASLOVNICI:

Lisica – *Vulpes vulpes*

Foto: J. Papež - Grča

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
 1. 5.-31. 10.
 srna, mladiči obeh spolov:
 1. 9.-31. 12.
 mladica:
 1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:
 16. 8.-31. 12.
 košuta:
 1. 9.-31. 12.
 teleta:
 1. 9.-31. 1.

junica, lanščak:
 1. 7.-31. 1.

Damjak

damjak:
 16. 8.-31. 12.
 košuta:
 1. 9.-31. 12.
 teleta:
 1. 9.-31. 1.
 junica, lanščak:
 1. 7.-31. 1.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in
 jagnjeta obeh spolov:
 1. 8.-28. 2.

ovca:
 1. 8.-31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
 enoletni obeh spolov:
 1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
 enoletni obeh spolov:
 1. 8.-31. 12.

Divji prašič

merjasec:
 1. 1.-31. 12.
 svinja:
 1. 7.-31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:
 1. 1.-31. 12.

Poljski zajec

1. 10.-15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.-28. 2.

Jazbec

1. 8.-31. 12.

Lisica

1. 7.-15. 3.

Sakal*

1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.-31. 3.

Navadni polh

1. 10.-30. 11.

Alpski svizec

1. 9.-30. 10.

Pižmovka

1. 1.-31. 12.

Nutrija

1. 1.-31. 12.

Fazan

1. 9.-28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.-15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.-15. 1.

Soja

1. 8.-28. 2.

Sraka

1. 8.-28. 2.

Siva vrana

1. 8.-28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvze-
 mu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus*
arctos) in volka (*Canis lupus*) iz narave

* Po monitoringu

Naše lovstvo obsega pomembne dejavnosti

Izvajanje in načrtovanje programov komisij LZS ter pogled na 110-letno pot

V polnem teku in skoraj dokončane so že vse načrtovane letošnje aktivnosti lovstva, saj smo že na koncu druge polovice leta 2017. Hkrati se začne priprava načrtov dela vseh organov LZS v naslednjem letu 2018.

Komisije LZS v letu 2017 aktivno izvajajo (na usklajevalnem sestanku komisij) dopolnjen in usklajen ter na UO LZS sprejet vsebinski načrt, opredeljen po prednostnih nalogah, in na tej podlagi sprejet finančni načrt dela. Temeljno vodilo načrtovanja je, da je treba z zbranimi sredstvi ravnati smotrno, pregledno in gospodarno ter da so sredstva namenjena za posamezne programe, ki jih lovci najbolj potrebujemo, ob dejstvu, naj se višina članarine ne bi povečala in tudi, naj bi odvedli sredstva za nakup zemljišča za gradnjo novega nacionalnega lovskega centra. Pri načrtovanju v letu 2017 in prav tako v letu 2018 ne moremo mimo ugotovljenega dejstva, da se je povprečna starost članstva v zadnjih štirih letih spet zvišala za 1,5 leta. V tem obdobju se kljub povprečnemu vstopu 560 pripravnikov na leto še vedno zmanjšuje številčnost članstva v povprečju za 98 članov na leto.

Naloga vseh komisij je, sicer v dolgoročnem procesu, da bi čim hitreje spremenili trend zmanjševanja številčnosti članstva, kar pa lahko dosežemo le s proaktivnim in učinkovitim odzivom na izžive, ki nam jih nakazujejo aktualne družbene razmere.

Ključni element za dosego omenjenih ciljev je tudi predstavljanje lovstva mladim v zanje prijaznih in zanimivih oblikah (predstavitev lovstva v vrtcih, šolah, zelo pomembni so dobro organizirani in vodeni lovski tabori), njihovo intenzivno izobraževanje ter učinkovita predstavitev lovstva nelovski javnosti. Le-ta mora potekati na vseh ravneh, in sicer od komisij pri LZS pa vse do območnih ZLD in LD, saj le tako lahko dosežemo želene usklajene učinke.

Letos sta očitna velik preskok in vloženi napor na področju usklajevanja pri načrtovanju upravljanja s populacijami divjadi, ki ga aktivno in učinkovito, ob strokovni podpori članov Komisije za upravljanje z divjadjo in Strokovnega znanstvenega sveta ter Komisije za organizacijska in pravna vprašanja, vodi predsednik LZS mag. Lado Bradač. Na tak način se je opazno povečala tudi prepoznavnost krovne organizacije v medijih ter s tem pravilna predstavitev lovstva širši javnosti. Komisija za upravljanje z divjadjo bo tudi v prihodnje prednostno delovala glede reševanja problematike, povezane z načrtovanjem in upravljanjem z divjadjo, ter spremljala stanje divjadi. Strokovnoznanstveni svet LZS se bo aktivno vključeval v javne razprave in sodeloval na okroglih mizah ter delavnicah na temo lovstva s poudarkom na temi upravljanja s populacijami divjadi in prostoživečih živalski vrst. Komisija za izobraževanje nadaljuje s programi, ki jih lovci potrebujemo pri upravljanju lovišč in izvajanju koncesijskih pogodb, načrtujemo tudi katalog znanja za lovske pripravnike ter glede na aktualne dogodke tudi uskladitve Navodil za izvajanje praktičnega in teoretičnega dela lovskega izpita s Pravilnikom o lovskem orožju in Zakonom o orožju. Na področju dela Komisije LZS za lovsko kinologijo so bila opredeljena pravila sodelovanja na

preizkušnjah lovskega psov predvsem z vidika delitve sredstev. V prihodnjem letu bodo povečali preglednost in poskrbeli za enakomernost teritorialno zastopanost posameznih lovskega preizkušenj in tečajev ter poenostavitev vnašanja podatkov o opravljenih preizkušnjah lovskega psov v aplikacijo Lisjak. V okviru Komisije LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostjo na podlagi izkušenj že razvijajo in načrtujejo nov koncept srečanja lovskega zborov in skupin rogov z naslovom Praznik lovske kulture, ki bo prilagojen dejanskim potrebam in možnostim, predvsem pa postaja zanimivejši za lovsko in tudi nelovsko javnost. Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje je ob izvajanju svojega programa dosegla odlične rezultate na desetem Evropskem prvenstvu v lovski kombinaciji. V prihodnje si naši strelci postavljajo visoke načrte tudi na področju varnega ravnanja z orožjem in sprememb področne zakonodaje. V komisiji LZS za mednarodne odnose načrtujejo aktivnejšo vlogo v evropskih in mednarodnih organizacijah lovstva. Ravno tako je Komisija LZS za priznanja in odlikovanja glede na veliko praznovanje 70-letnice delovanja posameznih LD opravila veliko dela. V komisiji LZS za lovsko-informacijski sistem načrtujejo dopolnitev aplikacije na področju dogodkov v loviščih in na področju lovske kinologije. Komisija LZS za organizacijska in pravna vprašanja bo nadalje s pravnimi sredstvi skrbela za strokovno podporo pri uveljavljanju interesov LZS in njenih članic ter nudila pomoč članicam LZS v sodnih postopkih predvsem v precedenčnih primerih, s poudarkom na urejanju zadev iz svoje pristojnosti na področju aktualnih vprašanj načrtovanja in upravljanja s populacijami divjadi posameznih vrst. Naloga Komisije LZS za finančno in gospodarsko področje pa je pripraviti predloge za uresničitev načrtov ob upoštevanju temeljnih izhodišč racionalnosti in gospodarnosti ter ob upoštevanju prednostnih nalog in smernic ob začetku mandata v korist slehernega slovenskega lovca.

Vsi opravljeni in načrtovani programi so nedvomno plod bogate, 110-letne tradicije organiziranega lovstva na Slovenskem, ki jo letos praznuje LZS. V tem bogatem obdobju izkušenj se je zgodilo nekaj pomembnih zgodovinskih mejnikov:

- 1907: ustanovitev Slovenskega lovskega kluba z namenom združiti vse lovce na ozemlju Slovenije ter razvijati narodno zavest, dvigniti raven naravovarstva in strokovnosti v lovstvu,
- 1909: preimenovanje SLK v Slovensko lovsko društvo (SLD), ki je štelo le 170 članov,
- 1910: izid prve številke glasila Lovec, ki je eno najstarejših slovenskih glasil sploh,
- 1953: odprtje Slovenskega lovskega muzeja v Bistri kot javne izobraževalne institucije s področja lovstva in divjadi,
- 1958: Slovenska lovska organizacija dobi naziv Lovska zveza Slovenije,
- 1959: slovesno odprtje vile Zlatorog, doma slovenskih lovcev in zdajšnjega sedeža LZS na Župančičevi ulici 9 v Ljubljani,
- 1971: izid prve knjige iz knjižne zbirke Zlatorogova knjižnica,

- 1979: izid prve knjige iz zbirke Strokovna knjižnica,
- 1991: Lovska zveza Slovenije postane članica Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (International Council for Game and Wildlife Conservations – CIC),
- 1993: Lovska zveza Slovenije postane članica Združenja evropskih lovskih zvez in varstva divjadi EU (Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU – FACE),
- 1998: Slovenski lovci sprejmejo Etični kodeks slovenskih lovcev – to je prvi primer sprejetja nekega lovskega kodeksa pravilnega vedenja in ravnanja lovcev na svetu,
- 2009: ustanovljen je Strokovnoznanstveni svet LZS, ki s svojo raziskovalno dejavnostjo skrbi za prenos najnovejših strokovnih spoznanj domače in svetovne znanosti in prenos v lovsko, pa tudi laično javnost,
- 2012: izide prva številka strokovnoznanstvenega glasila Zlatorogov zbornik.

LZS je v tem obdobju izpostavila izjemno pomembno vlogo pri ohranjanju divjadi in drugih prostoživečih živalskih vrst ter naravnega ravnovesja v okolju. Zdajšnja bogata vrstna raznolikost živali, edinstvena v evropskem prostoru, je nam, slovenskim lovcem, prinesla velik mednarodni ugled in priznanje. Organiziranost in visoki standardi slovenskega lovstva so visoko spoštovani v mednarodnih in evropskih strokovnih krogih. Na našo dolgo prehojeno pot pri varstvu narave je zato treba gledati z velikim spoštovanjem.

LZS, ki je največja nevladna naravovarstvena organizacija, trenutno vključuje 415 lovskih družin, upravljavk lovišč s skupno 20.390 člani. Lovske družine so njene temeljne članice in so na območni ravni večinoma združene v dvajset območnih lovskih zvez (ZLD/LZ).

Vloga lova in njegov pomen sta se skozi vso njegovo dolgo zgodovino spreminjala in preoblikovala. Dandanes ima lov izključno vlogo ohranjanja naravnega ravnovesja z nujnim upravljanjem divjadi in drugih prostoživečih živalskih vrst (na populacijski ravni). Lovec ima visoko moralno in družbeno obveznost, saj mora na visoki strokovni ravni upravljati s populacijami divjadi. V razmerah zdajšnjih občutljivih družbenih razmer to pomeni, da moramo biti častne osebe z odgovornim vedenjem, ravnanjem do narave, divjadi, družbenega okolja, do lastnikov in upravljavcev zemljišč in gozdov ter predvsem in na prvem mestu do svojih lovskih tovarišev. S svojim vedenjem in ravnanjem si moramo prizadevati za ugled lovske organizacije.

V ospredju so prav gotovo naša trajnostna naloga, odgovornost in skrb, da je divjad vseh vrst in njihovo število v ravnovesju z okoljskimi in prehranskimi možnostmi. Sonaravno upravljanje in varstvo divjadi ter zagotavljanje naravne vrstne pestrosti je bilo za naše lovce vedno strokovno in etično vodilo.

Lovstvo – kot dejavnost trajnostnega upravljanja s populacijami vrst, ki sodijo med divjad, in varstva narave –, ne pomeni samo lova, kot si pogosto predstavlja širša javnost oz. je v javnosti najbolj prepoznavno. Obsega še številne druge, zelo pomembne dejavnosti, ki pomagajo krepiti zavest lovske in nelovske javnosti. Urejeno lovstvo je pomembno za naravo in družbo! Lovstvo je varstvo narave, lovska kultura, je delo z mladimi, izobraževanje, raziskovalna dejavnost in lovsko založništvo; lovstvo je tudi skrb za lovsko kinologijo pa tudi za lovsko strelstvo in še marsikaj bi lahko našteali ...

Mag. Aleš Klemenc,
podpredsednik LZS

Foto: M. Artnak – Grča

Foto: M. Artnak – Grča

VOLKOVI POD GORJANCI NAPADLI OVCE

DNEVNIK, 6. 9. 2017 (Dragana Stanković) – 3. septembra zgodaj zjutraj so policiste in lovce klicali v naselje Konec pri Novem mestu, tik pod Gorjanci. Na pašniku so na tleh ležali mrtvi starejša ovca oziroma tisto, kar je pač ostalo od nje, in trije mrtvi jageljčki. Tri ovce s preščiipnjenimi vratovi in poškodovanimi nogami so se še bojevale za življenje. Lastnik Mirko Pašič, ki je lani zamenjal vso čredo 24 ovc, še ne ve, ali bodo preživele. Ovce so na kmetiji Pašičevih doma že več kot 30 let. »Imam jih v glavnem zato, da čistijo trnje, grmičevje, nekaj pa tudi za meso za lastno uporabo,« je povedal. Pašnik je imel zavarovan z meter visoko električno ograjo, ki pa očitno za volkove ni bila nobena ovira. Preskočili so jo, na nekaj mestih celo raztrgali. Pašič je prepričan, da so bili na delu vsaj trije ali štirje volkovi. Noč prej so volkovi napadli ovce v sosednji Vinji vasi in jih pokončali sedem, dve pa sta izginili. Najverjetneje je bil isti trop, saj je bil tudi način napada enak, je dodal Marjan Kumelj iz novomeške enote Zavoda za gozdove. Samo letos je bilo po podatkih novomeškega Zavoda za gozdove na območju Dolenjske in Kočevskega osem napadov volkov na drobnico, kar je precejšnje povečanje glede na prejšnja leta.

Lani, denimo, so bili trije napadi, od tega dva v Suhi krajini in eden na območju Uršnih sel. Glede na to, da se število rejcev drobnice in tudi prostorski obseg reje ne povečujeta, je edini razlog za napade povečanje populacije volkov na tem območju, je dejal Kumelj. Koliko volkov se giblje na območju Dolenjske, Bele krajine in Kočevskega, ni mogoče reči z gotovostjo. Glede na podatke o štetju, ki so ga opravljali s pomočjo izzivanja (oglašanja) volkov, se je oglašil trop volkov v Suhi krajini v bližini Ambrusa in drugi trop na Poljanski gori v Beli krajini, medtem ko so pod Gorjanci pozimi izsledili dva volka. Po podatkih monitoringa, opravljenega v letih 2015/16, naj bi v Sloveniji živelo okrog 50 volkov. »Lanski monitoring je pokazal, da se je populacija volka pri nas rahlo povečala, prostorsko pa je stabilna. Edina izjema je prav območje Gorjancev, kjer smo lani zaznali nov trop oziroma samca in samico, ne vemo pa še, ali sta se tudi razmnoževala. To bo pokazal letošnji intenzivni monitoring na tem območju,« je dejal Rok Černe za Oddelka za gozdne živali in lovstvo na Zavodu RS za gozdove. V okviru projekta SloWolf so pred šestimi leti osim večjim rejcem, ki so v preteklosti imeli več napadov na drobnico, brezplačno razdelili 1,8 metra visoko električno ograjo. Že naslednje leto se je vrednost škodnih primerov zmanjšala za 100.000 evrov, je povedal Černe. Trenutno lahko

rejci drobnice prek Zavoda za gozdove zahtevajo sofinanciranje nakupa električnih mrež, Agencija RS za okolje oziroma ministrstvo jih sofinancira v višini 80 odstotkov, preostalo plača rejec sam. Gre za strošek okrog 1.500 evrov za 400 metrov ograje oziroma za ograditev približno enega hektarja. Rok Černe je še dodal, da postavitve več kot 500 metrov električne ograje ni smiselna, ker se začne elektrika »izgubljati« in varovanje ni več učinkovito. Kaj pa odstrel? Kot je pojasnil Černe, se z odstrelom upočasnjuje razširjanje populacije in tako preprečuje nastanek škode, vendar le tam, kjer prej ni bilo volkov. »Kjer pa se volkovi gibljejo že od nekdaj in drobnica ne bo dobro zaščitena, se bodo škodni primeri kljub odstrelu nadaljevali, saj bodo drugi volkovi nadomestili odstreljene živali.« O tej problematiki je v oddaji **ODMEVI, 6. septembra 2017**, poročala tudi **RTV SLO (Petra Držaj)** v osrednji informativni oddaji **24 ur** pa **POP TV 23. septembra** (Ana Marija Krese).

KAR PO CESTI SE JE ODPRAVIL PROTI KAMNIŠKI BISTRICI

24ur.com POP TV, STA in DNEVNIK, 21. 9. 2017, (av) – Na portalu kamnik.info so 20. septembra objavili videoposnetek medveda, kako se je prejšnjo noč sprehajal kar po cesti proti

Kamniški Bistrici. Srečali so ga ob 22.15 med vožnjo v Kamniško Bistrico, kakšnih 300 metrov za spodnjo postajo žičnice na Veliko planino. Kot so dejali, je manjši medved, ki se je ustrašil njihovega vozila, kar nekaj časa tekel pred vozilom. **Darko Veternik**, vodja lovišča s posebnim namenom Kozorog, je povedal, da medved na njihovem območju zadnji dve leti ni nobeno presenečenje več, saj je bil do aprila stalno prisoten. Potem je za nekaj časa izginil in se pred tedni spet pojavil na Menini planini, kjer je poklal deset ovc, se prestrašil pastirja in pobegnil. Dan pred nočnim sprehodom proti Kamniški Bistrici so medveda ponovno opazili na planini Dol, a domnevajo, da je bil tisti medved »vegetarijanec«, saj je razkopal le nekaj mravljišč. Predvidevajo, da se bo odpravil po že utečeni poti proti Krvavcu in od tam morda v Avstrijo. Lahko pa se bo vrnil na Veliko planino, tam ostal ali pa nadaljeval pot v dolino Bele in Solčave. Ljudem, ki bi ga morda srečali, svetuje, naj ostanejo razsodni in naj ne mahajo z rokami in ne vpijejo. Mirno naj počakajo, da se bo umaknil oziroma naj se sami mirno umaknejo. »Vpitje, mahanje s palico, metanje kamenja in kriljenje z rokami je prepovedano, saj je to zver,« opozarja Veternik in dodaja, naj se ljudje, zlasti gobarji, izogibajo temnih gozdov in naj ne hodijo v globeli, kjer počiva medved. V lovskem društvu Kamnik je starišina Marjan Osolnik povedal,

da si lovci hitro izmenjujejo informacije o medvedu, ki se je tudi tokrat gibal na območju LPN Kozorog. Medtem pa je **POPTV** na spletnih straneh **24ur.com** **25. 9. 2017** že poročala, da je 24. septembra zvečer v Ambrožu pod Krvavcem lovcem LPN Kozorog vendarle uspelo upleniti medveda, ki je povzročal gmotno škodo na območju Menine planine, okolice Kamnika in nazadnje tudi na območju Krvavca.

DIVJI PRAŠIČI POVZROČAJO PREGLAVICE

ŠTAJERC, 7. 9. 2017 (Milan Ketiš) – Lovci v Slovenskih goricah se srečujejo z novimi izzi- vi: divji prašiči že nekaj časa pov- zročajo škodo kmetom. S Pohorja se pomikajo na Dravsko polje in od tam v Slovenske gorice. »Letos smo že imeli nekaj primerov, ko so nas kmetje obvestili, da so jim divje svinje uničile zemljo do te mere, da je bil travnik ali posevek čez noč dobesedno spremenjen v njivo. Pridejo in iščejo hrano, prehranjujejo se namreč večinoma s črvi in žuželkami v travi, zdaj pa so najbolj ogrožena polja s koruzo,« je povedal starešina LD Sveti Jurij v Slovenskih goricah Franc Krivec. Vse več beležijo tudi šakalovi; to so živali, podobne lisici in psu. Zanje opravljajo monitoring, beležijo glasove, ki jih zasledijo domačini, ter pri- mere srečanja z njim, informaci-

je pa pošiljajo na Lovsko zvezo Slovenije in raziskovalcem. O teh zadevah so se lovci pogovarjali na srečanju z občani, kmetovalci in drugimi lastniki zemljišč. V zahvalo za sodelovanje pri gojitvi divjadi in ohranitvi naravnega bogastva so občane pogostili s srnjakovim golažem in domačo kapljico. Podobno srečanje so pripravili tudi v LD Dobrava v Slovenskih goricah, o čemer je v istem časopisu poročal Marjan Toš. Tamkajšnjega srečanja pri lovskem domu v Dobravi se je udeležil tudi trojiški župan Darko Fras, sicer tudi sam član zelene bratovščine. O obeh srečanjih so poročale tudi **OVTARJEVE NOVICE** **27. 9. 2017**.

NAJPREJ VARUH, NATO LOVEC

VEČER, 18. 9. 2017 (Danilo Muršec) – Pod tem naslovom je Vlado Began v Večeru v rubriki Pisma bralcev že trikrat doslej ves svoj gnev usmeril na lovce, ne izključno na prejemnika zlate plakete Mestne občine Ptuj. »V bistvu zbegano ponavljate in dolgozite o ubijanju in samoregulaciji, prav nič pa niste zapisali o posegih v okolje, o vznemirjanju divjadi, o škodah od divjadi. Zavedam se, da mi je za širši odgovor odmerjeno pre- malo prostora, za vseobsegajoč in strokoven pa mislim, da premorem premalo znanja. Se pa nadajam, da bo to storila LZS. Dejstvo je, da imamo lovske družine (LD) sklenjene Koncesijske pogodbe za

trajnostno gospodarjenje z divjadjo v loviščih z državo (Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehra- no). In dejstvo je, da lovcem načrte odvzema predpisuje Zavod za goz- dove RS, na katerega pa praktično nimamo nobenega vpliva, ker nas ne upoštevajo.« Objektivno je treba reči, da lov je lov, ki ima tradicijo, v sedanjem času z omejitvami. Ampak zato lovci zagotovo nismo izrodki, kar nekateri tako radi in posplošeno izustijo ali zapišejo. Kam sodijo po vaše ljudje, zaposle- ni v mesnopredelovalni industriji, kmetje, prodajalci mesnih izdel- kov? Mar ni preveč demagogije, populizma, laži in podtikanj? Res pa je, da nekateri posamezniki ne sodijo v vrste »zelene bratovščine« in je zaradi takih javna podoba lovcev slaba, med lovci pa vse preveč lažne solidarnosti.

PREDLOG MOP: ODSTRELITI 88 MEDVEDOV IN TUDI 10 VOLKOV

SLOVENSKE NOVICE, 21. 9. 2017, (A. L.) in STA – V enem letu bo iz okolja odvzetih 108 medvedov in 10 volkov. Tako predlaga Ministrstvo za okolje in prostor v osnutku odloka o ukrepu odvzema osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave za obdobje (od 1. oktobra 2017) do 30. septembra 2018, v katerem pojasnjujejo, da bo populacija medvedov z odstrelom zmanjšana

za 88, medtem ko bodo predvi- dene izgube (promet in drugo) znašale še 20 medvedov. »Pri volku je predviden odvzem 10 osebkov. Odstrel, ki predstavlja le del t.i. odvzema, je usmerjen na manjše in mlajše živali. Zaradi zmanjšanja možnosti vpliva na socialno sestavo tropa je pri volku predpisana določba, da se odstrel konča takoj, ko število odvzetih odraslih volkov (osebkov, sta- rih dve leti ali več) doseže 40 % predvidenega odvzema.« Rezultati spremljanja stanja pri volku od začetka opravljanja monitoringa kažejo, da se številčnost povečuje. Prav tako preliminarni podatki ugotavljanja številčnosti, ki se opravlja v okviru projekta *Life Dinalp Bear*, kažejo povečanje številčnosti rjavega medveda. V pripravi je nova ocena številč- nosti populacije medveda z gen- sko-molekularnimi metodami, ki bo predvidoma znana do konca septembra 2017,« pojasnjujejo. O tej temi je **25. 9. 2017** v od- daji **Slovenska kronika RTV SLO** poročala **Barbara Renčof**. Poročala je, da zdaj v slovenskih gozdovih živi okrog 600 medve- dov. Domačini na območjih, kjer živi naša največja zver in ki ji morajo prilagajati svoje življenje, menijo, da je medvedov preveč in da je njihovo število iz leta v leto večje. V Loški dolini se medvedi ob večerih redno sprehajajo po dvoriščih. V gozdovih na tistem koncu Slovenije pa je že nekaj let mogoče srečati več medvedov kot ljudi.

Foto: M. Krofel

Osrednja državna prireditev ob 110-letnici Lovske zveze Slovenije

Lovska zveza Slovenije (LZS), Brkinsko-Kraška zveza lovskih družin Sežana, LD Senožeče in Občina Divača so v soboto, 7. oktobra 2017, v Senožečah organizirale osrednjo državno prireditev ob 110-letnici lovstva na Slovenskem. Častni pokrovitelj prireditve je bil predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Organizatorji so za obiskovalce poskrbeli že zgodaj popoldan, ko so pripravili lovsko mašo, razstavo umetniških del, nastop folklorne skupine, zanimiva predavanja o zvereh, povabili pa so tudi sokolarje in kinologe, ki so

predstavili svojo dejavnost. Senožški osnovnošolci so pripravili kratek kulturni program, predsednik LZS mag. Lado Bradač pa jim je podelil priznanja za najboljše lovske zgodbe in risbe. Gobarji so nabrali številne užitne pa tudi strupene gobe, ki so jih razstavili v dvorani Rudolfa Cvetka, kjer je potekal prvi del dogajanja, posvečenega 110-letnici LZS. V večernih urah pa je v posebej za to priložnost postavljenem prireditvenem šotoru potekala osrednja proslava ob 110-letnici delovanja LZS.

J. K. S.

GOSTOLJUBNI KRAŠEVCI POVEZALI SLOVENSKE LOVCE

I dilično kmetijsko, vinogradniško in industrijsko **kraško vas Senožeče v Občini Divača** smo mnogi Prekmurci, Prleki, Štajerci, Dolenjci, Korošci s te in one strani Matjaževe Pece, Gorenjci že pred nekaj desetletji (ne)prisiljeno spoznavali kot tranzitni turisti. Skozi Senožeče smo se pač morali peljati po takratni edini glavni cesti, ki je povezovala preostale slovenske dežele s Primorjem. Bolj ali manj pozitivni spomini na tiste

slovenske turistične čase so še v spominu tudi mnogim slovenskim lovcem, našim sinovom in hčeram, ki so zdaj že tudi starši, nekateri med njimi pa tudi lovci in lovke. Kako bi le izpuhtel spomin, saj smo na morje potovali zelo počasi v strnjenih dolgih kolonah v preveč naloženih in pregretyh avtomobilih. Vseeno so nam takratne Senožeče s svojimi vaškimi gostilnami, ki so stregle dobre domače jedi in izvrstna kraška vina, zlasti teran,

ostale v lepem spominu. V nekoč tako prometno obremenjene Senožeče, ki so z izgradnjo avtoceste verjetno mlajšim generacijam manj znane, smo se številni slovenski lovci, več nas je bilo iz takratnih lepših turističnih časov, spet vrnili na Kras, v Senožeče. Tokrat kot udeleženci jubilejnega slavlja slovenskih lovcev ob 110-letnici delovanja LZS.

Kraški lovci, ki so organizacijsko, izobraževalno in kulturno povezani v najmlajši slovenski območni lovski zvezi, **Brkinsko-Kraški zvezi lovskih družin (BKZLD)**, so s podporo **LZS, LD Senožeče in Občine Divača** dokazali, da so združeni, brez tradicionalne lovske »favšije« in ljubosumnosti lahko še kako kos tudi tako zahtevni organizaciji, kot je bila letošnja največja in najpomembnejša slovenska lovska prireditev. Da je tako lepo uspela, bo zagotovo z velikimi črkami za vedno zapisano v novejši zgodovini lovstva na Slovenskem. Da smo lahko pohvalno sploh poročali iz Senožeč, imajo,

Foto: F. Rotor

Z jesensko obarvanim okoljem so se s svojimi zelenimi lovskimi kroji in klobuki lepo zšli tudi slovenski lovci. Marsikateri se je posladkal pri stojnici Aktiva žena Senožeče, kjer so imele obilo dela žene in matere senožeških lovcev. Vinogradniki in vinarji so pripravili pokušino vrhunskih kraških vin.

Foto: Š. Vesel

Na ploščadi pred dvorano Rudolfa Cvetka so se zavrteli člani folklorne skupine Kraški šopek.

Foto: F. Rotar

Popoldansko društvenje v centru Senožec so popestrili tudi predstavniki Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed s svojimi sokoli in kragulji.

Foto: Š. Vesel

Miha Krofel je kot predstavnik Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani na zelo razumljiv in zanimiv način v sliki in besedi predstavil zveri (medveda, volka in risa) v Sloveniji.

Foto: F. Rotar

Domači lovci so postavili na ogled nagačene prostoživeče živali, tamkajšnja gobarska družina je poučno razstavila skoraj večino gob, ki rastejo pri nas, videti pa je bilo mogoče tudi številna umetniška dela.

Foto: F. Rotar

Učenkam in učencem, ki so v okviru natečaja LZS Zveri v naravnem okolju pripravili najboljša likovna in literarna dela, je pisne pohvale in knjižne nagrade izročil predsednik LZS mag. Lado Bradač. Učenci so pripravili tudi pester kulturni program.

Jubilejna značka ob 110-letnici organiziranega lovstva v Sloveniji nosi realistično podobo belega (posrebljenega) gamsa z zlatima rogljema. Napis 110 let, 1907–2017, iz katerega je razvidno, da gre za jubilejno značko, je skrit na zadnji strani značke. Podjetje AT Primožič iz Kranja je značke izdelalo v nakladi samo 600 izvodov. Visoke so 28 mm, pripenjajo pa se z žebličkom (pin). Izdelane so s tehniko brizganja, nato posrebljene, roglja pa sta na koncu ročno pobarvana z zlato barvo.

G. B.

Foto: G. Bolčina

roko na srce, zasluge številni sodelujoči. Po mnenju večine prisotnih lovcev, lovskih in političnih funkcionarjev, številnih ljubiteljev zelene bratovščine, zlasti pa Kraševcev, velja levji dežel pohval celotnemu 20-članskemu organizacijskemu odboru, ki sta ga zavzeto vodila **Marijan in Magda Sotlar**, predsednik in tajnica odbora BKZLD, na čelu katere je **Andrej Sila**, županstvu občine, predvsem pa tridesetim članom LD Senožec, na čelu katere je prizadevni in neutrudni starešina **Ugo Zidar**. »Da bo veliko dela pred in po proslavi, smo se senožeški lovci dobro zavedali. Složni smo dostojno in pravočasno opravili vse naloge,« je povedal skromni starešina Zidar.

Druženje ob »štantih«

Prva oktobrska sobota je bila na Krasu in v Brdih svečano odeta v lepe jesenske barve. Številni tamkajšnji vinogradi so dobredno vabili poglede, saj so kar žareli od rdeče obarvanih listov. Z jesensko obarvanim okoljem smo se s svojimi zelenimi lovskimi kroji in klobuki lepo zlili tudi slovenski lovci. Stodeseti jubilej se je

začel z lovsko mašo v cerkvi sv. Jerneja v Senožecah, ki je bila sploh prva na Krasu. Daroval jo je domači župnik **Pavel Kodelja**, pevsko pa so jo popestrili pevci in pevke **Mešanega pevskega zbora iz Senožec** in pivški sekstet **Sonček**.

Lovsko proslavljanje je iz ure v uro postajalo privlačnejše, bolj zanimivo in všečno tudi zaradi pozitivnega naboja lovskega tovarištva, predvsem pa zaradi ponovnega snidenja dolgoletnih lovskih prijateljev. Začelo se je v centru Senožec, kjer stoji prostorna **dvorana Rudolfa Cvetka**. Tam so organizatorji pripravili kar nekaj zanimivih spremljajočih prireditvev. Na ploščadi pred dvorano je nastopila folklorna skupina **Kraški šopek**, Kraševci pa so tam postavili nekaj privlačnih »štantov«. Povsem razumljivo je, da so bili najbolj obiskani tisti, ob katerih so prijazno točili kraška vina, rezali pršut in ponujali raznovrstno domače pecivo. Vinogradniki in vinarji so ponujali plačljivo pokušino vrhunskih kraških vin. Medtem ko je kozarček kraškega terana in drugih vin stal en evro, je bila buteljka (0,75 l) osem evrov. Vina sta točila **Edvin Širca** in **David Štok**. Slednji je tudi

predsednik **Društva kraških vinogradnikov in vinarjev**, ki je večkrat spomnil, da pravi teran pridelajo samo na Krasu. »*Naše društvo šteje 150 aktivnih članov, ki izhajajo iz 900 kraških vinogradniških družin, premoremo pa okrog 600 ha vinogradov,*« je naštel Štok.

O delovanju tamkajšnjega aktiva žena je spregovorila predsednica **Brigita Burs**: »*Že od samega začetka je naš aktiv zelo tesno povezan z lovci in drugimi društvi. V veliko čast si štejemo, da smo danes del slavja slovenskih lovcev,*« je ponosno povedala. Kako tudi ne, saj je bil njihov »štant« privlačen in med lovci prepoznaven zaradi nekaterih članic, ki so tudi žene in matere senožeških lovcev. Najbolj zgovorna je bila **Tatjana Rolih**, ki nam je najprej bolj na tiho zaupala, kako ponosna je, da je njen mož **Jože** že 45 let lovec. »*Možu nisem samo življenjska sopotnica, ampak tudi lovska. Z njim grem rada tudi na lov. Več kot deset let sva bila z Jožetom tudi oskrbnika lovskega doma, kar nekaj let pa je bil tudi glavni prevzemnik uplenjene divjadi,*« je ponosno razložila, v roke spet vzela dolg in oster nož ter začela rezati dolge in tanke rezine pršuta. Tudi **Barbara Marinšek** ni skrivala ponosa, da je njen mož **Silvo** lovec. »*Tudi jaz hodim z možem na lov. Ni mi tuja niti zimska skrb za divjad, saj sem z leti spoznala, da naša divjad občasno potrebuje tudi dodatno krmo,*« je čisto po lovsko dodala Barbara. Tretja članica aktiva žena, **Avica Vidmar**, je mama senožeškega lovca **Denisa**, ki je dva dni pred lovskim slavljem praznoval 50. rojstni dan.

Popoldansko druženje v centru vasi, le slabih 500 metrov od prireditvenega šotora, so popestrili tudi člani **Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed**. Sokolar **Igor Zega**, ki je tri leta član LD Jezero - Komen, je v uvodu ponosno razložil, da se s sokolarstvom ukvarja že petnajst let in da so mu ujede pri srcu že od malih nog. »*Žal se nekateri premalo zavedajo, da je tudi sokolarstvo nepogrešljivi člen večstoletne slovenske lovske tradicije. Se pa tega dobro zavedajo odgovorni sokolarji Marija, Eva, moj sin Leo in zamejski sokolar Ivo iz Doberdoba, ki so danes tudi prisotni na predstavitvi,*« je še poudaril zavzet kraški sokolar. Svojo predstavitev so pripravili tudi vodniki lovskih psov iz nekaterih LD tamkajšnje območne lovske zveze.

Druženje pod streho dvorane Rudolfa Cvetka

V avli in dvorani je slovenska krovna lovska organizacija predstavila del svojega poslanstva skozi 110-letno obdobje. Obiskovalci so posebno pozornost namenili ogledom velikih panojev, na

katerih so bili s fotografijo in zapisom predstavljeni veliki moške slovenskega lovstva. V dvorani je **Miha Krofel** kot predstavnik **Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani** na zelo razumljiv in zanimiv način v sliki in besedi predstavil zveri (medveda, volka in risa) v Sloveniji. Domači lovci pa so za nepoznavalce gozdnega in obvodnega življenja lepo uredili dioramo z nagačenimi prostoživečimi živalmi. Posebne pozornosti je bil deležen kožuh močnega medveda. Tamkajšnja gobarska družina je poučno razstavila skoraj večino gob, ki rastejo pri nas. Rezbar **Franč Barbič** je razstavljala unikatne rezbarije, izdelane iz odpadlega jelenjega rogovja, rezbar **Branko Arandjelović** pa svoje unikatne lesene skulpture ptic. Tudi dolge in visoke stene dvorane so privabljale številne poglede, saj so jih krasile slike priznanih slovenskih slikarjev, ki so na slikarska platna nanegli motive narave in divjadi.

Natečaj LZS Zveri v naravnem okolju

Za prireditev, ki so jo ob zaključku natečaja LZS za likovna in literarna dela z naslovom *Zveri v naravnem okolju* z veliko odgovornostjo pripravile mentorice podružnične **OŠ Senožec**, bi lahko rekli, da je bila kar »generalka« za večerno slavnostno prireditev. Starši učencev, predstavniki centralne **OŠ Divača**, strokovni delavci podružnične šole, številni občani in tudi mnogi lovci so povsem napolnili veliko dvorano. In imeli so kaj videti: spremljali

so res pestro prireditev, ki jo je vsečno povezovala učiteljica **Nataša Adam**, ki je tudi mentorica dramskega krožka. Za bogat in pester kulturni program so poskrbeli kar učenci sami z deklamacijami in kot člani šolskega **Pevskega zbora Adama Škamperleta**. Učenkam in učencem, ki so se izredno izkazali s svojimi likovnimi in literarnimi deli, je pisne pohvale in knjižne nagrade izročil predsednik LZS mag. **Lado Bradač**. Ob tej priložnosti se je vsem učencem in mentoricam zahvalil za sodelovanje, saj je nastalo kar 159 likovnih del in 18 literarnih prispevkov. Najboljše sta izbrali dve tričlanski komisiji.

Pohvale za likovna dela na razredni stopnji je prejelo 24 učencev, med katerimi so bili najboljši: **Tjaša Tominc**, **Leon Medved** in **Jaka Iskra**. Pohvale za likovna dela na predmetni stopnji so prejeli: **Erik Mahorčič**, **Tinkara Prinčič** in **Jaka Uršič**. Pohvalo in knjižno nagrado za likovna dela pa so prejeli: **Žiga Medved**, **Taja Može**, **Eva Mingot**, **Eneja Fideršek Bračič**, **Tadej Meden**, **Ivana Premrl** in učenci Centra za usposabljanje **Elvira Vatovec Strunjan**, **enota Divača**. Pohvale za najboljša literarna dela je prejelo trinajst učencev. Pohvalo in knjižno nagrado pa so prejeli trije najboljši literarni pisci: prvovršeni **Mark Gerželj** za spis *Preseneti me volk*, drugouvrščena skupina učenek (**Tjaša Tominc**, **Nina Margon** in **Naja Ferfila**) za spis *Zverska ustrahavanka* in tretjevršeni **Tigran Mramor** za spis *Volčja pesem*. Iz rok predsednika Bradača je pisne pohvale prejelo tudi osemnajst mentoric.

Franč Rotar

KO GOZDNA VILA PRIPOVEDUJE LOVSKO PRAVLJICO ...

Skrbno pripravljena proslava se je začela s ponosnim prihodom praporščakov LZS, območnih zvez lovskih družin in **Kluba prijateljev love Celovec**, nadaljevala pa s prijetno umirjenim balem članic **Društva ljubiteljev baletne umetnosti Divača**. Zeleno bratovščino in preostale obiskovalce je skozi pravljico prireditev vodila elegantna gozdna vila **Lara Jankovič**. Gozdna vila je pripovedovala, kaj vse vidi v gozdu, kako doživlja lovce: »*Vi, lovci, ste ohranili prvinski stik z naravo, ker prihajate v gozd in ga čutite z vsem svojim bitjem.*« S svojo pripovedjo je lovce naslikala tako, kot se sami ne vidijo, opisala jih je skozi oči opazovalca, česar se sami, ko pridejo v gozd, sploh ne zavedajo. Njena pripoved je dajala vtis, kot da odstira tančico skrivnosti, nekaj nevidnega in neizrečenega.

Obiskovalce prireditve je najprej pozdravila županja Občine Divača **Alenka**

Štruel Dovgan, ki je dejala, da je lovstvo tista dejavnost, ki vodi ljudi nazaj k naravi. »*Še posebej ponosna sem na vas lovce, ki v okviru svojih društev opravljate to plemenito dejavnost, skrbite za ohranjanje narave in skrbite za naše okolje. Zato naj se vam iskreno zahvalim za vse vaše dosedanje opravljeno delo; želim, da ste še naprej varuhi in zaščitniki narave, saj če ne bi bilo vašega dela, bi bili prikrajšani za marsikatero vedenje in resnico o lovu, živalih in naravi.*« Vsem lovcem je iskreno čestitala ob visokem jubileju.

Prireditve so popestrili zvoki iz lovskih rogov **Notranjskih rogistov** in ubrano petje **Slovenskega okteta**, ki je ob koncu prireditve zapel celo skupaj z združenimi lovske pevskimi zbori (lovske pevski zbori **Dekani**, **Doberdob**, **Medvode** in **Zlatorog - Vipava**); dirigiral je **Anton Baloh**. Slišali smo tudi opernega pevca **Marka Kobala**, ki ga je na citrah sprem-

Foto: F. Rolar

Foto: F. Rolar

V posebej za to priložnost postavljenem prireditvenem šotoru v Senožčah je potekala osrednja proslava ob 110-letnici LZS, ki se je začela s ponosnim prihodom praporščakov LZS, območnih zvez lovskih družin in Kluba prijateljev lova Celovec.

Pravljичno obarvana prireditev je obiskovalce prestavila v nek drugi svet, kjer sta zavladata mir in harmonija. Prvo umetniško točko so odplesale nežne baletke iz Društva ljubiteljev baletne umetnosti Divača.

Foto: Š. Vesel

Zeleno bratovščino in druge obiskovalce je skozi prireditev vodila elegantna gozdna vila Lara Jankovič.

ljal Tomaž Plahutnik. Blaž Šuler in Damijan Zdovec iz Društva za ohranjanje lovske kulture s Koroške sta predstavila posebno zgodbo o kralju skalnatih previsov in zelenega ruševja. Njunjo oponašanje svatbene pesmi dveh ruševcev je pritegnilo vse v dvorani. Na platnu so lahko obiskovalci prireditve ves čas spremljali čudovite utrinke, ki jih je s svojim fotoaparatom ujel **Miran Krapež**.

Predsednik LZS mag. Lado Bradač se je zahvalil predsedniku države za častno pokroviteljstvo te prireditve in dodal: »Upam, da vidite, da je naša organizacija velika organizacija in da veliko naredimo v dobrobit naravnega okolja.« Županom in domačinom se je zahvalil za gostoljubje v tamkajšnjih krajih, državnemu sekretarju **Boštjanu Šeficu** z Ministrstva za notranje zadeve in mag. **Marjanu Podgoršku** z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in

prehrano pa za obisk. Nanizal je nekaj uspehov LZS. »Leta 1973 je bila ena držnejših odločitev, ko smo ponovno naselili v slovenske gozdove čudovito divjo mačko – risa, vendar je zaradi parjenja v sorodu, ker je populacija omejena, prišlo do nje-nega izumiranja. Danes z vsemi ostalimi partnerji snujemo projekt, da bi ponovno naselili risa v slovenskih gozdovih,« je povedal. Omenil je, da so bili znanstveniki, ki so med slovenskimi lovci, pobudniki natančnih znanstvenih metod štetja, koliko

Foto: Š. Vesel

Obiskovalce prireditve je najprej pozdravila županja Občine Divača Alenka Štrulc Dovgan, ki je dejala, da je lovstvo tista dejavnost, ki vodi ljudi nazaj k naravi.

je v Sloveniji volkov, risov, medvedov. »Lovci vseskozi poudarjamo, da se lahko upravlja s populacijami divjadi samo s pomočjo znanstvenih metod, kar je eden od ciljev naše lovske organizacije,« je še pojasnil. Kot temeljno poslanstvo krovne lovske organizacije je izpostavil: »To, kar so naši predniki ohranjali v vseh teh 110 letih, želimo ohraniti tudi za naše zanamce, za naše vnuke. Mislim, da je to naše temeljno poslanstvo in še kako krepko se

Foto: Š. Vesel

Blaž Šuler in Damijan Zdovec iz Društva za ohranjanje lovske kulture s Koroške sta predstavila posebno zgodbo o kralju skalnatih previsov in zelenega ruševja – ruševcu. Na platnu so obiskovalci prireditve lahko ves čas spremljali čudovite utrinke, ki jih je s svojim fotoaparatom ujel Miran Krapež.

ga držimo in se bomo zanj borili z vsemi svojimi močmi.«

V svojem govoru se je vrnil v daljno leto 1907, ko je bil ustanovljen **Slovenski lovski klub**, prva slovenska naravovarstvena organizacija pri nas. Takrat se je skupina zanesenjakov zbrala v Hotelu Ilirija: takratni ljubljanski župan dr. Ivan Hribar, nestor slovenskega lovstva dr. Ivan Lovrenčič in še nekateri drugi, ki so ustanovili prvi Slovenski lovski klub. »Lovci so bili v tistih časih, ko so lovišča podeljevali samo najbogatejšim, predvsem gonjači. Služili so bogatim, da so ti lovili. Ta organizacija je imela predvsem domoljubni naboj. Dr. Lovrenčič pa je vnesel v našo organizacijo naravovarstveni čut,« je še pojasnil vsem zbranim. To je torej organizacija, ki je nastala pred 110 leti in živi še dandanes. »Kaj pa je pred nami?«

Foto: S. Vesel

Prireditev so popestrili zvoki iz lovskih rogov Notranjskih rogistov.

Foto: S. Vesel

Slišali smo tudi opernega pevca Marka Kobala, ki ga je na citrah spremljal Tomaž Plahutnik.

se je vprašal predsednik LZS in takole odgovoril: *»Zagotovo vse manj lova, vse več varovanja in ohranjanja narave.«* Ob koncu je poudaril še, da LZS ni samo organizacija, ki se ukvarja z lovom, pač pa s svojimi številnimi dejavnostmi dokazuje, da je celovita organizacija, ki zna poskrbeti za vsa področja svojega delovanja. *»Ponosen sem na to lovsko organizacijo in upam, da boste vsi še naprej delovali v dobrobit slovenskega lovstva.«*

Predsednik RS Borut Pahor je lovcem najprej čestital ob 110-letnici organiziranega lovstva na Slovenskem in povedal, da je letos februarja v predsedniški palači gostil predstavnike LZS, ki so mu v »dolgem, iskrenem in zelo zanimivem pogovoru« pripovedovali o svojih uspehih, pa tudi skrbih, ki jih imajo. Poleg naravovarstvenega vidika je kot vrhovni poveljnik obrambnih sil izpostavil tudi obrambni vidik lovstva. Povedal je, da so lovci vedno stopili v bran domovini in da mu je bilo med omenjenim februariskim obiskom v ponos poslušati o vlogi lovcev med vojno za Slovenijo in v obdobju osamosvajanja. *»Verjamem, da bosta bogata tradicija in ponos tudi v prihodnje umeščala vašo organizacijo med tiste, ki so najbolj po-*

Foto: S. Vesel

»Želim vam uspešno delo tudi v prihodnje z željo, da se vam kdaj pridruživ tudi na kakšni od vaših akcij in skrbi za naravo,« je med drugim dejal predsednik RS Borut Pahor.

vezane z domoljubjem, kajti vas, lovcev, je za dobro divizijo,« je povedal. »Želim vam uspešno delo tudi v prihodnje z željo, da se vam kdaj pridruživ tudi na kakšni

od vaših akcij in skrbi za naravo,« je še dodal. Predsedniku Bradaču je predal slovensko zastavo, posebno protokolarno darilo predsednika republike, ter se v

Foto: F. Rolar

Predsednik LZS mag. Lado Bradač je kot temeljno poslanstvo krovne lovske organizacije izpostavil: »To, kar so naši predniki ohranjali v vseh teh 110 letih, želimo ohraniti tudi za naše zanamce, za naše vnuke. Mislim, da je to naše temeljno poslanstvo in še kako krepko se ga držimo in se bomo zanj borili z vsemi svojimi močmi.«

Foto: F. Rolar

Predsednik RS Borut Pahor je predsedniku LZS mag. Bradaču predal slovensko zastavo, posebno protokolarno darilo predsednika republike, ter se v osebnem imenu, imenu države in ljudi, ki jih predstavlja, zahvalil za plemenito poslanstvo vseh lovcev in jim zaželel vse najboljše tudi v prihodnje.

Foto: F. Rolar

Obiskovalci so bili navdušeni tudi nad ubranim petjem Slovenskega okteta, ki je ob koncu prireditve zapel celo skupaj z združenimi lovskimi pevskimi zbori (lovski pevski zbori Dekani, Doberdob, Medvode in Zlatorog - Vipava); dirigiral je Anton Baloh.

Foto: F. Rolar

Predsednik Ribiške zveze Slovenije (RZS) dr. Miroslav Žaberl je predsedniku LZS predal najvišje ribiško priznanje za zunanje organizacije – plaketo RZS.

osebnem imenu, imenu države in ljudi, ki jih predstavlja, zahvalil za plemenito poslanstvo vseh lovcev in jim zaželel vse najboljše tudi v prihodnje. Bradáč se je zahvalil za prejeto zastavo: »V čast in ponos nam je, da smo zastavo prejeli iz vaših rok.« Obljubil je, da bo slovensko zastavo s ponosom razvil poleg preostalih praporov.

Za posebno presenečenje je poskrbel predsednik **Ribiške zveze Slovenije (RZS) dr. Miroslav Žaberl**. V imenu slovenskih ribičev je vsem lovcom najprej iskreno čestital, nato pa predsedniku LZS predal najvišje ribiško priznanje za zunanje organizacije – plaketo RZS. »Ribiči in

lovci smo od nekdaj tovariši, prijatelji in zavezniki,« je še dodal Žaberl.

Predsednik Bradáč je ob koncu prireditve gozdni vili Lari podaril miniaturno rezbarijo **Franca Barbiča**, narejeno iz roževine, predsedniku Pahorju pa lovski klobuk. Pravljíčno obarvana prireditev je obiskovalce predstavila v nek drugi svet, kjer sta zavladala mir in harmonija. Vsi prisotni so dogajanje spremljali v spoštljivi tišini in ga pogosto pospremili z navdušenim ploskanjem. Po osrednji proslavi je sledilo druženje ob zvokih Ansambla **Javor**, ki je ob divjačinskih dobrotah in pregovorno dobrem primorskem vinu trajalo še dolgo v noč.

Jasna Kovačič Siuka

Zgodile so se Senožeče

V zadnjih letih je bilo malo lovskih dogodkov, ki so pritegnili večjo medijsko pozornost, kot je bilo praznovanje 110-letnice organiziranega lovstva na Slovenskem v Senožečah. Zelena bratovščina je bila ob tem častitljivem jubileju deležna celo daljšega prispevka v osrednjem dnevniku nacionalne TV Slovenija, v katerem so naši kraški in brkinski lovski tovariši pod neutrudljivim vodstvom **Andreja Sile**, predsednika **Brkinsko-Kraške zveze lovskih druženj**, izpostavili nekaj bistvenih odprtih vprašanj in aktualnih težav, s katerimi se dandanes sooča slovenska lovska organizacija. Biti moramo poštene in reči bobu bob – zadeli so v polno ne samo z odlično medijsko podporo praznovanja, pač pa predvsem z vsebino in še zlasti s sporočilnostjo osrednje prireditve. Najbrž se bodo in so se že našli posamezniki, ki bodo povedali kakšno kritiko zaradi sicer res nekoliko razvlečenega dogajanja. A to morajo organizatorji pač vzeti v zakup, saj se vedno najde kdo, ki vidi še boljše rešitve. Ne glede na vse morebitne drobne pripombe (večjih res ne bi smelo biti) so organizatorji lahko izredno ponosni na opravljeno delo, s katerim so še enkrat potrdili moč in veljavo zelene bratovščine na Slovenskem. Zgodile so se torej Senožeče in se z osrednjo slovesnostjo v počastitev 110-letnice LZS za vedno vpisale v zgodovino.

Všečna vsebinska zasnova, izvrstna režija in zanimiva izvedba, ki je bila v rokah prikupne in prijazne »gozdne vile« **Lare Jankovič**, vse to so izjemne odlike dogodka, ki ne bo šel v pozabo.

Tako kot še vedno nista pozabljeni slovesnosti ob 100-letnici LZS pred desetimi leti v Cankarjevem domu v Ljubljani in slavnostna akademija ob 100-letnici izhajanja Lovca pred sedmimi leti v Slovenskem narodnem gledališču Maribor. Zato se je splačalo tudi v Senožečah izpostaviti najboljše, kar premoremo slovenski lovci. In tega ni malo, čeprav nam nasprotniki in večni kritiki vedno znova očitajo, da smo »relikt« preteklosti, da smo navadni »morilci« in »ubijalci« divjih živali. Vse to seveda ne pije vode in če bi predstavniki teh kritikov sedeli v nabito polnem prireditvenem šotoru v središču Senožeč, bi se samo prepričali, da je slovensko lovstvo mnogo mnogo več. In da mu pripada veliko priznanje tudi za pokončno narodnostno držo v občutljivih časih nastajanja in zorenja lovske organizacije, ki ji mnogi že pripisujejo pionirsko vlogo na področju varstva narave. In če pazljivo prebiramo in analiziramo razmišljanja našega nestorja in vizionarja dr. **Ivana Lovrenčiča** na ustanovnem zboru 16. oktobra 1907, potem je še kako res, da je bila ustanovitev lovske organizacije v močni navezi z narodnostnim hotenjem. Že sam začetek je imel velikanski domoljubni naboj, ki je poleg osrednje naravovarstvene in tudi lovske funkcije spremljal organizacijo od bojov za severno mejo, ki jih je vodil general **Rudolf Maister**, do odpora proti fašizmu in nacizmu med drugo svetovno vojno in nazadnje med slovensko osamosvojitveno vojno. Na te prvine sta opozorila tudi oba govornika: najprej predsednik LZS mag. **Lado Bradáč** in za njim še častni pokrovitelj praznovanja, predsednik

republike **Borut Pahor**. Slednji je v veliko zahvalo slovenskim lovcom za vse, kar so storili za dobro narave, divjadi in še zlasti domovine Slovenije, predsedniku LZS izročil slovensko zastavo. To je priznanje, kakršno se podeljuje ob izjemnih dogodkih in za posebne zasluge za krepitev domoljubja. Prijetno presenečenje, ki je naltelo na gromovit aplavz stoterih udeležencev dogodka.

Praznovanje našega res častitljivega jubileja (kako leta bežijo) je bilo dostojanstveno, častno in ponosno, sama sporočilnost srečanja v Senožečah pa mnogo večja, kot se zdi na prvi pogled. Čas bo pokazal, da smo se znali postaviti v

je povedala milozvočna in prikupna gozdna vila Lara Jankovič. Senožeče so se torej zapisale v lovsko zgodovino, ki je v mnogočem tudi sestavni del slovenske nacionalne zgodovine, lovstvo kot dejavnost pa veliko veliko več kot samo izvajanje lova. Tega je že zdavnaj veliko manj, kot je skrbi in nalog za ohranjanje naravnih habitatov za divjad in prostoživeče živali nasploh. Da je temu res tako, potrjuje tudi slogan senožeškega dogajanja *110 let ohranjamo bogastvo narave*. In ta slogan naj nas spremlja tudi v prihodnje, ne glede na vzpone in padce, na zakonske rešitve in predvsem ne glede na kritiko dela javnosti, ki nas stigmatizira za vse

Narisal: I. Pričulin

bran vitalnim interesom in da smo kljub nekoliko plašnemu začetku dobro izpostavili aktualna in odprta vprašanja, ki nas tarejo in na katera opozarjamo tako pristojne državne organe kot tudi sorodne nevladne okoljevarstvene civilne organizacije. Nismo namreč sami, že dugo ne več, smo pa poklicani in odgovorni, da tudi po 110 letih ohranimo del naravnega bogastva za naše zanamce, za naše vnuke, kot je slikovito poudaril predsednik LZS. Z naravo se ne smemo igrati, sploh pa ne brezglavo jemati njenih sadov in darov, kot

kaj drugega, le za lovce in varuhe narave in divjadi ne. Z delom se bomo lahko najbolj izkazali in vsem kritikom dokazali, da smo v bistvu še vedno to, kar so naši pionirji hoteli pred 110 leti, ko so ustanovili slovensko lovsko organizacijo. Ne za koristi in slavo, pač pa za dobro narave in divjadi, za varstvo in ohranitev slovenskih lovišč in slovenskega narodnega bogastva. In prav to se je kot rdeča nit zgodovinskega izročila vleklo skozi praznovanje v Senožečah.

Dr. Marjan Toš

Kraški in brkinski lovci po lastni poti

Človek bi pričakoval, da bo burja, ki je tako značilna in nadležna za zahodni del Slovenije, razpihala in odpihnila tudi večletna nesoglasja, ki so se nakopila med lovci Istre, Brkinov in Krasa, ki so bili dolga leta organizacijsko, izobraževalno, kulturno, strelsko in kinološko povezani v Obalno-Kraško zvezo lovskih družin (ZLD) Koper. A očitno ni bila dovolj močna in vztrajna, saj so se tamkajšnji lovci (ne)prijateljsko razšli; na novo so ustanovili svoji območni lovski zvezi. **Andrej Sila**, predsednik **Brkinsko-Kraške ZLD**, si je kljub obveznostim, ki jih je imel v Senožetih ob slavu 110-letnice delovanja LZS, vzel čas in povedal nekaj o lovstvu na Krasu in v Brkinih danes.

Brkinsko-Kraška ZLD je najmlajša med območnimi zvezami ...

Res je. Naša območna lovska zveza je stara približno dve leti in pol, trenutno je vanjo včlanjenih 12 lovskih družin, ki skupaj štejejo 556 članov. Večinoma so doma na Krasu in v Brkinih. Imamo tudi člane iz drugih delov Slovenije. Ker je v zadnjem času naše območje prepoznavno po večjem številu divjih prašičev, je iz leta v leto zato tudi več prošenj za članstvo v naših LD. In če širimo naše območje na primorsko lovsko-upravljaljsko območje, je v bistvu to območje z največjo številčnostjo divjih prašičev v Sloveniji. Divji prašiči na kmetijskih površinah povzročajo veliko škodo; letni odvzem je od 2.500 do 3.500 divjih prašičev. Lahko rečem, da se pri nas zato srečujemo tudi z največ škodnimi zahtevki v Sloveniji.

Kako uspešni ste pri reševanju škodnih zahtevkov? So vam kmetje in vinogradniki naklonjeni, popustljivi?

Upam si reči, da je beseda naklonjenost zelo čudna, še posebej v povezavi z dejstvom, da je bila nekomu povzročena škoda in je zato prikrajšan za svoj pridelek. Lovci se na najboljši možni način trudimo in skušamo z odprtostjo, pogovorom in poštenostjo škode poravnati, čeprav se v isti sapi zavedamo, da človeku, ki mu divji prašiči uničijo njivo krompirja, tistih par sto evrov nikakor ne povrne njegovega vloženega truda. Z oškodovanci sodelujemo na različnih ravneh. V začetku predvsem s preventivno pri zaščiti poljščin in z intenzivnim lovom

Foto: P. Rotar

Andrej Sila, predsednik Brkinsko-Kraške ZLD, v družbi pionirja organiziranega slovenskega lovstva, dr. Ivana Lovrenčiča.

prašičev. Mogoče je pozitivnost na našem koncu predvsem odraz ideje, ki smo jo ustvarili ob ustanovitvi naše območne lovske zveze, to pa je, da želimo lovstvo odpreti javnosti. Javnosti želimo pokazati, kdo smo, kaj delamo, da želimo trdno stati za svojimi dejniji, da znamo tudi kritično priznati zadeve, za katere smo objektivno odgovorni in da znamo kdaj tudi reči, da smo zgrešili. Mogoče je to tista stvar, ki nas tesneje povezuje in ustvarja medsebojno zaupanje, da si znamo pomagati. Kraški in brkinski lovci smo trmasti in zagnani delovni ljudje. Mogoče se upamo premalo izpostaviti, imamo pa veliko srce. Upam, da smo znali to pokazati tudi ob praznovanju 110-letnice organiziranega lovstva na Slovenskem. Kraševce in brkince je življenje naučilo skromnosti. Tod je zemlje malo, kamna je veliko in delo je trdo. Ampak imamo teran in pršut in v kleteh se rado zapoje. Pri nas sta vedno prisotni odprtost in gostoljubnost. Taki smo že od nekdaj in menim, da enako delujemo tudi na ravni naše območne lovske zveze.

Katera divjad je še v loviščih na Krasu in v Brkinih?

Kraško gozdnogospodarsko območje ali pa Primorska se iz leto v leto bolj zarašča in se krajinsko spreminja v gozdnatost. Vemo, da so v gozdu glavne živalske vrste tiste, ki sodijo med veliko divjad. V naša lovišča se zelo pospešeno naseljuje navadna jelenjad. Za popestritev lova so v začetku 70-ih let v lovišča spustili damjake (ideja inž. Antona Simoniča), tako da imamo danes tu kar lepo populacijo damjakov. Kot že povedano, so najštevilnejši divji prašiči, skupaj z velikimi rastlinojedi pa prihajata volk in medved. Ris žal ni več prisoten. Mala divjad, tako značilna za čas po 2. svetovni vojni, je v zelo velikem upadanju, podobno kot tudi drugod po Sloveniji.

Ste s svojo Brkinsko-Kraško ZLD bolj povezani in uspešni?

Želja brkinskih in kraških lovcev po samostojni lovski zvezi je dolga. Živela je celo prej, kot je bila ustanovljena Obalno-Kraška ZLD Koper, ki je nekako neslav-

no propadla. Tedanje politične razmere so privedle do tega, da je morala biti območna zveza v Kopru, v središču Primorske. Naši kolegi, lovci, tovariši iz Istre so se odločili in ustanovili samostojno območno lovsko zvezo – Lovsko zvezo Koper. Brkinski in kraški lovci pa smo nekako ostali ujeti v neko prepričanje, da smo sami sebi dovolj, da znamo urediti vse tako, kot zahteva zdajšnji čas. Po dobrem desetletju smo ugotovili, da temu ni tako in da lahko samo v resnici povezani zagotavljamo našim lovcem enakopravnost v slovenskem lovstvu. Brez svoje zveze ne moremo celostno povezovati lovske dejavnosti. Tistih nalog in dejavnosti, ki jih LZS prenaša na svoje pooblaščenice in usposobljene članice. To pa je predvsem izobraževanje, delo z mladino, lovska kultura, kinologija in strelstvo. Vse to smo sprejeli kot neko gibalo razvoja in v tem smo začutili tudi smisel za ustanovitev lastne območne lovske zveze.

Ustanovitev lastne zveze boste upravičili le z dobrim delom. Kako vas ocenjujejo preprosti ljudje?

Ne samo mene kot predsednika, ampak celotno članstvo čaka zelo veliko dela, to je vsem dobro znano. Vsi lovski tovariši na Krasu in Brkinih se trudimo, da bomo v največji možni meri dostojno upravičili svoje poslanstvo. Tudi z zunanjo podobo in za lovce primernim vedenjem. Čeprav s tem nimamo težav, se zavedamo, da se da še marsikaj izboljšati. Želim si, da naših lovcev v zelenih oblačilih ljudje ne bi gledali z neke distance, kot nekoga, ki je prišel od nekod drugod. Javnost mora spoznati, da lovci naredimo veliko dobrega za divjad, naravo ter sobivanje živali in ljudi. Prav zato se moramo javnosti še bolj približati ter z dobrimi deli in jasno izraženim namenom dokazati, da se ne sramujemo lovskega kroja, klobuka, svojega poslanstva in dejanj. Da je trenutno še vedno večinsko prepričanje nelovcev v Sloveniji, da je lovec nekaj slabega, smo resda v veliki meri krivi tudi sami. Po mojem smo še vedno preveč zaprta družba. Premalokrat se ostreje odzovemo in argumentirano postavimo zase. Hkrati pa moramo znati priznati tudi upravičeno kritiko in napake stvari popraviti. Menim pa, da se bomo samo z odprtimi in pozitivnimi dejanji postopoma le otesli neupravičene negativne etikete.

Franc Rotar

PREŠEREN ZAKLJUČEK SLAVJA

V prostornem prireditvenem šotoru so se po zaključku osrednje slovesnosti mnogi še dolgo družili. Zunaj šotoru je bilo sploh prešerno vzdušje. Tam smo srečali tudi **Lučko Peljhan**, režiserko slavnostne prireditve, in **Laro Jankovič**, ki je v vlogi gozdne vile privlačno povezovala prireditev. Bili sta še kako navdušeni nad celotno prireditvijo.

v *Senožečah*?» »Bosta,« sem obljubil in obljubo je treba držati!

Naleteli smo tudi na **Srečka Žerjava**, direktorja strokovnih služb LZS. Čeprav je v zadnjih nekaj tednih moral velikokrat dati izjavo slovenskim medijem, kako bomo praznovali lovski jubilej, je kljub pozni uri povedal nekaj besed še za Lovca:

slovenske lovske organizacije.« Po njegovem mnenju je organizatorjem dobro uspelo predstaviti lovstvo državljanom, s predsednikom Pahorjem na čelu, državnima sekretarjema z dveh ministrstev in okoliškimi županom. »Stoletnico smo pripravili v Cankarjevem domu na zelo visokem nivoju, v imenitni dvorani. Tokrat smo se dogovorili, da gremo med ljudi, med slovenske lovce in v njihov okolju pripravimo slavnostno proslavo. Da tudi predstavimo naše poslanstvo in dejavnosti in se tako še bolj zblížamo s prebivalstvom.

Foto: F. Rotar

Srečko Žerjav, direktor strokovnih služb LZS (na fotografiji s klobukom), je v družbi lovca Fabia Steffeta po zaključku osrednje slovesnosti govoril z državnim sekretarjem mag. Marjanom Podgorškom z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (levo) ter državnim sekretarjem Boštjanom Šeficem z Ministrstva za notranje zadeve (desno).

Foto: Š. Vesel

Številni so želeli fotografirati predsednika države Boruta Pahorja.

V en glas sta pohvalno dejali, da smo slovenski lovci lahko še kako ponosni na svojo organizacijo, še zlati pa na bogato lovsko kulturo. »Tako ubranega ljubiteljskega petja in melodij lovskih rogov človek ne sliši velikokrat,« sta dodali in vprašali: Ali bova tudi midve dobili Lovca, v katerem boste poročali o slavlju

»Moje osebno doživetje današnjega dne je bilo pravzaprav v okviru pričakovanj in tudi nekaj nad tem, saj smo se dobro pripravili. Vedeli smo, kaj si želimo in kakšno mora biti osnovno sporočilo širši javnosti, to je, da smo naravovarstvena organizacija, da smo tukaj že 110 let in da smo dostojni nasledniki začrtane poti

To je pravzaprav tisto, kar nam manjka. Da povemo, kdo smo lovci, kaj delamo in kaj si želimo,« je še pojasnil Žerjav. Zunaj je postajalo vedno hladneje, a hlad ni pregnal mnogih zadovoljnih obiskovalcev, ki so med nepozabnim lovskim druženjem v srcu čutili posebno toplino.

Franc Rotar

Foto: M. Artnak – Grča

Še nekaj misli o našem krvosledništvu

Konec letošnjega avgusta je Lovsko-kinološko društvo (LKD) Gorica organiziralo neke vrste okroglo mizo na temo krvosledništva. Vabljenih je bilo okrog petdeset lokalnih vodnikov, ki se ukvarjajo z zasledovanjem obstreljene ali kakorkoli drugače poškodovane parkljaste divjadi. Žal je bil odziv dokaj skromen, predvsem mladih vodnikov, ki naj bi bili naša tovrstna »udarna sila« in prihodnost te dejavnosti.

Poleg mene so se zborali kot predavatelji, ki naj bi dajali iztočnice za razpravo in odgovarjali na vprašanja vodnikov, udeležili še **Igor Simčič** v vlogi Republiškega lovskega inšpektorja, **Boris Žele** kot praktik in dolgoletni vodnik barvarjev in **Primož Bone**, ki je predstavil delovanje spletne strani LZS - *Lisjak* na tem področju.

Program je bil morda preširoko zastavljen in je po mojem mnenju dopuščal vodnikom premalo časa za njihova mnenja in razpravo. Težav, ki zadevajo pse krvosledce in njihove vodnike, je na našem območju in v celotni Sloveniji sicer preveč, da bi jih lahko obdelali na takem zboru. Ker sem v svojem predavanju presegel lokalne okvire in nakazal nekaj splošnih dejstev, ki so po mojem mnenju pereča v naši širši skupnosti, sem se odločil, da jih bom predstavil tudi v pričujočem članku.

Krvosledništvo kljub drugačni določki v lovskem zakonu – le-ta zasledovanje obstreljene divjadi označuje kot *način lova* – osebno pojmem kot **nujen servis v lovstvu**. V zadnjih desetletjih je bilo na tem področju storjenega veliko koristnega; lahko smo ponosni na svoje dosežke!

Povojno večanje številčnosti in s tem tudi odstrel parkljaste divjadi in medveda sta kmalu pokazala resnejšo potrebo po organiziranem krvosledništvu,

to je zasledovanju obstreljene divjadi. Da bi dobilo zaslužno veljavo, je bilo tedaj treba delo krvosledca najprej **predstaviti** lovski javnosti v *pravi lovsko-etični in ekonomski luči*, ga posledično **popularizirati in tako k delu pritegniti zadostno število vodnikov psov krvosledcev** in na koncu vso zadevo

Foto: J. Šumak

postaviti v zakonske okvire. Vse to nam je v Sloveniji tudi uspelo!

Po pionirskih preizkušnjah psov po umetnih krvnih sledih, ki so jih v 60-tih letih prejšnjega stoletja predstavljale republiške tekme v organizaciji DLP-ja, so se le-te z ustanovitvijo lovsko-kinoloških društev preselile domala v vse območne LKD-je. To nedvomno pozitivno dejstvo je sčasoma pridobilo tudi temno stran: krvosledec je v veliki meri zgubil svoj temeljni namen in postal neke vrste »modna muha« tudi tistih, ki se ne zavedajo pomembnosti in resnosti te dejavnosti.

V preteklosti smo ogromen napreden korak sicer naredili z zahtevo, da mora vsak lovski pes, preden ga smemo uporabiti za zasledovanje obstreljene parkljaste divjadi in velikih zveri, **opraviti UP**

Foto: J. Šumak

(uporabnostno preizkušnjo) **po umetni krvni sledi**. Morda je bil še večji napredek dosežen z zakonsko obveznostjo, da s preizkušenim krvosledcem opravljamo **kontrolni pregled nastrela** v vseh primerih, kadar po strelu divjad ni obležala v ognju ali vsaj v vidnem polju strelca.

Formalno, ali če se drugače izrazim, zgolj na papirju smo torej zadeve uredili uspešno. Žal pa smo pri tem zaspali na lastnih lovorikah in nismo sledili razvoju kasnejših dogodkov. Zadnjih deset let dobesedno »cepetamo na mestu« in dandanes smo v krvosledništvu priča precej manj sijoči podobi.

S popularizacijo psov krvosledcev smo dosegli, da na UP vsako leto **na novo** pridobi licenco za zasledovanje obstreljene divjadi **okrog 50 lovskih psov**. To število zelo presega

naravni osip, zato se njihova številčnost ne preneha večati. Če sem prejel pravilne podatke, je (po podatkih v *Lisjaku*) v Sloveniji evidentiranih kar **608 (!) lovskih psov z opravljeno UP po krvnem sledu**. Vsi ti psi imajo torej vse uradne kvalifikacije za zasledovanje obstreljene parkljaste divjadi. Med lastniki teh psov je kar **337 vodnikov**, ki so se prostovoljno prijavili kot iskalci obstreljene divjadi, ki so pripravljeni iskati zunaj lovišča matične LD.

Na prvi pogled je slika naravnost idealna! Če pa se v zadevo poglobimo, ugotovimo nekaj zaskrbljujočih dejstev:

1. da je skoraj polovica psov opravila UP s III. n. r., kar pomeni z najmanjšo mogočo oceno, in dejstvo, da je tak pes na preizkušnji vsaj dvakrat zašel s sledi. Brez pomoči kinološkega sodnika, ki mu je pokazal, kje naj nadaljuje sledenje, torej tak pes ne bi nikoli samostojno prišel do »plena« in opravil preizkušnje;

2. da je dobršnemu številu psov uspelo opraviti UP šele v drugem ali celo tretjem poskusu, in to v **razdobju le nekaj tednov!** Vodnik takega psa se na UP prav gotovo ni prijavil s pravilno šolanim in že dovolj pripravljenim psom, pač pa mu je po več poskusih nekako le uspelo pridobiti najmanjše pogoje za pozitivno oceno.

Vsak resen in odgovoren vodnik krvosledca ve, da je tudi s šolanim in naravno dobro zasnovanim psom, ki je zanesljivo opravil UP, tedaj šele

na pol poti. Od tod ga čaka še zelo pomembno obdobje uva-
janja v delo po naravni krvni
sled, nato pa veliko, zelo veli-
ko krvosledniške prakse; kajti
le praksa naredi mojstra.

Dovolj je, da si zamislimo,
koliko možnosti za uspeh ima
pes, ki je le s težavo opravil
UP in ga velikokrat vodi še
neizkušen, prestar ali predebel
vodnik, ki s psom pri sledenju
ni vselej niti sposoben držati
koraka, kaj šele mu z izkušnja-
mi pomagati pri delu! In prav
to je ena od »rakran« našega
krvosledništva. V praksi se
tudi vse prevečkrat dogaja,
da komaj je pes opravil UP,
že ga vodnik vleče na prvo
ponujeno naravno krvno sled,
ne glede na vrsto obstreljene
divjadi in mesto zadetka. Pa
vendar ... Ne glede na uspeh
zasledovanja je bilo s tem
»zadoščeno zakonskim pred-
pisom«. Vprašajmo se: je to
res dovolj?!

Druga, še pogostejša »po-
kora« so vodniki, ki imajo s
svojim krvosledcem priložnost
le enkrat ali dvakrat na leto s
psom slediti po naravni krvni
sled. Le izkušen vodnik se
dobro zaveda, koliko prakse,
koliko zasledovanj ranjene
divjadi potrebuje pes, da mu
lahko povsem zaupa.

Če stvari ocenjujemo s tega
zornega kota, potem nam je
jasno, **zakaj se v zadnjih le-
tih zmanjšuje delež uspešno
opravljenih zasledovanj ob-
streljene divjadi!** Postavlja se
torej vprašanje: Ali v Sloveniji
res potrebujemo več kot 600
krvosledcev in več kot 300
registriranih iskalcev obstre-
ljene divjadi? Ali v vrstah zas-
ledovalcev obstreljene divjadi
potrebujemo tako številčno
množico večinoma neizkuš-
nih psov in njihovih vodnikov
ali manj visoko usposobljenih
parov, ki bodo zaradi več zasle-
dovanj imeli tudi več izkušenj
in na tej podlagi dosegali ve-
liko boljše uspehe? Vsakemu
od nas, ki mu je vsaj malo mar
za obstreljeno divjad in s tem
za lovsko etiko, je odgovor
samoumeven. V krvosledništvu
pač ne velja Coubertinov
športni moto: »*Pomembno je
sodelovati in ne zmagati.*« V
krvosledništvu šteje le rezultat,

le »zmaga«, to je najdena ob-
streljena (uplenjena) divjad!

Osebnostno menim, da smo pri-
šli do točke, ko UP po umetni
krvni sledi ni več zadostno
merilo, zadosten pogoj za pri-
dobitev naziva »krvosledec«.
Eno od morebitnih rešitev
vidim v zahtevi, da bi moral
pes za pridobitev tega dovo-
ljenja (licence) opraviti t. i.
**samostojno preizkušnjo po
umetni krvni sledi.** To je ve-
liko težji izpit, ki pa je obenem
tudi veliko bolj podoben delu
po naravni krvni sledi. Pri tej
preizkušnji kinološki sodnik
dan prej položi ustrezno dolgo
umetno krvno sled in med po-
laganjem spusti na tla pet kon-
trolnih lističev. Naslednji dan
privede vodnika na nastrel, mu
pokaže »smer pobega divjadi«
in ga pusti, da **samostojno
izdela sled** – vse do položene
mrtve divjadi. Prav to se nam-
reč dogaja tudi na naravni krv-
ni sledi. Pozitivna stran teh
preizkušenj je tudi, da se na
njej ne izkažejo le v praksi
uporabne odlike psa, pač pa
tudi izkušnje njegovega vodni-
ka, obenem pa se izloči vsaka
morda subjektivna strogost ali
popustljivost spremljajočega
kinološkega sodnika.

Na to težavo se navezuje
naša druga težava. V Sloveniji
nas v lovski kinologiji že od
nekaj pestijo **nedorečene pri-
stojnosti med Lovsko zvezo
Slovenije in Kinološko zvezo
Slovenije.** Enkrat za vselej bi
nam moralo biti že jasno, da
je naloga kinologije (KZS)
*vzreja, šolanje in vodenje ter
preizkušanje psov.* Lovstvo
oz. LZS pa mora preko svoje
**Komisije za lovsko kinolo-
gijo določiti, katere pse bomo
uporabljali za lov, kako morajo
biti le-ti za posamezno obliko
lova šolani in katere preizkuš-
nje morajo pred tem opraviti,
da bomo z njimi smeli loviti.**
Naloga strokovnega kinološ-
kega kadra vsekakor ni, da o
teh odločitvah razpravlja na
svojih lokalnih zborih kinološ-
kih sodnikov, pač pa da upo-
števa in uresničuje zahteve oz.
zagotavlja strokovne podlage
za potrebe lovstva. Deloma
naj bi bilo to sicer urejeno s
*Pravilnikom o uporabi lov-
skih psov v lovišču*, vendar

potekajo v praksi stvari žal
drugače.

Seveda pa navedeno ni edina
zadeva, ki bi jo moralo glede
krvosledništva urediti lovstvo
oz. njena komisija za lovsko
kinologijo. Potrebne so celovite
rešitve. Dandanes še vedno
**nimamo jasno opredeljenih
dolžnosti in pravic zasledo-
valcev obstreljene divjadi.**
Kljub že omenjeni pretirani
številčnosti in vsem objavam
seznamov vodnikov krvosled-
cev, ki so pripravljeni iskati
divjad tudi zunaj lovišč matič-
ne LD, se dogaja, da lovec, ki
je obstrelil parkljasto divjad,
ne uspe na pomoč dobiti pro-
stega vodnika.

Morda bi morali razmišljati o
ustanovitvi neke vrste območ-
nih »centrov krvosledništva«
in v njih zadolžiti odgovorne
osebe za razpored iskalcev s
psi. Med razgovorom je eden
od udeležencev okrogle mize
omenil potrebo po **organizir-
nem mentorstvu**, kar naj
bi pomenilo sodelovanje in
pomoč izkušenih vodnikov z
začetniki, prenašanje znanja
in izkušenj z enih na druge.
Vsekakor koristna pobuda,
vredna razmisleka!

V praksi še vedno tudi ni
zaživelo **enotno nagrajevanje**
vodnikov krvosledcev – ali
bolje rečeno poravnavanje nji-
hovitv stroškov; morda **enotno
zavarovanje** njihovih psov.
Žal tudi nikoli ni zaživela že
pred desetletjem dana pobuda
o vseslovenskem »krvosledniš-
kem skladu«, iz katerega bi
črpali sredstva in v katerega
bi sorazmerni delež (glede
na odstrel) prispevala vsa lo-
višča. Zamisel je še vedno
aktualna.

Navedeno še zdaleč ni vse.
Vendar naj končam z ugotov-
itvijo, ki izhaja iz večletnih
analiz zasledovanj obstreljene
divjadi, iz katerih sta jasno
razvidni še dve težavi: prvič:
skupno število zasledovanj
obstreljene divjadi glede na
celotni slovenski odstrel, druga
težava pa so LD, ki po evi-
dencah, kljub več deset- ali
celo več stoglavemu odstrelu
parkljaste divjadi ne izkazujejo
niti enega samega preverjanja
nastrela in niti enega same-
ga zasledovanja obstreljene

divjadi (!?). Naj pojasnim: v
Sloveniji na leto odstrelimo
nekaj več kot 52.000 glav
parkljaste divjadi (podatek
je za leto 2016). Po ocenah
iz evropskih držav, za katere
menimo, da so lovsko dobro
organizirane, naj bi vsaj **15 %
delež odstrela parkljaste div-
jadi odpadel na obstreljeno
divjad.** V Sloveniji verjetno
ne nastajajo tozadevna velika
odstopanja, zato lahko dokaj
zanesljivo predvidevamo, da
imamo na letni ravni vsaj **7.800
obstrelitev.** Iz podatkov, ki jih
razberemo v *Lisjaku*, se število
letno iskane obstreljene divjadi
giblje **le okrog 3.000 glav.**
Kaj se torej dogaja z ogromno
razliko 4.800-ih glav? Kar za-
deva drugo težavo, je vsakemu
lovcu jasno, da kdor strelja na
divjad, jo tudi kdaj zgreši ali
slabo zadene. Je mogoče, da se
v skoraj **četrtini (!) slovenskih
LD** to nikoli ne zgodi?

Na omenjeni okrogli mizi je
Igor Simčič, lovski inšpektor,
razložil, da na podlagi objav-
ljenih nacionalnih podatkov o
zasledovanju obstreljene div-
jadi območni inšpektorji ne
morejo ukrepati po službeni
dolžnosti brez prejete prijave
in trdnih dokazov o krivdi po-
sameznika ali društva. Kdo je
torej tisti, ki je poklican, da v
tem primeru ukrepa proti krši-
teljem ali pa jih za začetek vsaj
opozori na tozadevne kršitve
podzakonskih aktov?

Nedorečenim zadevam bi
marsikdo verjetno dodal še
dodaten zajeten seznam. Na
tem področju je dela torej do-
volj! Komisija LZS za lovsko
kinologijo mora zbrati voljo,
zavihati rokave in se trdo
spopasti s težavami. Pri tem
pa je več kot nujna podpora
vodstva slovenskega lovstva
oz. njegove krovne organiza-
cije. Omenjene težave so za
cilje, ki si jih je zadala LZS
kot naravovarstvena **lovska**
organizacija, nedvomno veli-
ko pomembnejše, kot je npr.
sprejemanje lovsko-kinoloških
društev in pasemskih organi-
zacij pod svoje okrilje in tako
ustvarjati razmere za morebit-
ne konflikte z njihovo matič-
no organizacijo – Kinološko
zvezo Slovenije.

Leo Fabiani

Zimska opravila v lovišču

Pozimi se upravljavcem v loviščih LD in loviščih s posebnim namenom (LPN) prepletajo aktivnosti, povezane z lovom divjadi, pa tudi aktivnosti, povezane z urejanjem njihovega življenjskega okolja.

Medtem ko smo večino **biomeliorativnih** del opravili že v prejšnjih sezonskih obdobjih leta, je pozimi usmeritev naših opravil predvsem v (nekatera) **biotehniška** opravila. Med zimska opravila in dejavnosti v lovišču tako uvrščamo zimsko in privabljalno krmljenje divjadi, medtem ko smo z odvrčalnim krmljenjem divjih prašičev končali že jeseni po spravi poljskih pridelkov. Še posebno ob snežni odeji opravljamo tudi potrebno sečnjo gozdnega drevja in grmovja, katerih popje, iglice in mladi poganjki so v tem času priljubljen naraven prehranski vir in tako pomemben sestavni del zimskega krmljenja, predvsem jelenjadi. Pozimi lahko opravljamo tudi nekatera biomeliorativna opravila, predvsem vdružujemo grmišča, gozdni rob, obrečne pasove (obvodno vegetacijo), remize in odstranjujemo ostanke naravne (olesenele) vegetacije, lahko tudi v kombinaciji z zimsko sečnjo za prehrano rastlinojedih parkljarjev, če v tem času to niso živalim njihovi priljubljeni in pomembni habitati in bi jih z našo aktivnostjo v njih lahko preveč vznemirjali.

Zakaj zimsko krmljenje?

Zimsko krmljenje opravljamo z namenom, da zmanjšamo pritisk divjadi na naravne prehranske vire (mladi gozdni sestoji) in obenem zagotovimo potrebne energijske rezerve pri živalih v

času zimskega obdobja. S tem ukrepom se parkljasta divjad, ki jo smemo krmiti (navadna jelenjad, muflon, ki se sicer pozimi lahko združuje v večje istovrstne skupine) v obdobju leta, ko nastane prehranska stiska, prostorsko zadržuje v predelih zimovališč, kjer je tudi sicer postavljenih ve-

čina zimskih krmišč. Pri parkljasti divjadi je torej namen krmljenja pomoč živalim prebiti zimsko obdobje s čim manjšim vplivom na okoliško naravno rastje in ni namenjeno vzdrževanju velike številčnosti velike divjadi. Pri mali divjadi je krmljenje namenjeno povečanju prehranske ponudbe (marsikje in pri nekaterih vrstah tudi zunaj zimskega obdobja; npr. mlakarica v račnjakih) ter s tem preživetju posameznih osebkov oz. skupin divjadi, ki pa imajo kot skupni učinek namen povečevanja številčnosti male divjadi. Včasih (v obdobju pred začetkom uvajanja monokultur, strojne obdelave njiv in uporabe kemičnih sredstev za zaščito rastlin) namreč male divjadi ni bilo treba krmiti, razen fazana, ki je v naših razmerah že od nekdaj navezan na človeka in njegove vire hrane. Poljski zajec in poljska jerebica sta našla dovolj hrane na polju, v stiski pa tudi pod kozolci, ob senikih, slamnatih ali senenih kopah ipd. Zdaj, ko so okoljske razmere v intenzivno obdelani agrarni krajini za malo poljsko divjad večinoma slabe, je v loviščih z njihovo prisotnostjo krmljenje v hujših zimah praktično nujno. Skladno z določili lovskoupavljaljskih načrtov smemo zimsko krmiti divjad naslednjih vrst: navadni jelen, muflon, mala divjad (fazan, poljska jerebica, poljski zajec, raca mlakarica).

Kot vsak drug človekov poseg v naravo ima tudi vnos dodatne hrane v okolje lahko mnogo nezaželenih posledic, ki se odražajo na prostoživečih živalih in v njihovem okolju, zato s krmljenjem ne smemo pretiravati. Čeprav ga opravljamo večinoma v zimskih habitatih divjadi (kjer je divjad pozimi v večjih gostotah), pa krmljenje divjadi predvsem spreminja naravni potek življenja živali v prostoru in času. Pri jelenjadi krmljenje npr. zmanjšuje tudi njihove sezonske premike/selitve (migratornost) in velikost območij aktivnosti (Jerina, 2006). Polaganje dopolnilne hrane v prostoru lahko povzroča večja ali manjša sezonska osredotočenja (koncentracije) živali in s tem nenaravno razporeditev (disperzijo) (sub)populacije na površini njenega širšega območja, kar se kaže tudi pri odvzemu divjadi (odstrelu) in objedenosti gozdnega mladja. Bogovič (2009) na primeru Posavskega lovskoup-ravljavskega območja npr. ugotavlja, da je v premeru enega kilometra od krmišč odvzetih 87,1 % divjih prašičev in 74,6 % jelenjadi. V sklopu strokovnih nalog treh diplomantov - pripravnikov smo ugotovili, da je največji delež objedenih osebkov gozdnega mladja v pasu do 200 m okrog krmišč dopolnilnega zimskega krmljenja, nato se z oddaljenostjo zmanjšuje, v pasu od 400 do 600 m od krmišč je še vedno večja kot sicer v obravnavanem območju. Med divjadjo, ki se osredotoči na okolico krmišč, se tudi hitreje širijo okužbe z zajedavci in bolezenskimi klizami, s čimer se povečujeta okuženost z zajedavci in obolelost ter se slabša telesno stanje živali.

Vrste krme in krmišča

Malo divjad krmimo večinoma s koruso in žiti, parkljasto pa smemo krmiti z močno škrobno krmo (koruza, žita, kostanj, želod, briketi s hrano rastlinskega izvora), sočno krmo (okopavine, tropine, sadje) in prostorninsko (voluminozno) krmo (seno, vejniki, travna silaža, korusna silaža, pesni rezanci). Krmišča za krmljenje male divjadi so večinoma manjši nadstreški, velikosti od 2 do 10 m², ki jih praviloma postavimo v remize, kjer se pozimi mala divjad rada zadržuje in je zaradi ustrežnejšega kritja tudi varnejša pred vznemirjanjem in plenilci. Za krmljenje parkljaste divjadi (navadna jelenjad, muflon) so krmišča različno velika in izdelana tudi glede na vrsto krme, ki jo polagamo. Manjša krmišča so namenjena predvsem polaganju prostorninske krme – sena v jaslih; takšna nimajo zalogovnika s krmo. Ko živali krmo pojedjo, je treba takšna krmišča ponovno napolniti, sicer so prazna. Večina takšnih je postavljena ob vzdrževanih travnikih, kjer lovci pridelujemo krmo. Da je ne zavržemo, jo položimo v krmišče. Divjad jo pozimi

poje ali pa tudi ne. Na večino takšnih krmišč med zimo ne dostavljamo več krme. V srednje velika lahko namestimo samo seno, večina pa je urejena tako, da položimo tudi svežo in močno krmo (*slika 1*). V ta namen imajo takšna krmišča pod jasli vgrajena korita. Večina srednje velikih krmišč ima v sklopu krmišča tudi zalogovnik krme (sena), to je senik. Po navadi zaloga zadošča za (občasno) krmljenje manjšega števila živali preko zime. Večja krmišča so namenjena vsem vrstam krme prek celotnega zimskega obdobja, prilagojena so za krmljenje večjih skupin (*slika 2*). Na takšnih je v zimskih razmerah

(sneg, mraz) potrebno dnevno krmljenje. V sestavi nekaterih takšnih krmišč je avtomatska krmilnica za raztros močne krme (koruza), ob nekaterih pa je vkopan zalogovnik (zasipnica) za peso ali drugo vrsto sočne krme. Na nekaterih takšnih v zadnjem času krmijo tudi s travno silažo (bale travne silaže).

Nekaj navodil za postavitev krmišč

- S preudarno izbranimi mesti (lokalitajami) za krmišče zimskega krmljenja se izogibamo gozdnim sestojem, ki so v

Slika 1: Srednje velika krmišča lahko oskrbimo samo s senom, večino pa tudi s svežo in močno krmo.

Slika 2: Večja krmišča so namenjena vsem vrstam krme za celotno zimsko obdobje, prilagojena so za krmljenje večjih skupin. Pomembna je bližina travnika ali pašnika – dodatna ponudba krme.

pomlajevanju (*slika 3*) ali se bodo pomlajevali v naslednjem desetletju, tudi jih ne postavljamo v mladih sestojih (letvenjakih, drogovnjakih) (*slika 4*).

- Primerno bi bilo, da bi v daljšem časovnem obdobju (najmanj v desetih letih) krmišča menjavali na različnih lokacijah. Tako zmanjšamo verjetnost prenosa zajedavcev med osebkami, ki obiskujejo krmišča, in zmanjšujemo obremenitev okoliške vegetacije.

- Krmišč ne postavljamo v predelih, kjer so večje težave z obnovo sestojev zaradi prisotnosti določenih, za divjad priljubljenih drevesnih vrst (jelka, javor, jesen).

- Na območjih, kjer krmimo že dlje časa, naj bo morebitno ukinjanje krmišča postopno; hitra ukinitve krmljenja bi lahko povzročila velike poškodbe gozda, lahko pa tudi poslabša telesno kondicijo živali.

- V robnih delih populacijskih območij (npr. jelenjadi) dopolnilno zimsko krmljenje praviloma ni potrebno in ga odsvetujemo (manjše gostote, manjši vpliv na vegetacijo).

- Krmljenje ne sme postati glavni vir prehrane, temveč mora le dopolnjevati naravne vire hrane.

- Krmišče naj bo dostopno tudi v visokem snegu.

- Krmišče naj bo postavljeno v zavetno, prisojno, čimbolj suho lego, vendar na pregleden prostor.

- Izogibajmo se postavljanja krmišč v grapah, soteskah, ozkih kotlinah in vrtačah.

- Zaželeno je, da je krmišče v bližini travnika, pašnika ali grmišča, saj je tako divjadi zagotovljena še dodatna ponudba naravne hrane (*slika 2*).

- Krmišče naj bo postavljeno v čim manj vznemirjenem predelu.

- Ob krmiščih dopolnilnega zimskega krmljenja divjad le opazujemo z namenom spremljanja številčnosti, jo je pa tam netično in tudi prepovedano loviti!

Nekaj navodil za krmljenje jelenjadi

- Količina dovoljene krme in njena sestava sta določeni v lovskoupravljaljskih načrtih.

- Na istem krmišču naj znaša delež sočne krme do 30 %, voluminozne pa vsaj 60 %. Močne krme naj bo le do 10 %.

- Polaganje močne škrobne krme priporočamo le v jesenskih mesecih (oktober, november, december) – posnemanje naravnega obroda, sočna in voluminozna krma pa naj bo dostopna v celotnem obdobju krmljenja.

- Količine položene krme naj bodo odvisne od naravne ponudbe hrane (gozdni obrod kostanja, hrasta in bukve) v posameznem letu.

Sliki 3 in 4: Krmišč ne postavljamo v gozdnih sestojih, ki so v pomlajevanju ali se bodo pomlajevali v naslednjem desetletju, pa tudi ne v mladih sestojih (letvenjakih, drogovnjakih).

- V letih z obilnim obrodом bukve (*slika 5*), hrasta ali kostanja ni treba polagati močne krme. Tedaj je tudi sočna in prostorninska krma vse do debelejše snežne odeje in mraza živalim manj zanimiva.

- Na krmišču ni dovoljeno krmljenje samo z močno krmo, dovoljeno pa je krmljenje le s sočno in prostorninsko krmo ali celo zgolj s prostorninsko.

- Na marsikaterem mestu ob vzdrževanju travnika ali pašnika pridelano krmo zložimo v kopo ali jasli.

- Količine položene krme naj bodo odvisne od števila živali, ki obiskujejo krmišče, in od naravne ponudbe hrane v določenem obdobju leta in v okolici določenega krmišča.

- Vrste in sestave krme tudi ne menjajmo prehitro.

- Primerno izberimo čas začetka in konca krmljenja.

- Krmišča naj, če le mogoče, oskrbuje vedno ista oseba.

Pri zimskem krmljenju divjadi imamo večinoma dve možnosti. Klasična usmeritev za dopolnilno zimsko krmljenje divjadi (npr. jelenjadi), ki je uveljavljena predvsem v celinski Evropi (npr. Wagenknecht, 1981, Raesfeld in Reulecke, 1991), predvideva krmljenje še posebno večjih skupin jelenjadi vso zimo. Pri tem morajo količine krme zadoščati za 180 do 200 dni krmljenja. Začetek, trajanje in konec obdobja krmljenja so

Slika 5: V letih z obilnim obrodом bukve, hrasta ali kostanja živalim ni treba polagati močne krme.

odvisni predvsem od podnebnih razmer. Največji obseg krmljenja je tedaj, ko naravne vire hrane prekrije višja snežna

odeja. S prebujanjem vegetacije postopno zmanjšujemo količino krme. Pri takšni usmeritvi, se predpostavlja, da je treba divjad (jelenjad) čez zimo krmiti. A je takšen sistem pogojno uporaben le, ko z njim divjad odtegnemo na neobčutljiva območja, ki pa jih je v naravi navadno bolj malo. V nekaterih delih ZDA so npr. bolj svetovali t.i. angl. *»emergency feeding«*, to je krmljenje le v najhujših naravnih razmerah, v hudih zimah, ki tudi sicer trajajo manj časa. Prav tako v nekaterih delih ZDA dopolnilno krmljenje ni uveljavljeno in bolj zagovarjajo zmanjšanje populacijskih gostot, ko se pojavijo težave, in dajejo tudi večji poudarek urejanju (izboljšanju) habitatov (Smith, 2001, Peek s sod., 2002). Podobno tudi pri nas veliko manjših krmišč za divjad (jelenjad), ki so sicer napolnjena pred zimo, živali obiščejo šele (če sploh) v času ostrejših zimskih razmer z debelejšo snežno odejo. Takšna krmišča so postavljena večinoma v okolju z manjšimi gostotami jelenjadi

in jih pozimi praviloma ne dopolnjujemo s krmo.

Privabljalno krmljenje

Pozimi opravljamo tudi t. i. privabljalno krmljenje, to je krmljenje živali z namenom njihovega sistematičnega opazovanja in uresničevanja predpisanega odvzema (odstrela). Navadno privabljalno krmito jelenjad, damjaka, muflona, divjega prašiča, lisico, kuno belico in kuno zlatico. Privabljalno krmljenje opravljamo le v lovni dobi divjadi navedenih vrst. V primerni oddaljenosti od privabljalnega krmišča mora biti postavljena visoka preža, še najprimerneje zaprta, mesto krmišča naj bo v primerni oddaljenosti in če le mogoče zunaj dosega vetra s smeri preže. Za privabljalno krmljenje niso potrebna krmišča (objekti), krmo lahko polagamo na tla, zakopavamo vanje ali plitvo zagrebemo ali polagamo pod listje. Lokacije privabljalnega krmljenja naj bodo na mestih, ki jih živali navedenih

vrst rade obiskujejo. Zaradi položene krme bo priljubljenost takih mest le še večja. Polagamo živalim priljubljeno krmo. Za jelenjad najpogosteje polagamo sadje (jabolka, hruške), tropine, koruzo, peso, za divje prašiče koruzo, sadje, za male zveri krmo živalskega izvora ter krmo rastlinskega izvora (sadje). Pri privabljalnem krmljenju divjih prašičev krmo prekrivamo ali zakopavamo, lahko uporabimo tudi krmni valj, da krma ni dostopna drugim (necilnim) vrstam. Na privabljalnih krmiščih za male zveri hrano lahko zagrebemo pod listje ali plitvo v zemljo, lahko pa na krmišču izkopljemo v zemljo luknjo, jo objemo s količi in prepletamo s šibjem (lahko vkopljemo tudi betonske cevi, bolj kot to pa priporočamo uporabo naravnih materialov). Krmljenje malih zveri moramo opravljati na način, ki je skladen z veterinarskimi predpisi o ravnanju s stranskimi živalskimi proizvodi. Za doseganje učinka (lokalnega) privabljanja je na krmišče treba in priporočeno dodajati le zelo majhne količine krme. Na rastiščih gozdnih (koconogih) kur ne opravljamo privabljalnega krmljenja parkljaste divjadi ali pa le v času po rasti in vzreji mladičev (t. j. od 1. avgusta naprej). Privabljalna krmišča za jelenjad in muflone naj ne bodo v bližini krmišč (dopolnilnega) zimskega krmljenja, privabljalna za divje prašiče pa ne v bližini kmetijskih površin in tudi ne preblizu odvrtačnih krmišč. Treba je namreč dosledno ločevati/razlikovati med predeli, kjer mora imeti divjad mir tudi pred lovom (zimovališča, mirne cone) ali je v določene predele ne smemo privabljaliti (kmetijske površine, bližina naselij), in med predeli, kjer lahko lovimo.

Slika 6: Za zimsko sečnjo so najprikladnejše košate, z omelo obrasle jelke, drevje, obraslo z bršljanom, vsi mehki listavci, pa tudi nekateri trdi listavci (npr. javor, jesen, brest, hrast), od grmovnih vrst pa npr. leska.

Sečnja v zimskem času

V območjih, kjer je več vrst rastlinojedih parkljarjev in v večjih populacijskih gostotah, še posebno v loviščih z večjo gostoto jelenjadi in v njenih zimovališčih, je pomembna tudi zimska sečnja gozdnega drevja in grmovja. Z zimsko sečnjo namreč lahko povečamo količino naravne hrane v najobčutljivejšem obdobju leta, ko je naravne hrane najmanj oziroma ob visokem snegu, ko je dostop do nje zelo oviran. Tedaj v zimovališčih

divjadi in/ali okolju, kjer beležimo večji obseg škode zaradi obgrizovanja debel, v dogovoru z gozdarsko službo posekamo za objedanje primerno drevje in grmovje. Za tak posek so najprikladnejše košate, z belo omelo obrasle jelke, drevje, obraslo z bršljanom (*slika 6*), vsi mehki listavci, pa tudi nekateri trdi listavci (npr. javor, jesen, brest, hrast), od grmovnih vrst pa npr. leska. Takšna naravna hrana je veliko primernejša od vsakršne »umetne«, ki jo položimo v krmišča, hkrati pa je najcenejša oblika zimskega krmljenja divjadi in najučinkovitejši ukrep za omejitve objedanja naravnega mladja. Tak ukrep je skoraj v vseh pogledih primernejši kot krmljenje; na eni podrti jelki npr. jelenjadi ponudimo od 500 do 800 kg primerne hrane, ki je povsem naravna in ne spodbuja poškodb sestojev v okolici z objedanjem ali lupljenjem, prav tako taka hrana ne povzroči osredotočenja divjadi (npr. jelenjadi). Ukrep pa je treba obvezno opravljati v povezavi in dogovoru z lastnikom gozda in javno gozdarsko službo. Gozdarji v takem primeru (v sodelovanju z lastnikom) označijo potrebno drevje za posek, praviloma že v jeseni, lastnik v sodelovanju z lovci pa tako drevje (in/ali grmovje – lesko) poseka postopno pozimi in ga pusti ležati v sestoji, dokler mu divjad (jelenjad, srnjad) ne obje vseh popkov in vejic v krošnji. Obvejevanje pozimi podrtega gozdnega drevja in tudi spravilo lesa lastnik opravi spomladi, medtem ko pri posekanem grmovju veje spomladi praviloma samo zložimo v kupe. Upravitelji lovišč lastnikom, ki so opravili zimsko sečnjo, lahko spomladi pri obvejevanju drevja in spravilu sortimentov pomagajo pri zlaganju vejic. V zelo spremenjenem okolju, kjer drevja, ki je pomembno za zimski posek, primanjkuje, moramo paziti, da njihovega števila z nenehnimi zimskimi poseki ne zmanjšujemo in tako še dodatno ne siromašimo življenjskega okolja divjadi.

Kot smo zapisali že v uvodu, pozimi opravljamo tudi nekatera biomeliorativna dela, če jih zaradi obilice drugih del in opravil nismo utegnili opraviti v zgodnjem spomladanskem ali jesenskem času. Taka dela so vzdrževanje grmišč, gozdnega roba in obrečnih pasov (obvodnega rastlinja) (*slika 7*), ki jih v zimovališčih lahko opravljamo tudi v kombinaciji z zimsko sečnjo za prehrano rastlinojedih parkljarjev. Tovrstna biomeliorativna dela pozimi opravljamo le, če njihova mesta niso živalim pomembni in priljubljene habitati in bi jih lahko preveč vznemirjali z našo aktivnostjo v njih.

Miran Hafner,
spec., univ. dipl. inž. gozd.
miran.hafner@gmail.com

Vse foto: M. Hafner

Slika 7: Tudi pozimi lahko poskrbimo za vzdrževanje grmišč, gozdnega roba in obrečnih pasov, lahko tudi v kombinaciji z zimsko sečnjo za prehrano rastlinojedih parkljarjev.

(Seznam virov je na voljo pri avtorju.)

Novi najmočnejši srbski srnjak

V okviru priprav na novosadski sejem *Lorist*, ki je svoja vrata odprl 4. 10. 2017, in spremlja-joče razstave trofej je bilo 30. 9. 2017 tudi mednarodno ocenjevanje najmočnejših rogov in lobanj zveri. Mednarodna komisija za oceno trofej je bila sestavljena iz treh ocenjevalcev trofej z licenco CIC; sestavljali so jo: **István Vadász** z Madžarske, **Dušan Krajnjak** s Slovaške in **Gregor Bolčina** iz Slovenije. Komisija je ocenila tri trofeje, ki so postale nove trofejne prvakinja Srbije, in sicer srnjaka (211,90 CIC-točke), damjaka (207,67 CIC-točke) in šakala (27,78 CIC-točke).

Največ pozornosti je bilo deležno srnjakovo rogovje, ki je po 31 letih prevzelo mesto najmočnejšega rogovja srnjaka, uplenjenega v Srbiji. Do letos je bil to srnjak, ki je bil leta 1986 uplenjen v Krušiću, istega leta pa so mu v Novem Sadu prisodili 207,25 CIC-točke. Celotni neodžagani zgornji del lobanje tehta 837 gramov (bruto teža), z odbitkom pa 747 gramov (neto teža). Novega najmočnejšega srnjaka Srbije je odstrelil nemški lovski gost v lovišču **Lovačkog udruženja Emil Taljan** - Novi Kneževac. Ker je to rogovje, ki je preseglo predpisano število CIC-točk, skladno s predpisi ne sme zapustiti Srbije. Uplenitelj, ki je poravnal izstavljeni račun za odstrel tega srnjaka, je prejel le tri odličke svoje trofeje, izvirno rogovje pa je od **Lovačkog udruženja Emil Taljan** odkupila agencija **Tre stelle** iz Sombora, ki je bila posrednica pri organizaciji lova na tega srnjaka.

Za primerjavo: v Sloveniji je še vedno najmočnejše uradno ocenjeno rogovje srnjaka, ki ga je leta 1981 v **LD Dol pri Hrastniku** uplenil **Jože Draksler**. Leta 1981 je bilo na razstavi v Zagrebu ocenjeno s 171,95 CIC-točke. Najmočnejše rogovje srnjaka na svetu ima Švedska. V lovišču **Widsköf** je **K. G. Strjernsward** leta 1982 uple-

Foto: G. Bolčina

Srnjače rogovje, ki je po 31 letih prevzelo mesto najmočnejšega rogovja srnjaka, uplenjenega v Srbiji. Celotni neodžagani zgornji del lobanje tehta 837 gramov (bruto teža), z odbitkom pa 747 gramov (neto teža). Novega najmočnejšega srnjaka Srbije je odstrelil nemški lovski gost v lovišču Lovačkog udruženja Emil Taljan - Novi Kneževac. Ker je to rogovje, ki je preseglo predpisano število CIC-točk, skladno s predpisi ne sme zapustiti Srbije.

nil srnjaka, katerega rogovje je bilo leto pozneje v Düsseldorfu ocenjeno z 246,90 CIC-točke in še vedno velja za najmočnejše rogovje, ocenjeno po merilih CIC.

Foto: G. Bolčina

Damjače rogovje z bruto težo 4,50 kg in neto težo 4,25 kg je bilo ocenjeno z 207,67 CIC-točke.

- jelenje rogovje (*Cervus elaphus*): 220 CIC-točk,
- damjače rogovje (*Dama dama*): 190 CIC-točk,
- srnjače rogovje (*Capreolus capreolus*): 170 CIC-točk,
- gamsji roglji (*Rupicapra rupicapra*): 120 CIC-točk,
- rogov alpskega kozoroga (*Capra ibex*): 190 CIC-točk,
- muflonji rogovji (*Ovis musimon*): 220 CIC-točk,
- merjaščevi čekani (*Sus scrofa scrofa*): 135 CIC-točk,
- kožuh rjavega medveda (*Ursus arctos L.*): 400 CIC-točk.

Omenjeni odlok določa, da s trofejo kot naravnim spomenikom upravlja njegov lastnik. »Če je naravni spomenik pridobila organizacija združenega dela ali druga družbeno pravna oseba, družbenopolitična organizacija ali društvo, upravlja z naravnim spomenikom Tehniški muzej Slovenije v Bistri; sredstva za financiranje varstva in za vzdrževanje naravnega spomenika zagotovi Tehniškemu muzeju SR Slovenija,« je še navedeno. Zanimivo je, da je akt iz leta 1973 vključil tudi *Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04)*, torej je Odlok o razglasitvi določenih trofej za naravni spomenik še vedno veljaven.

Medved, ki ga je leta 1972 uplenil nemški lovski gost in je sprožil uvedbo omenjenega odloka, je še vedno razstavljen v lovskem oddelku **Tehniškega muzeja v Bistri**, kjer ga je v 45 letih videlo na deset tisoče obiskovalcev. Toda prvo mesto med kožuhi medvedov je že dolgo nazaj izgubil delno tudi po zaslugi »spretnosti« preparatorjev, ki so prožnost neposušene strojne kože nasilno raztegovali do neokusnih velikosti. Posledica tega je, da določila CIC sicer ne prepovedujejo ocenjevanja medvedjih kožuhov, za pridobitev medalj ali naslovov prvakov pa te vrste trofej ne morejo več kandidirati.

Gregor Bolčina

Še pomnite?

Ko je leta 1972 v takratnem **Zavodu za gojitev divjadi Jelen - Snežnik** (zdaj LPN Jelen - Snežnik) nemški lovski gost **Hans Joachim Schnepf** uplenil medveda, katerega kožuh je bil ocenjen z 419,20 CIC-točke in se je s takšno oceno povzpel v svetovni vrh, je skupščina SR Slovenije na seji republiškega zbora 11. 4. 1973 in na seji gospodarskega zbora 18. 4. 1973 sprejela Odlok o razglasitvi določenih trofej za naravni spomenik. Za naravni spomenik posebnega nacionalnega pomena so bile razglašene trofeje lovnih živali, uplenjenih v prosti naravi, ki po metodah za ocenjevanje trofej divjadi, določenih v *Pravilniku o izdajanju trofejnega lista za trofeje divjadi* (Uradni list SFRJ, št. 39- 467/66), presegajo:

Na kratko iz tujega tiska ...

Poljska, Češka, Rusija: Afriška prašičja kuga (APK) se počasi širi iz Rusije proti zahodu. Tako je bilo letos do konca julija 2017 na območju EU zabeleženih 1.717 primerov okužbe s tem virusom pri prašičih. Velika večina primerov izvira z območja prej omenjene širitve, manjše število (47) pa z izoliranega območja pojavljanja tega virusa na italijanskem otoku Sardiniji. Pred nekaj meseci je nastal tudi pojav oz. precejšen preskok bolezni, ko so virus APK odkrili pri divjih prašičih na območju Češke, kar je bila približno 400 km oddaljenost od prejšnjega najbolj zahodnega kraja pojava bolezni na vzhodu Poljske ob beloruski meji. Na Češkem so doslej registrirali okoli sto primerov pojava te bolezni. Da bi Poljska preprečila nadaljnje pojave okuženih divjih prašičev, načrtuje na meji z Belorusijo in Ukrajino zgraditi 729 km dolgo žičnato ograjo v vrednosti več kot 30 milijonov evrov. Prav tako so na Češkem celotno območje pojava bolezni ogradili z mrežo z električnim pastirjem, ki obsega približno 20 km², kjer je lov divjih prašičev povsem prepovedan, je pa zato na sosednjem, približno 7.500 km² velikem območju zapovedan poostren lov divjih prašičev brez vsakršnih omejitev, kar pomeni, da je popolnoma sproščen tudi odstrel vodečih svinj. Iz Rusije medtem poročajo, da so zaradi izbruha APK na farni domačih prašičev v bližini ukrajinske meje morali uničiti vse prašiče, okrog 15.000 živali. Prav območje Belgorod v bližini baltskih držav je znano po reji domačih prašičev, saj iz te regije prihaja na ruski trg kar 20 % svinjskega mesa.

(Wild und Hund, 19/2017;
Deutsche Jagd Zeitung, 10/2017;
Jagen Weltweit internet)

ZDA: V zvezni državi Montana je grizli napadel 57-letnega lovca, ki je s svojim prijateljem lovil vapitije. Med zalazom sta naletela na grizlija, ki se je hranil s svojim plenom. Grizli je takoj napadel oba lovca, pri čemer je predvsem z ugrizi po glavi zelo poškodoval že prej omenjenega. Ob napadu je medved izbil lovca puško iz rok, tako da se ni mogel braniti. Prijatelj je zelo poškodovanemu lovcu nudil prvo pomoč, nato pa so ga prepeljali v

Foto: K. Markus

bolnišnico, kjer so samo rane na glavi oskrbeli z 90 šivi.

(Jagen Weltweit internet)

O srednja Afrika: Sesalec, ki je najpogostejše žrtev krivolova v svetovnem merilu, naj bi bil luskavec. V Aziji in Afriki živi osem vrst luskavcev, ki so izjemno priljubljeni za prehrano ljudi, njihove luske pa zelo pogosto uporabljajo tudi v tradicionalni azijski medicini ter različnih obrednih ritualih ter vsebujejo veliko keratina. Po dosedanjih ocenah strokovnjakov naj bi vsako leto ljudje nelegalno ulovili več kot 100.000 luskavcev. Najnovejša študija iz srednjeafriških držav kaže, da je ta številka v resnici še veliki višja in naj bi zgolj v teh državah dosegala od 400.000 do 2,4 milijona živali. Tudi cene mesa in drugih telesnih delov teh živali so se v zadnjem času povečale za več kot 600 %. V zadnjem letu je CITES prepovedal vsakršen promet s temi sesalci ali njihovimi deli.

(Jagen Weltweit internet)

Švica: Raziskovalci dunajske univerze so v sodelovanju z Uradom za lov in ribolov kantona Graubünden proučevali vpliv nadmorske višine, podnebja in geografske širine na razmnože-

valni potencial planinskega zajca (*Lepus timidus*). V ta namen so med lovno dobo (torej v oktobru in novembru) v kantonu Graubünden med letoma 2003 in 2005 pridobili vzorce 89 uplenjenih planinskih zajkelj. Starost so določili s tehtanjem suhih očesnih leč, razmnoževali potencial pa so proučevali z analizo maternic uplenjenih samic. Vse proučevane odrasle zajklje so v letu uplenitve poleggle mladiče, kar je pomembna razlika v primerjavi s poljskim zajcem, pri katerih naj bi kar do 18 % odraslih samic ne polegalo vsako leto. Odrasle zajklje so vsako leto skotile povprečno devet mladičev (najmanj tri, največ štirinajst), pri čemer so bili v posameznem leglu položeni povprečno trije mladiči. Odrasla zajklja ima 2 (39 %) do 3 (61 %) legla na leto, pri čemer ima v primeru zgolj dveh legel povprečno več mladičev/leglo. Raziskovalci niso uspeli potrditi vpliva nadmorske višine na število legel ali na skupno število mladičev/samico v posameznem letu, pač pa nadmorska višina vpliva na število mladičev v posameznem leglu, ki se z večanjem nadmorske višine tudi večja. Prav tako geografska širina naj ne bi opazno vplivala na razmnoževalni potencial planinskega zajca, pri čemer pa raziskovalci opozarjajo

na nekoliko premajhen vzorec glede geografske variabilnosti.

(Wild und Hund, 19/2017)

Nemčija: V polnem teku je projekt z imenom Bio-Wald, katerega vrednost je ocenjena na 2,5 milijona evrov in katerega glavni namen je proučevanje biotske pestrosti (bidoverzitet) in upravljanja z rastlinojedo divjadjo ter vsejedim divjim prašičem v gospodarskih gozdovih. V projektu sodelujejo številni partnerji od univerz do lovskih organizacij, poteka pa med letoma 2015 in 2021 na območju petih zveznih dežel. Med drugim bodo proučevali tudi vplive vznemirjanja in stresa pri rastlinojedi divjadi zaradi lova (dolžine lovni dob oz. načini lova) na vrstno pestrost, škodo in pomlajevanje v gozdovih, v kolikšnem obsegu vpliva divjad na cilje gospodarjenja in biotsko raznovrstnost v gozdovih, ali so kakšne zakonske ovire, ki zaradi različnih neute meljenih stališč naravovarstvenikov ali biologov ovirajo uspešno izvajanja lova in ali so potrebne spremembe lovske zakonodaje, ki bi zagotavljale večjo vrstno pestrost in boljše gospodarjenje pri izkoriščanju gozdov. Vsekakor se že veselimo rezultatov ...

(Wild und Hund, 19/2017)

Pripravil: **mag. Janko Mehle**

Znizko deteljo preraščena njiva je bila ves čas prazna; v dobri uri, odkar se je usedel na prežo pod košatim hrastom, se ni premaknila niti bilka v njegovem vidnem polju. Poznojesenski sončni prameni so sramežljivo tipali po koruzišču na desni strani parobka in gorkota ga je zazibala v lenivost. Dopoldne je pospravljaval vrtno gredice, ves včerajšnji in današnji dan svežega zraka sta telesu pričarala tisto prijetno utrujenost, ki jo v mestnem življenju težko občutiš.

Zdajci se mu je na robu očesne znanave nekaj premaknilo – tri rjave pegice. Srna z mladičkoma je v zmernem teku pridrobencljala iz grmovja, začuda se ni ustavila na zeleni detelji, pač pa je spešila proti koruznemu strnišču. Tu, le slab lučaj od preže, so se začeli pasti – čeprav ni bilo videti kaj dosti svežega rastja. Morda pa so pobirali koruzna zrna, ki jih je razsul kombajn ob spravilu. »Danes toliko zrnja, kot ste ga nekoč s kravami pridelali na eni njivici,

šel, le gleda naj, da odbere šibkejšega v tropu. »Pa bom,« je odvrnil, a je name-ro zadnji hip opustil. In zdaj, udobno zleknjen na lesenem sedišču, se je začel spraševati, zakaj pravzaprav. Malo je posredi čisto navadne lenobe – če bi streljal, bi ga čakalo vse, kar pač sodi zraven – iztrebitev, tvorjenje do avta in potem še čakanje na oglednika. Naj kateri od mlajših to postori, je pomislil.

Drugo pa je to, da zadnje čase z nekakšno novo prizanesljivostjo in občutljivostjo gleda v svet. Leto neprijetnih izkušenj se izteka. Najprej ga je pošte-no izdalo zdravje – tam od februarja naprej je bil zaradi silnega išiasa popolnoma neobgleden. Nekaj tednov ni mogel nikamor – po stanovanju se je vozil na računalniškem stolu na kolesca, bolečine so bile nepopisne, nobena tabletko ni prišla. Zdravnica mu je na vprašanje, kako dolgo, odvrnila: »Lahko tudi pol leta.« No, popustilo je po treh mesecih, ko je bila pomlad z vsem veseljem in lepimi opravili že mimo – tudi obveznih del v lovišču ni opravil. Potem je zadelo še ženo; nekakšen razpad veziv-

lovskim tovarišem, ki je sedel na preži malo naprej, sta nekega večera šla pobrat junico – obležala je kakih sto metrov od nastrela. Ko sta se ji približala, je potihem ječala, odrešil jo je usmrtilni strel. Kolega si je pogledal vstopno rano in omenil: »Daj, meri malo višje, kar naprej si nizek. V jetra si jo, ali si predstavljaš, kako boli.« Ali kakih pet let nazaj, nedeljsko jutro je bilo, ko ga je na domačiji obiskal stric. Ko ga je pospremil do avta, parkiranega ob robu parcele, sta iz bližnjega grmičevja zaslišala predirljivo ječanje in vreščanje, tisto nejasno, ko sploh ne veš, kateremu bitju bi ga lahko pripisal. Stopila sta bliže in razgrnila vejevje – pod njim je ležala srna z zdrobljenimi zadnjimi udi, očitno jo je zbil na bližnji cesti in se je nekako privlekla do tja. Hitro je stopil v hišo po risanico. Ves pretresen, razdražen in živčen od silnega stoka je – zgrešil, zgrešil z dveh metrov. Nikoli ne bo pozabil tistega neskončnega, brezdanjega strahu v očeh nesrečne živali. Je bil le strah ali tudi prošnja za pomoč? V drugo jo je odrešil muk, a še zdaj sliši njeno vekanje.

ŠTEFAN KUTOŠ

Iz take smo snovi...

na enem hektaru razsujemo,« mu je pred časom slikovito opisal razliko med kmetovanjem nekoč in danes sosed, ki je tudi šel med »velike«. Nekaj zemlje je prav poceni dokupil, nekaj vzel v najem in zdaj obdeluje svojih štirideset hektarov.

Dvignil je puško, v križu strelnega daljnogleda so se dlačice mladičevega kožuščka lesketale v barvi medu. Nato je cev povetil in puško prislonil nazaj k stranski prečki. Ni mu bilo do strela, hotel si je podaljšati ugodje prijetnega oktobrskega ždenja in pustiti mislim, do so še naprej umirjeno krožile in se mehko dotikale druga druge – kot kolo-barčki, ki se začnejo utrinjati na vodnem ogledalu ob prvih redkih kapljah dežja.

Ravno včeraj je govoril z revirnim vodjem in ta mu je skoraj zabičal, naj pobere kakšnega srnjega mladiča, veliko da je še do izpolnitve načrta. Tudi kakšen jelenov teliček bi bil dobrodo-

nih tkiv v gležnju, pol leta je čakala na operacijo, zdaj je že mesec na berglah, vprašanje je, kdaj in kako bo spet shodila. Če sploh. Pridejo leta, ko se ne dogaja več drugemu, pač pa tebi. Ko se res zaveš, da je mletje časa neusmiljeno in da je ulica enosmerna. In ko si prvič priznaš, da nosiš na plečih veliko več preteklosti, kot je prihodnosti pred tabo. Tedaj na novo zastaviš razmisleke o trpljenju in bolečini, o življenju in smrti. Ni sicer rad zaključeval zgodbo po tistem običajnem vzorcu o bridkosti, ki da ovije lovčovo srce, potem ko pod njegovim strelom omahne žival, pa vendar ...

Trpljenje; kolikokrat gre mimo nas, če ni naše, če ga povzročimo drugim. Spominja se: bolj na začetku lovske poti je bil, kot skoraj vsi mladi lovci, veliko v lovišču. Kar dosti je tedaj tudi uplenil in bilo je obdobje, ko so mu skoraj vsi zadetki, kdo ve zakaj, padali nekoliko prenizko. Žival je sicer obležala, a ni bilo tisto pravo. S starejšim

Dolgo nazaj, iz časov, ko še ni bil lovec, se spomni srhljivega dogodka, ko ju je z zdaj že pokojnim bratom nekega večera priklicalo iz hiše predirljivo vreščanje. V ograjo se je zaletavala lisica, vsa penasta, tulila in zavijala je z grozljivim glasom. »Gotovo je stekla,« sta menila in se umaknila v hišo. Storitista mogla ničesar; k sreči pri hiši ni bilo psa, ki bi silil vanjo, skozi ograjo ni mogla. Čez čas je vse potihnilo. Očitno je zatavala nazaj proti cesti, kajti zjutraj so jo našli povoženo. Lovski čuvaj jo je pobral, poslali so jo na pregled in potrdili steklino v zadnjem stadiju. Ni čudno, da so to strašno bolezen na srednjeveških slikarijah prikazovali v podobi samega hudiča; tisti, ki je kdaj slišal zavijanje stekle živali, bo vedel, zakaj. Zdrzne se ob mračnih mislih in se odpravi domov. Spotoma zasliši glasove divjih gosi. Prezgodaj je še za selitev, najbrž se oglašajo tiste, ki so se letos izglele tu nekje v bližnjih krajih in zdaj preletavajo, iščoč najboljšo jesensko pašo. Sive gosi, nekoč zgolj

preletne gostje z daljnega severa, širijo območja bivanja, v zadnjih letih znajo speljati zarod tudi ob kakšnih slovenskih ali madžarskih vodah.

Da, niso vse stvari samo črne, mu zdaj misel preskoči k pticem, za katere v zadnjih letih porabi veliko prostega časa. Presenetljivo, kako so nekatere vrste prilagodljive. Najboljši, tudi nepoznavalcem razviden primer je bela štoklja, nekoč simbol krajev ob Muri, ki si dandanašnji najde prostor pod soncem v večjem delu dežele. A za vse vrste to seveda ne velja, zlasti tiste, ožje specializirane izginjajo iz krajine, ki smo jo v nekaj desetletjih dodobra predrugačili. Ob tem se spomni, da je ravno v zadnjem Lovskem oprtniku prebral zapis o opazovanju smrdokavre na Koroškem. In vedno več je takih spisov v lovskem glasilu, se mu zazdi. Tisti ozki vzorec: lovec – divjad – plen se umika širšim zaznavanjem in razmislekom. Zdaj ni več redkost, da lovec prime za pero in zapiše kakšno o bobrih, recimo; tako dolgo smo vsi mislili, da so zadeva davne preteklosti, zdaj pa se pojavljajo v naših rekah in rečicah donavskega porečja. Naselitev na Hrvaškem se je neverjetno dobro prijela.

Prihaja šakal, s severa znata priti – sicer tujerodni – rakun in pa enok. Ne da bi razglabljal o dobrih in slabih straneh teh dogajanj, si poreče: »*Narava si jemlje svoje, življenje izkoristi vsako nišo.*« Pred davnimi leti mu je ugledni slovenski biolog, oceanograf svetovnega slovesa **Miroslav Zei**, s katerim se je imel čast srečati in pogovarjati, dejal: »*Ravnovesje v naravi – neumnost! V naravi ni ravnovesja: Če ena vrsta propade, jo bo pač nadomestila druga. A kako mi posegamo v okolje, katere biotope in vrste uničujemo in katerim novim vrstam s tem omogočimo razcvet, je pa druga zgodba – in to se moramo vprašati. V dobro planeta.*«

Da, nič ni večnega. Danes vemo: en vulkan ali meteorit in usoda planeta se obrne v drugo smer. Ob tem se spomni obešenjaškega humorja nekdanjega sodelavca, ki je rad citiral rek: »*Na tem svetu, v tej solzni dolini smo le na kratkem obisku, zato se ne kaže preveč sekirati.*« Resda je mislil na nas kot posameznike, velja pa tudi za človeka kot vrsto.

Zvečer, že v postelji, še naprej gloda te misli. So reči, katerim ne moremo ubežati: dokler je mogoče, jih odrivamo stran, a prej ali slej so tu. Trpljenje, bolečina, smrt, česa se najbolj bojimo?

Že dneve odlaga elektronski odgovor staremu lovskemu prijatelju: lani ga je dobro izdelala srčna kap, komajda so ga rešili. Zdaj prijatelj sporoča, da ga je – ob vsej oslabeledosti zaradi šibkega srca – zagrabil še tako silen revmatizem, da se komaj premika. Najraje bi kričal. Od bolečin ali od nemoči pred usodo? Tega ne pove. Malce depresije pa čuti v njegovem sporočilu, da bo spomladi vse bolje – za tiste, ki jo bodo dočakali. Moral bi mu zapisati kaj spodbudnega, a je bil v teh dneh sam v slabi koži in se mu je zato upiralo odgovoriti z vljudnostno frazo, da bo zagotovo še vse v redu. Da bi potarnal o lastnih strahovih, mu pa tudi ne gre z jezika. Da, pride čas, ko ugotoviš, da ti je pot do stojišča na vrhu hriba daljša, kot je bila včasih, ko si zadihan že na polovici klanca, ki si ga včasih lahko pretekel; in ko vsako jutro, ko se zbudiš, čutiš bolečino – zdaj tu, zdaj tam. Pride čas, ko začneš klestiti tudi lovske želje in načrte – polagoma se odpoveduješ zamislim o pohodih v daljne kraje in večdnvnim lovom. Zadovoljiš se tistim, kar ti je – tudi čisto telesno – lažje.

Te dni mu je morda naplavilo turboznost iz notranjosti tudi ponovno prebiranje velikega lovskega peresa, velikega barda slovenskega lovstva – **Mirka Šušteršiča**. Vsake toliko ga znova vzame s police. Tako si misli o njem: v skoraj sto letih, kolikor mineva od njegovih pisanj, se jih je le malo dvignilo do njegovih ramen, vprašanje je, ali sploh kdo nadenj. Oni dan je začel brati pri koncu in vanj so boleče zarezale mojstrove besede v črtici o jerebih: »*Sleherno leto, ko bo zorela ajda in bo slana barvala gozde v tisočerihi mavricah, se bodo oglasili moji jerebi s srebrnim klicem. Vedno tišji so ti klici, ki jih komaj še srce dojame. Kmalu jih ne bom več slišal, srce bo za vedno obmirovalo ...*« Je mogoče prepričljiveje opisati bolečino v lovčevem srcu, človekovo žalost ob sprevidanju minljivosti in končnosti?

Ravno v teh dneh zori ajda in tudi prva slana je obližnila gozdove. Mi, bitja naše zahodne civilizacije, se v bistvu bojimo smrti. Bojimo se samote in nemoči. Bojimo se boleznin in trpljenja in slovesa. Razumsko hočemo vse te danosti sprejeti in ponotranjiti, a kaj – strah ni domena razuma. Morda je ena od hib naše evropske ali zahodne kulture tudi to, da nas v resnici ne pripravi na končni račun. Tako pač je in tu kaj dosti ne moremo. Bojda je v filozofijah in religijah Vzhoda to drugače, stanja in pojavnosti bivanja da se

Narisa: I. Pčulin

mehko prelivajo, smrt ni ceznurirana. A mi lahko to prebiramo in študiramo, ne znamo pa tega živeti. In tako ne bomo nikoli vedeli, ali je njim res drugače in lažje. V svetu, ki mu duhovno pripadamo, smo bitja upanja in strahu. In v tem svetu individualizma in tudi egoizma nam je kot posameznikom prepuščeno, ali bomo vero v onstranstvo jemali za kaj več kot tolažilno berglo ali se bomo soočili s koncem, po katerem ni ničesar več.

»*Iz take smo snovi kot sanje.*« je že pred stoletji zapisal o nas, ljudeh, veliki dramatik **William Shakespeare**. Sanje so krhke in lepe, bridke in surove, polne so žalosti, veselja in strahov. In taka so naša življenja, vse to je imel najbrž v mislih. Ko lovci – in z lovstvom se je začelo in nato s poljedelstvom nadaljevalo rojevanje civilizacije, ki ji pripadamo –, torej posegamo v stalež divjadi z odstrelom, smo v tem delčku res gospodarji nad konkretnim življenjem. Vsi razumski razlogi za tako ravnanje v tem in takem konkretnem svetu obstajajo, odveč jih je ponavljati. Da pa se kot človeška bitja ob tem kdaj pa kdaj tudi zdrznemo, je tudi razumljivo. Če kdaj povese puško in odmaknemo prst od petelina, smo tudi človeški. Kajti: *iz take smo snovi kot sanje*; nismo le razumski, vodijo nas tudi čustva, strahovi, empatija, sočutje in spoštovanje življenja. In naše življenje nam sestavljajo trenutki: eni srečni, drugi žalostni; živimo te trenutke. Ravno naša končnost nas dela nepopolne, a človeške. Gotovo pa je: v večnosti, če bi za nas obstajala, se ne bi znašli. Nismo ji prilagojeni ...

Zjutraj bo treba vstati, še zadnjič to jesen pokositi travo in nato vendarle napisati nekaj bodrilnih besed staremu lovskemu prijatelju. Zvečer pa morda spet na prežo. Saj klanec do nje za zdaj še ni prehud.

Praznovanje 70-letnice ZLD Gorenjske

V Biotehničnem centru Naklo je bilo 16. septembra 2017 slovesno praznovanje sedemdesetletnice neprekinjenega in skrbnega delovanja **Zveze lovskih druženj Gorenjske (ZLDG)**. Temelji te gorenjske območne lovske zveze so bili postavljeni v letu 1947, ko so ustanovili to območno lovsko zvezo na Gorenjskem s sedežem v Kranju. Nastala je iz t.i. okrajnih lovskih zvez, ki so delovale v Kranju, Radovljici in Škofji Loki. Društveno delovanje nove ZLD je temeljilo predvsem na naravovarstvenih načelih in povezovanju gorenjskih LD.

Jubilejne lovske slovesnosti so se udeležili predstavniki in družinski praporščaki iz vseh tridesetih lovskih druženj, aktivnih članic ZLD Gorenjske, v katerih je včlanjenih skupno 1.600 članov. Povabilu na proslavo so se odzvali tudi nekateri še živeči člani, ki so bili delavno aktivni v organih ZLD Gorenjske v preteklosti in so prav tako prispevali k napredku gorenjskega in slovenskega lovstva. Na jubilejni

slovesnosti je veliko pozornost s svojim obiskom in javno pohvalo o uspešnem delu ZLDG izkazal predsednik LZS, mag. **Lado Bradač**. Slovesnosti se je udeležil tudi domačin **Karel Erjavec**, član vlade RS in nekdanji minister za okolje, ki se je že na funkciji okoljskega ministra dodobra seznanil s prizadevanji in delovanjem lovstva v javnem interesu na širšem področju varstva narave in ohranjanja ter izboljševanja naravnega okolja divjadi.

LUO Gorenjske s površinami lovišč LD in LPN obsega skupno 231.000 ha lovni površin. Pri tem je treba omeniti, da so se v preteklosti lovne površine zaradi vse večje urbanizacije in drugih posegov v kmetijsko-gozdne površine za aktivno lovsko dejavnost zmanjšale za približno 7 %. Kot posebnost gorenjskega lovnega območja je tudi očiten vpliv državnih meja. Z državo Avstrijo LUO Gorenjske meji v dolžini skoraj 140 km, z Italijo dobrih 5 km. V obmejnih območjih namreč divjad nemoteno prehaja državno mejo in si sezonsko sama izbira stanišča in območja za prehranjevanje na obeh straneh državnih mej. Vsekakor je prehrana divjadi v največji meri

odvisna od podnebnih razmer, pašnih površin in območij, kjer ima več miru.

Uvodni slavnostni nagovor na proslavi je imel predsednik ZLD Gorenjske **Peter Belhar**, ki je opisal zgodovinsko pot gorenjskega lovstva in še posebej izpostavil naše lovstvo kot kulturno, naravovarstveno in narodnostno vrednoto. Izrekel je tudi globoke misli o nesmrtnosti, smrti in premagovanju le-te in jih primerjal v povezavi s sporočilno vsebino bajke o Zlatorogu, triglavskem belem gamsu z zlatimi roglji – simbolom

SLD, ki ga imamo še vedno. Samo naša, slovenska mitološka bajka je privlačno literarno delo, ki je nekakšen »ostanek« lovske prakture, je na tako visoki kulturni ravni med visoko razvitimi in ozaveščenimi evropskimi alpskimi narodi. To spisje je še vedno eno najlepših in poučnih naravovarstvenih vsebin. Prav vsebina te bajke, njeno poučno bistvo, nas sili v poglobljeno razmišljanje in primerjave, kakšna je bila kulturna krajina nekoč in kako dandanes človek vse naravne danosti in vrednote brezobzirno uničuje ter

1: Loški lovski pevski zbor in rogisti LD Selca

2: Pozdrav in čestitke domačina, ministra Karla Erjavca

ruši naravna ravnovesja in zakonitosti.

Slovenskemu lovstvu so svojo pokončnost in avtoriteto postavili prav lovci, ki so postali ljudski »junaki«, ko so bohinjski lovci - gamsarji leta 1778 prvič osvojili Triglav in tako utrdili temelje tudi glavnemu simbolu slovenstva. Ti lovci so svoje mesto našli v novem Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani. V kasnejšem obdobju so lovski ugled gorenjskega lovstva prav tako pomagali krepiti lovci - vrhunski športniki, tudi smučarji olimpijci – **Janez Poldaj, Janko Štefe, Tine Mulej** – in tudi zdajšnji, še vedno aktivni in ponosni lovec z Jezerskega, svetovno znani ekstremni smučar **Davo Karničar**, ki smo ga videli na jubilejni slavnosti med praporščaki gorenjskih lovskih družin. Ob praznovanju gorenjskega lovskega jubileja je treba poudariti, da je lovem zapustil dragoceno zapuščino narodne glasbe in napevov z lovskimi vsebinami tudi gorenjski lovec **Slavko Avsenik** iz Begunj, svetovno znan in uveljavljen glasbenik. Tudi v letih 1945 do 1947 so pomembno vlogo v lovstvu v prvih povojnih dneh druge svetovne vojne prevzeli in urejali lovci - partizani. Med njimi sta bila še posebno zaslužna gorenjska lovca, pisatelj **Tone Svetina** z Bleda, ki je bil nekaj let glavni urednik Lovca, in **France Cvenkel** iz Ljubnega (odgovorni urednik Lovca). Prav tako zaslužni in v prvih obrambnih vrstah so bili v času slovenskega osamosvajanja ter nato tudi pri oblikovanju nove slovenske države gorenjski lovci. ZLD Gorenjske ima velike zasluge pri promociji in ugledu slovenskega in tudi gorenjskega lovstva v mednarodnem merilu. Za to so še posebno zaslužni nekateri vodilni lovci. Pokojni **Bruno Skumavec** (nekdanji predsednik LZS) je bil

gotovo med najuspešnejšimi in uglednimi lovskimi ambasadorji gorenjskega in slovenskega lovstva doma in v tujini. Prav tako je častno zastopal Slovenijo in njeno lovstvo na mednarodnem področju pred nedavnim umrli **Franc Golija** (tudi nekdanji predsednik ZLD Gorenjske in LZS). Izjemno pomembno dejanje ZLDG je bilo uresničeno leta 1998, ko je izšla pregledna kronika gorenjskega lovstva *Naših petdeset let*, v kateri so zbrana glavna zgodovinska dogajanja v območni lovski zvezi in njenih članicah (LD). Za ureditev in izdajo tega izjemnega pisnega gradiva ima gotovo največ zaslug tedanji strokovni tajnik ZLD Gorenjske **Branko Galjot**, dipl. inž. gozdarstva.

Peter Belhar, zdajšnji predsednik ZLD Gorenjske, je v slavnostnem govoru opomnil, da se v zdajšnjem času vse težje zagotavlja uresničevanje lovsko-gospodarskih načrtov gojitve in predvsem določenih odvzemov divjadi iz lovišč zaradi vsestranskih sprememb v naravnem okolju

in preobremenjenosti okolja z raznimi dejavnostmi in podnebnih sprememb. Skratka, vedno bolj je opaziti, da se prostoživečim živalim, tudi divjadi, jemlje in krči temeljni življenjski prostor. Predsednik ZLDG je v govoru tudi poudaril, da slovensko lovstvo potrebuje nove programe in vizije – še posebno pa prave strategije za udeležanje le-teh ter da mora lovška organizacija čim prej prestopiti okvire zgolj ozkega pojmovanja lova. Prav iz svoje preteklosti lahko črpamo dragocene potrebne vrednote tudi za sodobno lovstvo. V sedanjosti imamo priložnost za lovski strokovni razvoj in napredek predvsem v prizadevanjih za ohranjanje okolja, varovanje naravnih virov in ohranitev domorodne divjadi.

Na slovesnosti so podelili ju-

nikom in predsednikom ter prav tako organizacijam in partnerjem, s katerimi sodeluje ZLDG. Gorenjska območna lovška zveza je aktivna in pomembna članica LZS. Predsednik LZS mag. Lado Bradač je zato poleg že omenjene čestitke in pohvale ZLDG med drugim tudi sporočil, da je prav nadaljnja skrb za divjad in okolje njena najpomembnejša naloga. Vsekakor je pomembno tudi uresničevanje lovskega gospodarskega načrta, saj je to zakonska obveznost, vendar mora biti prednostna naloga odgovorno upravljanje z divjadjo na način, ki bo zagotavljal njeno ohranjanje in varovanje. Zato so zahteve za ustvarjanje dobička, podjetništvo, pretirana »zelena« administrativna birokracija ali dejstvo, da je preživetje lovskih družin odvisno le

3: Predsednik ZLDG in predsednik LZS Bradač sta zaslužnim podelila priznanja.

bilejna priznanja vsem članicam ZLD Gorenjske in posameznikom, še živečim nekdanjim taj-

od prodaje trofejne divjadi, t.j. lovnega turizma in divjačinskega mesa, preteča nevarnost za pospešeno zmanjševanje živalskih populacij. »Kajti, če je 'nekdo' v isti osebi pripravljavec lovsko-gospodarskih načrtov in obenem tudi njihov izvajalec, ki je hkrati tudi v gospodarski soodvisnosti, bo zelo težko zagotavljati strokovno objektivnost,« je opozoril predsednik. Varstvo in odgovorno upravljanje ter ohranjanje divjadi bi moralo imeti prednost pred gospodarskimi cilji, povezanimi z divjadjo. Zato, je še omenil, je tudi lovskogospodarski načrt odstrela divjadi v tekočem letu še posebno pri jelenjadi prevelik, saj bo vplival na telesno slabljenje populacij jelenjadi. Če se to zdaj dogaja pri jelenjadi, vlada med lovci zaskrbljenost, da se bo tako velik odvzem v prihodnje terjati tudi pri divjadi drugih rastlinojedih vrst.

5: Na proslavi prisotni zdajšnji in nekdanji predsedniki, funkcionarji in tajniki ZLDG (z leve): Peter Belhar, Jože Sever, Branko Galjot, Matija Janc in Drago Goričan.

Vse foto: F. Ekar, B. Galjot in T. Žumer

4: Predsednik ZGLD Peter Belehar je podelil priznanja nekdanjim predsednikom in tajnikom (na fotografiji čestita Branku Galjotu).

Predsednik LZS je nadalje omenil, da je LZS že posredovala vlogo Ustavnemu sodišču, da bi presodilo o ustreznosti pretirano visokih kazni in ukrepov, ki jih lovska inšpekcija izreka lovskim družinam in posameznim lovcem, saj se izkazujejo za vse bolj neprimerne, v izrazitem nesorazmerju z globami in ukrepi na drugih področjih. Dozdašnji primeri ukrepanj lovskih inšpektorjev in kaznovalna politika v lovstvu so naravnost zastrašujoči za lovske družine kot pravne osebe in prav tako ali še posebno za odgovorne osebe (starešine) LD. Taka kaznovalna politika za društveno organizirane oblike, ki delujejo na temelju prostovoljstva, brezplačno opravljanje dela in delovanja v javnem interesu, je za lovske družine in njihove odgovorne osebe pa tudi za članstvo nesprejemljivo, ponižujoče in nespodbudno. Za celotno lovsko organizacijo je tak način ukrepanja škodljiv in izrazilo neprijazen.

Zdajšnji zunanji minister Karel Erjavec in nekdanji minister za okolje RS je v svojem nagovoru prav tako čestital lovcom in vodstvu ZLD Gorenjske, ker so še vedno delavni, naravovarstveno ozaveščeni in zvesti slovenskemu lovstvu. Med drugim je omenil, da se je še kot minister za okolje podrobno seznanil z delom in poslanstvom lovstva, ki ga osebno ceni in spoštuje ter meni, da za kakršnekoli spremembe zdajšnje lovske zakonodaje ni vzrokov oziroma potreb.

Osnrednje praznovanje gorenjskih lovcev so z odličnim in kulturno bogatim programom, ki ga je izbrala, uskladila in zanj napisala vezno besedilo lovka **Sely de Brea Šubic**, obogatili igralce loškega dramskega odra **Bojan Trampuš**, ki je bil recitator, bralec in povezovalc, *Lovski rogisti iz Bohinje* in *Rogisti LD Selca*,

Škofjeloški lovski pevski zbor, violinistka **Alenka Maier Popov** in pianistka **Vlasta Doležal**.

V prijaznem in slovesnem končnem druženju ob 70-letnici ZLD Gorenjske smo nazdravili tudi 110-letnemu jubileju Lovske zveze Slovenije, ki bo v oktobru.

France Ekar

Tradicionalno strelsko tekmovanje za pokal sejma AGRA 2017

V Gornji Radgoni, natančneje v kraju Hercegovščak, že vrsto let poteka tekmovanje v streljanju na glinaste golobe, ki ga organizira tamkajšnja LD Gornja Radgona. Tekmovanje je

Foto: I. Rožman

V Gornji Radgoni, natančneje v kraju Hercegovščak, že vrsto let poteka tekmovanje v streljanju na glinaste golobe, ki ga organizira tamkajšnja LD Gornja Radgona. Tekmovanje je organizirano v sklopu Mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA.

bolj znano kot strelska tekma za pokal Pomurskega sejma AGRA Gornja Radgona, saj poteka v sklopu Mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA.

6. 8. 2017 so se lovski strelci in med njimi tudi športni strelci

pomerili v ekipnem in posamičnem streljanju, na koncu pa še v streljanju dvojic. Letos so se streljanja udeležile štiri ekipe, pol manj kot lani, ko jih je bilo osem. Posamičnega streljanja za praktične nagrade se je udeležilo petnajst strelcev. Lovski strelci so se pomerili v športnem položaju. Največ točk je zbral lanski zmagovalc **Marko Miljevič** (LD Radenci), sledil je **Alojz Majcen** (LD Mala Nedelja), tretji pa je bil **Gabrijel Vučko** (LD Apače).

Za pokal Kmetijsko-živilskega sejma AGRA je pri lovskem položaju najboljšo uvrstitev dosegel **Vlado Šiško** (LD Negova), drugi je bil **Anton Korošak** (LD Negova) in tretji **Franc Tomanič** (LD Mala Nedelja). Ekipno so se najbolje izkazali lovci **LD Negova**, drugo mesto so zasedli lovci **LD Mala Nedelja** in tretje **LD Križevci pri Ljutomeru**.

Za nameček je potekalo še tekmovalstvo dvojic za nagrado pečnega odojka, ki sta si ga razdelila **Albin Bratuša** (LD Mala Nedelja) in **Aleš Gibičar** (LD Negova). Pokale, praktične nagrade, simpatične vrče Pomurskega sejma in pečnega odojka so najboljšim predali starešina LD Gornja Radgona **Milan Kolarič**, častni predsednik LD Gornja Radgona **Janez Kralj** ter vodja tekmovanja in referent za lovsko strelstvo LD Gornja Radgona **Anton Benko ml.**

Iztok Rožman

svojem lovskem domu priredila Hubertovo mašo v spomin na vse pokojne lovce iz njihove lovske družine. Vabljeni so bili vsi krajsani Krajevne skupnosti Šmartno na Pohorju in vsi lovci sosednjih LD ter drugi prijatelji in simpatizerji lovcev. Vreme je bilo sicer lepo, vendar je pihal kar močan mrzel veter. Kljub temu se je maše udeležilo precej lovcev, krajanov in kmetov. Mašo, ki jo je daroval mašnik **Dejan Frangež**, so počastili tudi praporščaki s prapori sosednjih LD, in sicer: LD Slovenska Bistrica, LD Poljskava, LD Oplotnica in LD Fram. Prireditveni prostor z oltarjem so pripravili lovci, dogajanje pa je popestril Cerkveni pevski zbor iz Župnije Šmartno na Pohorju.

Foto: B. Ačko

Mašo je daroval mašnik Dejan Frangež.

Kot vemo, je Hubert svetnik in zaščitnik lovcev. Bil je palestinski plemič, ki je živel v času srednjega veka. Njegova žena Floribonna je pri porodu sina umrla, zato se je Hubert umaknil z dvora in se popolnoma predal lovu. Zjutraj na veliki petek, ko so se verniki gnetli v cerkvah, se je Hubert podal na lov. Ko je zalezaval velikega jelena, se je žival obrnila in Hubert je od začudenja obstal kakor vkoopan, ko je med rogovi opazil križ in zaslišal glas: »Hubert, če se ne spreobrneš h Gospodu in si prizadevaš za sveto življenje, boš hitro pristal v peklu.« Hubert je razjahal, se vrgel na tla in rekel: »Gospod, kaj bi želel, da ukrenem?« Dobil je odgovor: »Pojdi in najdi Lamberta in on te bo poučil.« Hubert se je odpovedal svojim pomembnim častem in prepustil svojo pravico, ki jo je imel kot prvorojenec, bratu Odu, ki mu je zaupal tudi skrbništvo nad svojim mladoletnim sinom Floribertom. Ko je vse svoje imetje razdelil med uboge, je začel s

Hubertove maše so na Štajerskem redek pojav.

študijem bogoslovja, kmalu postal duhovnik in ne dolgo zatem eden izmed Lambertovih predstojnikov pri upravljanju škofije. Leta 708 se je Hubert po Lambertovem nasvetu odpravil na romanje v Rim, v njegovi odsotnosti pa so Lamberta ubili Pipinovi privrženci. Po pripovedovanju je hkrati preko videnja za dogodek izvedel tudi papež, skupaj z napotilom, naj bi Huberta imenoval za maastrichtskega škofa. Hubert je svoje škofovske dohodke razdelil med revne. Tako je postal lovski svetnik.

Hubertove maše so na Štajerskem redek pojav, doslej jih je pripravilo le nekaj lovskih druženj; kot lahko beremo, so na drugih območjih Slovenije pogostejše. Na koncu maše so člani LD Šmartno na Pohorju vse navzoče pogostili s pohorskim loncem, ki ga je pripravil lovec **Janko**, ki je tudi oskrbnik lovskega doma. Za rujno kapljico so postregli Blažičevo vino. Ob tej priložnosti se LD iskreno zahvaljuje cerkvenemu zboru in duhovniku Dejanu Frangežu za darovano mašo.

Branko Ačko

Četrti Memorial Braneta Kurnika

V soboto, 10. 6. 2017, je bil že četrti **Memorial Braneta Kurnika**. Tokratni gostitelji memoriala so bili strelci **Koroške lovske zveze** (KLZ). Prireditev je potekala na preurejenem in sodobno urejenem strelišču na Žančanih. Pred desetletjem so na pobudo **Braneta Kurnika**, nekdanjega predsednika **Lovske**

Foto: B. Kramljek

Udeleženci četrtega Memoriala Braneta Kurnika, ki ga je organizirala Koroška lovska zveza. Na sredini Branetova soproga Urška Kurnik, ki je najuspešnejši ekipam in posameznikom izročila lepe pokale, zmagovalni ekipi pa prehodni strelski pokal Braneta Kurnika.

zveze Maribor (LZM), strelci treh območnih zvez (**Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih druženj**, KLZ in LZM) ustanovili tradicionalno strelsko tekmovanje – Troboj koroških in štajerskih strelcev veteranov. Tekmovanje so organizirali vsako leto na drugem kraju in na drugem lovskem strelišču ter območju druge območne zveze. Do Kurnikove prerane smrti, decembra 2012, je to strelsko tekmovanje potekalo izključno kot strelsko srečanje strelcev veteranov sosednjih LZ. Po njegovi smrti pa so se strelski referenti in predsedniki vseh treh območnih LZ soglasno odločili, da strelsko druženje preimenujejo v **Memorial Braneta Kurnika**. Dogovorili so se tudi za nekoliko

spremenjena pravila tekmovanja ter na tak način omogočili udeležbo na tem memorialu tudi članom in superveteranom.

Letošnjega tekmovanja se je udeležilo 39 lovskih strelcev. Veterane in superveterane so pozdravili predsednik KLZ **Dušan Leskovec**, strokovni tajnik KLZ **Franc Praznik**, predsednik LZM **Marjan Gselman**, predsednik SKZLD Celje **Vinko Blažinčič** in Branetova soproga **Urška Kurnik**, ki je najuspešnejši ekipam in posameznikom izročila lepe pokale, zmagovalni ekipi pa prehodni strelski pokal Braneta Kurnika. Strelci so se pomerili v streljanju na glinaste golobe in v streljanju z malokalibrsko puško.

Rezultati ekipno – prehodni pokal Braneta Kurnika (skupaj):

1. LZM
2. KLZ
3. SKZLD

Kombinacija – posamezno – superveterani:

1. Andrej Kovačič (LZM)
2. Karol Cizej (SKZLD)
3. Ivo Pahič (LZM)

Kombinacija – posamezno – veterani:

1. Slavko Prah (LZM)
2. Milan Zajamšek (KLZ)
3. Andrej Marhold (LZM)

Kombinacija – posamezno – člani:

1. Joco Hudernik (LZM)
2. Uroš Hriberšek (LZM)
3. Marko Rožman (LZM)

Foto: B. Ačko

Marjan Gselman, LZM

Nova generacija lovcev LZ Koper

LZ Koper je tečaj za pripravo na lovski izpit kljub manjšemu številu pripravnikov organizirala tudi letos, udeležilo pa se ga je enajst lovskih pripravnikov. Tečaj se je začel 17. 2. 2017 in končal 13. 5. 2017, ko je bil zadnji preizkus znanja. V 57 urah je trinajst strokovno usposobljenih in izkušenih predavateljev predstavilo 24 tematskih sklopov in nato preizkusilo znanje pripravnikov.

K lovskemu izpitu, ki je potekal 19. 5. 2017 v lovskem domu LD Koper, je pristopilo vseh enajst pripravnikov. V komisiji so bili

Andrej Sila, Janko Brezovnik in dr. **Livio Jakomin**, ki ji je tudi predsedoval. Po večurnem ustnem preverjanju znanja pripravnikov je komisija sprejela odločitev, da je vseh enajst pripravnikov pokazalo dovolj znanja, da lahko postanejo polnopravni člani LD. Lovski izpit so tako uspešno opravili tečajniki **Matej Čok, Vasja Davidovič, Jakob Dolenc, Suad Hot, Jernej Kocjančič, Esad Lukač, Danijel Miklavčič, Refail Musič, Vasil Samarakov, Teo Tripar** in **Tomaž Vadnjal**.

Tudi letos sta, tako kot je že v tradiciji LZ Koper, da nove lovce predstavimo širši javnosti, slavnostna podelitev lovskih izpitov in podpis zaprisege etičnega kodeksa slovenskega lovca potekala v sklopu svečane slovesnosti ob 70-letnici LD Koper, in sicer 3. 9. 2017 v dvorani Krajevne skupnosti Škofije. Občinstvo in novospreglete lovce sta nagovorila predsednik LZ Koper **Fabio Steffe** in predsednik izpitne komisije dr. Livio Jakomin. Predstavila sta potek izobraževanja, tečajnikom čestitala in jim svetovala, kako naj se vedejo v lovišču in družbi, saj odslej s svojimi dejanji predstavljajo celotno zeleno bratovščino.

Po opravljenih izpitih je pre-

vladalo mnenje izpitne komisije in vodstva LZ Koper, da bi bilo znanje tečajnikov lahko tudi boljše. Večina pripravnikov je sicer opravljala izpit po dveh letih pripravištva, kar je kljub vsemu pripomoglo k nekoliko višji ravni znanja. Zanimariti pa ne moremo dejstva, da se starost novih lovcev iz leta v leto dviguje, povprečna starost letošnjih tečajnikov je bila namreč 37,73 leta. Tudi stopnja splošne izobrazbe tečajnikov vpliva na znanje, predvsem pri težjih teoretičnih vsebinah, ki jih morajo osvojiti prihodnji lovci. Kljub temu so tečajniki prikazali zadovoljivo raven znanja. Sedaj se morajo s svojimi dejanji in aktivnostjo izkazati tudi v svojih lovskih družinah.

Že desetletja ima pri izobraževanju naših lovcev izjemne zasluge dr. Livio Jakomin, ki vlaga veliko časa, truda in znanja v izobraževanje pripravnikov in mentorjev. Tega se še kako zavedamo v vodstvu LZ Koper, zato smo mu v zahvalo in v upanju na še veliko izobraževanj na slavnostni proslavi ob 70-letnici njegove matične LD Istra Gračišče podelili plaketo LZ Koper za izjemne zasluge pri izobraževanju lovcev.

Vedran Prodan

Foto: M. Simčič

Učenci OŠ Antona Globočnika iz Postojne na naravoslovnem dnevu v lovišču LD Javornik - Postojna

Na osnovnih šolah v Postojni so lovci dobrodošli

Sodelovanje postojnskih lovcev z Osnovno šolo Postojna sega v osemdeseta leta prejšnjega stoletja, ko je sedanji starešina LD Javornik - Postojna dr. **Branko Peternej** kot lovec omenjene LD in športni pedagog na postojnski šoli vodil kar dobro obiskan lovski krožek. Otroci so takrat nabirali divji kostanj, ki smo ga nato lovci pokladali divjadi na za to prirejenih krmiščih. Nekatera še vedno stojijo. V letu 1991 se je šola razdelila v dve: na stari lokaciji je bila ustanovljena OŠ Antona Globočnika, v stavbi nekdanje gimnazije pa OŠ Miroslava Vilharja.

Dr. Peternej je kot športni pedagog na OŠ Miroslava Vilharja sodeloval pri marsikaterem naravoslovnem dnevu vse do svojega odhoda v pokoj. Navezanost na šolo, učitelje in učence, zlasti pa ljubezen do narave in želja, da bi naravo mladim, ki veliko preveč časa preživijo pred televizorjem ali računalnikom, čim bolj približal, je »kriva«, da je tudi po upokojitvi ostal dejaven na tem

področju. Več kot 40-letni lovski staž, stalno strokovno izobraževanje s področja narave in lovstva ter pedagoški čut so temelj za uspeh na tem področju. V zadnjih letih pri uresničitvi programov sodelujejo tudi nekateri lovci LD Javornik - Postojna. Za podrobnosti programa se dogovorimo vsako leto sproti z razredničarkami in vodstvom šole. Del programa za posamezne razrede opravimo v šoli, del pa v lovišču LD Javornik - Postojna.

V letu 2016 je v okviru **Postojnsko-Bistriške zveze lovskih družin (PBZLD)** na pobudo predsednika UO PBZLD in podpredsednika LZS mag. **Aleša Klemenca** začela delovati novo ustanovljena **Komisija mladi in lovstvo (KML)**. Poleg organizacije in izvedbe taborov za osnovnošolce smo navezali stike z vodstvom in učitelji obeh OŠ v Postojni in tako izvedli številne programe. Programe obiskov in naravoslovnih dni so v okviru dela KML pripravili **Gregor Češarek, Miroslav Žnidaršič** in dr. **Branko Peternej**, pomagali pa so tudi **Tina Rupnik, Dušan Tomšič, Ljubo Stamenkovič** in **Jernej Žgur**. Za celovito in kakovostno fotografiranje je poskrbel **Mi-**

Tečajniki ob razglasitvi rezultatov pred izpitno komisijo v lovskem domu LD Koper

Foto: V. Prodan

Slavnostna podelitev lovskih izpitov in nagovor predsednika izpitne komisije dr. Livia Jakomina

Ian Simčič, sicer tajnik LD Bukovje.

Lovci so obiskali prve in druge razrede ter učencem s pomočjo foto- in videoprogramov, preparatov in drugih pripomočkov predstavili gozd, divjad in vlogo lovcev. Naravoslovne dneve, ki so zajemali tematsko pot spoznavanja lovskih objektov in sledi divjadi, obravnavali so tudi odnos do narave, smo spomladi organizirali za tretje in četrte razrede. Pri predmetu naravoslovje smo učencem petih razredov v dveh šolskih urah predstavili gozd in divjad s poudarkom na prehranskih verigah, za sedmošolce pa smo pri biologiji pripravili podoben, vendar dopolnjen program. Tako je samo v letu 2015/2016 v naših programih sodelovalo več kot 600 učencev.

Ugotovili smo, da lahko lovci s svojim znanjem in praktičnimi izkušnjami iz narave zelo pripomoremo pri predstavljanju določenih vsebin pri posameznih učnih predmetih. Učitelji in učenci so nas z odobravanjem sprejeli, zaradi česar smo se dogovorili, da bomo v šolskem letu 2016/2017 na obeh OŠ v Postojni nadaljevali s sodelovanjem. S programi sodelovanja bomo poskusili tudi na drugih OŠ z območja PBZLD, če nam bodo to dovoljevale kadrovske zmogljivosti. To je odvisno predvsem od sodelovanja LD, ki so vključene v PBZLD, in njihovih članov v programih KML. Ocenjujemo, da se s takšnim načinom sodelovanja že bistveno spreminja ne samo odnos učencev, njihovih staršev in učiteljev do lovcev, ampak tudi do narave nasploh. Marsikateri otrok je namreč prvič preživel v gozdu polovico dneva in spoznaval, kaj se tam sploh dogaja.

Zahvaliti bi se želeli učiteljem in vodstvu obeh OŠ iz Postojne: ravnateljici OŠ Antona Lobočnika

Sabini Ileršič in pomočnici ravnateljice **Martini Sedej Filipčič** ter nekdanji ravnateljici OŠ Miroslava Vilharja **Pii de Paulis Debevec** in sedanji ravnateljici **Mateji Modrijan**, ki so nam omogočile predstaviti naravo, divjad in lovstvo v svojih šolah. Hvala tudi vsem sodelujočim lovcem v programih KML PBZLD.

*Miroslav Žnidaršič,
Komisija mladi in
lovstvo PBZLD*

Razstava Zeleni most

V Zlatorogovi galeriji so v sredo, 13. 9. 2017, odprli novo razstavo *Zeleni most*, ki zajema dela 24 različnih avtorjev. Razstava je nastala na pobudo **Branka Žuniča**, idejnega vodje projekta *Zeleni most*, odprl jo je predsednik LZS mag. **Lado Bradač**, za glasbeno popestritev pa je poskrbela pevska skupina **Binklarji**.

Mostovi povezujejo in združujejo, ograje in prepreke ločujejo, so se strinjali sodelujoči in udeleženci odprtja razstave *Zeleni most*. Kot pove že naslov, je bil namen razstave *Zeleni most* ponovno opozoriti na potrebo po dogovarjanju in iskanju mogočih rešitev, da bi bilo sobivanje vseh deležnikov v naravi čim lažje. Skozi likovni izraz je razstava tako osvetlila problem sobivanja ljudi in živali ter prehoda živali po ustaljenih poteh, ki jih je človek pretrgal s svojimi posegi v naravo.

»Mi smo last narave in ne obratno, tega se je treba zavedati,« je na odprtju razstave izpostavil Žunič, »ne pa da zamejujemo, količimo, presekamo in zabetoniramo vsak del, ki si ga tako

Foto: J. Žagar

Slika, ki ponazarja zeleni most, je delo avtorice Milice Kostrun. Razstavljena dela so nastala v okviru likovne kolonije Zeleni most, prireditve, ki je pod Žuničevim idejnim vodstvom potekala junija 2017 v Novem Kotu v Občini Loški Potok.

ali drugače prisvojimo.« Kot je dejal, je že ob pogledu na naše »zeleno morje« jasno, da nekaj ni tako, kot bi moralo biti, tako, kot je bilo nekoč. »Kako je mogoče, da ob vsej stroki gozd ni več tak, kot naj bi bil, da polja, voda in zrak niso ustrezni, da naša skupna last izginja pred našimi očmi?« se je spraševal naglas. A nikakor ni ostajal le pri vprašanjih. Prepričan je namreč, da je mogoče pri vsaki stvari zadeve spremeniti, potreben je le majhen korak nazaj. V miru in na dostojen način se je treba zazreti v dejansko stanje ter se na strpen in odgovoren način lotiti reševanja težave prihodnosti, je prepričan. In prav na podlagi takih razmišljanj je nastala ideja o pravem dialogu, ideja gradnje *Zelenega mostu*. Kot vsak začetek je bil tudi ta poln neznank, a osnova je bila jasna – poskusiti povezati vse uporabnike prostora v razumevanju, da je mogoč dialog, katerega rezultat je vračanje stvari v naravno stanje ob upoštevanju vseh dejavnikov.

Na razstavi se je s svojimi deli predstavilo kar 24 avtorjev: **Milica Kostrun, Peter Polončič Rupačič, Majda Janša, Marija Klančar Bonca, Francka Dejak, Marta Tekavec, Snežana Volf, Branko Žunič, Edith Kopač, Željko Vertelj, Martina Starc, Vlasta Muster, Romana Kajdiž, Irena Gayatiri Horvat, Lojze Kalinšek, Alenka Klemenčič, Neva Vranešič Virant, Kostja Virant, Marjan Križ, Slavko Čečura, Nataša Fir Čečura, Slavko Pavlovič, Janez Ovsec in Tatjana Bulc**. Večina avtorjev ne prihaja iz lovskih vrst, a so vsi veliki ljubitelji narave in jim ni vseeno, kaj se dogaja z njo. Njihova dela so nastala v okviru likovne kolonije *Zeleni most*, prireditve, ki je pod Žuničevim

idejnim vodstvom potekala junija 2017 v Novem Kotu v Občini Loški Potok. Likovniki prihajajo iz različnih krajev Slovenije, dva pa s Hrvaške. Tematsko se večinoma navezujejo na naravo ter znotraj nje sobivanja ljudi in živali. Slike so nastale v različnih tehnikah: od akrila, akvarela do olja; Polončič Rupačič se predstavlja s malo plastiko v tehniki papirmase, Žunič pa s kipom iz železa.

Odprtje razstave je dopolnil nastop pevske skupine Binklarji. Njihov izbor za kulturni program nikakor ni bil naključje. Vsi namreč prihajajo iz okolice Novega Kota, svojo pripadnost okolišu pa kažejo tudi s samim izborom imena Binkl, kakor po domače oz. po kočevsko rečejo vasici Novi Kot. A njihova pripadnost seže dlje; z Žuničem in likovniki si delijo tudi prepričanje, da ograje in prepreke ne vodijo k rešitvam. Rešitve so (zeleni) mostovi, ki povezujejo, kot povezujeta tudi pesem in njihovo petje.

Janina Žagar

Lovska družina Kozje stena obeležila 70 let delovanja

Na Gori, kraški planoti nad Ajdovščino, so se našli posamezniki, ki so zaradi vsakodnevne povezanosti z naravo gojili zavedanje o pomenu gospodarjenja z divjadjo in skrbi za naravo samo. Leta 1946 se je zbrala skupina devetih mož in ustanovila **LD Kozje stena**, ki so jo poimenovali po predelu lovišča pod Golaki. Sedem desetletij je minilo od tedaj, ko so **Vojko Bratina - Frlutov, Alojz in Anton Česnik**

Foto: J. Žagar

Branko Žunič, idejni vodja projekta Zeleni most, in mag. Lado Bradač, predsednik LZS. Na sredini Žuničev železni kip ptica.

- **Česnikova, Janko Černigoj**
- **Seški, Maks Čibej - Sidejev,**
- **Alojz Kovšča - Škratlnov, Franc**
- **Likar - Bajtrski, Franc Vidic -**
- **Dolski in Alojz Vidmar - Bevkov**
začeli s samostojnim in suverenim
lovskim udejstvovanjem na ob-
močju Predmeje, Otlice in Kovka.

Junija 2016 je **LD Kozje stena**
pripravila slovesno prireditev ob
praznovanju 70-letnice ustanovit-
ve. Zbrane je v uvodnem nago-
voru pozdravil starešina **Miran**
Krapež, ki je na kratko predstavil
zgodovino lovske družine in samo
upravljanje z divjadjo v lovišču.

lovišč Zahodnega visokokraškega
lovskoupravljaljskega območja.

Za vlogo pri uresničevanju na-
menov in nalog lovstva je pod-
predsednik LZS z redom za lovske
zasluge II. stopnje (*srebrni znak*)
odlikoval častnega člana lovske
družine **Ivana Krapeža - Blaža**.
Starešina **Miran Krapež** je podelil
posebna priznanja za zasluge.
Slavnostne plakete ob 70-letnici
LD Kozje stena so prejeli **Ivan**
Krapež, Cvetko Krapež, Mirko
Peljhan, Jurij Nikolaj Polanc in
Alfonz Krapež.

V sklopu praznovanja je lov-

nastalo. Na prireditvi so bili raz-
glašeni tudi rezultati natečaja z
naslovom *70 let lovstva na Gori*,
na katerem so sodelovali učenci
Osnovne šole Otlica. Dosedanje
zgledno sodelovanje se je tako
še dodatno poglobilo, saj smo
v sklopu natečaja podelili 33
vstopnic za Vodni park v Bohinju
in digitalni fotoaparati, ki so ga
prejeli otroci iz vrtca za motiv
Lovec in živali. Nagrade je v
imenu učencev prevzel ravnatelj
Aleksander Popit.

Za kulturno-glasbeni program
so poskrbeli učenci Osnovne šole

in uspešnega obstoja LD Velunja
- Šoštanj povezovalka slavnostne-
ga dela programa **Špela Sovič**.
Slovesnost je bila za nas lovce in
vse prisotne res nekaj posebnega,
zato smo najprej pozdravili veli-
časten prihod praporščakov naše
lovske družine in sosednjih. Sledila
je slovenska himna Zdravljica, ki
jo je zapel domači Zavodenski
oktet. Uvodni pozdrav povabljen-
im gostom in domačim članom
je izrekel starešina **Anton Plazl**, ki
je v slavnostnem govoru temeljito
in natančno opisal zgodovinsko
pot naše družine.

Naša LD je bila ustanovljena
leta 1947, takrat še pod imenom
LD Šoštanj. Leta 1955 sta iz te
LD nastali dve: naša *LD Ravne*
- *Šoštanj* in sosednja LD, ki se
zdaj imenuje *LD Smrekovec*. Leta
1967 se je LD Ravne - Šoštanj pre-
imenovala v *LD Velunja - Šoštanj*,
zato v letu 2017 praznujemo tudi
50-letnico imena LD Velunja in
70-letnico njenega delovanja. Pri
nastanku je družina štela 24 čla-
nov in upravljala z divjadjo na
3.761 ha površine. Leta 1957 smo
zgradili prvo lovsko kočjo, ki jo
še vedno uporabljamo v različne
namene. Leta 1975 smo zgradili
še nov dom, pred štirimi leti smo
postavili nadstrešek, lani pa smo
dom temeljito obnovili. Prav tod
je potekala slavnostna prireditev
ob 70-letnici LD.

Ob praznovanju visoke obletni-
ce šteje družina 47 članov. Divjad
upravljamo na 3.549 ha lovne
površine, ki zajema severovzhodni
del Občine Šoštanj ali krajevne
skupnosti: Gaberke, Ravne,
Zavodnje, Šentvid, del Topolšice
in Šoštanja. Lovišče je razdeljeno
na pet revirjev: Ležen, Ravne,
Zavodnje - jug, Zavodnje - sever
in Šentvid. Od domorodnih vrst
lovne divjadi je v lovišču najšte-
vilnejša srnjad, ki živi skoraj
povsod v lovišču. Prehodno se v
lovišču pojavijo tudi gams, jele-
njad, v zadnjih tridesetih letih tudi
divji prašič. V prejšnjih letih je
precej škoda na travnatih površi-
nah in njivah nastalo prav zaradi
divjega prašiča, a se je v zadnjih
treh letih škoda zmanjšala. Pred
dobrimi štiridesetimi leti smo v
Ležnju naselili damjake, ki pa se
žal vse bolj odmikajo v lovišče
sosednje družine. Zaradi inten-
zivnega rudarjenja se življenjske
razmere in okolje slabšajo ne le
za damjake, ampak tudi za drugo
domorodno živalstvo. Vedno večji
posegi v naravo nas ovirajo pri
izvajanju koncesijske pogodbe,
ki terja zagotavljanje habitata za
divjad in druge prostoživeče živa-
li. Od vseh vrst je gotovo najbolj
ogrožena mala divjad. Zaradi in-

Leta 1946 se je zbrala skupina devetih moških in ustanovila LD Kozje stena, ki so jo poimenovali po predelu lovišča pod Golaki. To so člani LD Kozje stena sedem desetletij kasneje.

Nastop učencev OŠ Otlica na prireditvi ob 70-letnici LD Kozje stena

Župan **Tadej Beočanin** je lovski
družini čestital in se zahvalil za
trajnostno upravljanje z divjadjo
v loviščih na območju Občine
Ajdovščina. Osrednja lovska
govornika sta bila podpredsed-
nik LZS mag. **Aleš Klemenc**
in **Rafael Vončina**, predsednik
Območnega združenja upravljavk

ska družina izdala obsežen lovski
zbornik z naslovom *O lovu in*
lovcih na Gori, ki ga je napovedal
Franc Černigoj in ga umestil na
knjižno polico pisnega čtiva z
Gore. Podrobno je delo predsta-
vil odgovorni urednik zbornika
Emanuel Vidmar in se zahvalil
vsem, ki so pripomogli, da je delo

Otlica, KUD Štajerski rogisti,
Lovski pevski zbor Zlatorog
- Vipava, baritonist **Marko**
Kobal in citrar **Tomaž Plahutnik**.
Program je povezovala **Manuela**
Polanc. S slovesno prireditvi-
jo smo se na simboličen način
zahvalili številnim generacijam
lovcev, njihovim družinam in dru-
gim posameznikom, ki so bili ali
so še tako ali drugače povezani
z lovstvom na Gori. Lovstvo je
na Gori doma, saj je globoko za-
koreninjeno v genih tukajšnjega
človeka!

Emanuel Vidmar,
tajnik LD Kozje stena

70 let LD Velunja - Šoštanj

»Gozd je lovčev dom. Je pro-
sti, na novo zaživi in zavrže vse
skrbi,« so bile besede, s katerimi
je v soboto, 3. 6. 2017, začela
proslavo ob 70-letnici delovanja

Člani LD Velunja - Šoštanj.

tenzivnega kmetijstva, sprememb kultur in uporabe škropiv divjad ne najde več ustreznega življenjskega okolja; življenjske razmere so vedno pogubnejše. Poleg tega so v lovišču številni naravni plenilci, ki jih s pravilno načrtovanim odstrelom zadržujemo na primerni ravni, da zagotavljamo vzdržno ravnovesje.

»Načela Etičnega kodeksa slovenskih lovcev so tista, ki naj bi se odražala v kulturi vsakega lovca. Sleherni lovec si mora prizadevati za osebni ugled in ugled LD. Skrbno in po načelu dobrega upravljavca mora skrbeti za varstvo narave in divjadi v njej. Nenehno se mora izobraževati in prilagajati svojo organiziranost za izboljšanje razmer za divjadi v okolju. Pri tem pa ne smemo pozabiti na naše lovsko izročilo, na kulturo, lovske šege in običaje, predvsem pa na krepitev lovskega prijateljstva,« je povedal naš starešina Plazl. Predsednik Savinjsko-Kozjanske zveze lovske družin (SKZLD) Celje **Vinko Blazinčič** je pohvalil delovanje naše lovske družine. Zaveda se, da rast in pot naše LD ne bi bila tako uspešna brez požrtvovalnega in nesebičnega dela. Na to je sledil govor župana Občine Šoštanj, prof. **Darka Meniha**. Povedal je, da je ponosen na našo LD z dolgoletno in uspešno tradicijo. Kritike, ki letijo na sodobno lovstvo, velikokrat niso upravičene in ga žalostijo. Lovci imajo zanj veliko vlogo pri ohranjanju ravnovesja v naravi. »Složnost članstva naj bo še naprej vrednota za učinkovito delovanje naše družine navzven,« je še dodal.

V naši lovski družini se vsako leto pridružujemo tudi čiščenju narave, kajti velik pomen namenjamo ohranjanju čistega narav-

nega okolja. Da bi varstvo narave prišlo v zavest otrokom, sodelujemo z vrtci in šolami v naši okolici. Seznanjamo jih, da lovec ne more biti vsak; le tisti, ki imajo čut za pravičnost in veliko ljubezen do narave. V LD Velunja - Šoštanj namenjamo pozornost tudi lovski kinologiji, saj se zavedamo, da brez izšolanega in preizkušenega psa ni lovsko pravičnega lova. Ob jubileju smo v sodelovanju z **Zdenkom Hriberškom** poskrbeli za izid biltena, najzaslužnejšim članom pa podelili družinska priznanja, priznanja SKZLD Celje in odlikovanja LZS (znak za lovske zasluge, zlati znak za lovske zasluge in red za lovske zasluge II. stopnje). Občutek zrelosti in spoznanje, da smo na pravi poti, bo naše vodilo še naprej. Naše poslanstvo je uresničevanje načrtovanih nalog v lovstvu, varstvo

narave in dobro sodelovanje z lokalno skupnostjo, sosednjimi LD, OZUL-i, LZS in vsemi, ki želijo ohraniti naše naravno okolje. Lahko bi trdili, da z odgovornostjo sledimo našim plemenitim ciljem. Vemo, kaj moramo storiti, imamo voljo in kjer je volja, so tudi cilji, ki kažejo pot v prihodnost. Naša pot je zelo jasno začrtana tudi po sedmih desetletjih.

Sandra Sovič

70 let LD Šentjernej

LD Šentjernej je bila ustanovljena leta 1946 z združitvijo treh lovske družin, in sicer Vrhpolje, Maharovec in Prekopa. Lovišče obsega 6.829 ha skupne površine, od tega je več kot 5.800 ha lovne. Razteza se na nadmorski višini od 198 m ob reki Krki do dobrih 970 m v Ravni gori. V lovišču je največ srnjadi, poleg tega upravljamo tudi z divjimi prašiči in jelenjadjo ter malo divjadjo, kot so poljski zajec, fazan, jerebica, lisica in druge. Poleg naštetih vrst divjadi je prav gotovo pomembno omeniti, da v predelu Ravne gore in Kobilah vseskozi živi rjavi medved. V zadnjih letih šentjernejski lovci na svojih obhodih redno opažamo prisotnost volka. Prav raznolika zastopanost živalskih vrst je zagotovo dokaz, da z divjadjo v lovišču upravljamo predvsem v sožitju z naravo, kar je eden izmed naših temeljnih ciljev.

LD Šentjernej šteje 73 članov. V lovišču na leto opravimo več

kot 2.800 ur prostovoljnega dela, ki je usmerjeno predvsem v korist ohranjanja življenjskega prostora divjadi. Vzdržujemo 5 ha košenic v hribovitem delu lovišča. Veliko neplačanih ur namenimo dopolnilnemu krmljenju divjadi v obdobjih, ko je to za posamezne vrste divjadi najbolj potrebno. Krmo pridelamo člani sami na 3 ha lastnih njiv na Šentjernejskem polju. V samem društvu se vsa leta z lovsko kinologijo aktivno ukvarja več kot petnajst članov, ki so ponosni lastniki svojih štirinožnih prijateljev. V društvu že dolgo deluje tudi strelska sekcija, ki na strelskih tekmah dosega vidne rezultate. Člani so zelo dejavni tudi na kulturnem področju. **Rogisti LD Šentjernej** ime družine ponesejo tudi zunaj meja naše države, na mednarodna lovskokulturna prizorišča, kjer so bili za svoje predstave že večkrat nagrajeni. V letu 2016 so praznovali 15-letnico delovanja, najlepše priznanje pa so si priigrali kar sami, saj so bili na zboru lovske rogistov leta 2016 v Vipavi izbrani za najboljše in so tako postali tudi uradni promotor LZS. V sredini 60 let prejšnjega stoletja so lovci LD Šentjernej v enem izmed najbolj neokrnjenih predelov Gorjancev, v Kobilah, na Pragu, zgradili lovsko kočo, po kateri je društvo takrat postalo še bolj prepoznavno. Prostorska stiska nas je prisilila, da smo si pred desetimi leti zgradili lasten lovski dom na Javorovici. Člani smo na novo zgrajeni dom zelo ponosni.

V sklopu 70-letnice delovanja smo letos v juniju pri lovskem domu na Javorovici proslavili vi-

Lovci LD Šentjernej

Foto: A. Mikec

soki jubilej. Krajane naše občine, lovske prijatelje in znance smo, kot že vsa leta doslej, pogostili z lovskimi specialitetami in dobro kapljico. Rogisti naše LD so skupaj z lovskim pevskim zborom **LD Kapele** pripravili krajši kulturni program, pripravili smo razstavo lovskih trofej, uplenjenih v našem lovišču, strelci pa so se lahko preizkusili na novem strelišču za malokalibrsko puško na tarči bežečega merjasca. Še enkrat bi se radi zahvalili vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri izvedbi prireditve, in vsem tistim, ki ste vsa leta pomagali društvu, še posebno pa našim starejšim članom: **Ignacu Blatniku, Janezu Zagorcu, Milanu Čudovanu, Marku Jereletu, Alojzu Drobežu, Tomažu Prašnikarju, Alojzu Radovanu, Antonu Goltesu, Slavku Kušljanu**, ki so ob 70-letnici uspešnega delovanja prejeli družinska priznanja. Članom LD Šentjernej še enkrat čestitke ob visokem jubileju, hkrati pa vsem tudi zahvala za prizadevnost in marljivost. Šentjernejski lovci se bomo tudi v prihodnje trudili ohranjati plemenito tradicijo slovenskega lovstva in izpolnjevati temeljno poslanstvo lovcev – ohranjati naravo in življenje v njej.

Andrej Mikec

LD Vurmat je praznovala 70-letnico ustanovitve

Že marca 2016 smo sklenili, da je treba primerno slovesno obeležiti 70. obletnico ustanovitve naše LD. Imenovali smo organizacijski odbor, ki je pripravil vse potrebno za proslavo. Dela ni bilo malo, a se je posrečeno sestavljen odbor dela lotil zelo zavzeto. Rezultati takšnega dela so bili vidni kaj kmalu. Poudariti je treba, da so pri pripravi prireditvenega prostora zelo prizadevno pomagali tudi drugi lovci iz naše družine – vsi, ki sta jim čas in zdravje to dopuščala. Odbor si je zadal nabaviti nov družinski prapor, izdati almanah in organizirati primerno proslavo. Vse zadane naloge so bile opravljene in čas je bil za proslavo.

V nedeljo, 18. 6. 2017, smo se kmalu po poldnevu začeli zbirati na prireditvenem prostoru oz. v prireditvenem šotoru pri našem lovskem domu na Vurmatu. Poleg lovcev od blizu in daleč smo na naše praznovanje povabili tudi tri župane in naše kmete, na katerih

zemljiščih upravljamo z divjadjo. Pravzaprav vsako leto za lastnike kmetijskih zemljišč in gozdov organiziramo piknik; tokrat smo ga združili s proslavo. Kot se za takšne proslave spodobi, je prvi spregovoril starešina **LD Vurmat Rudi Maček**. V svojem govoru je najprej opisal zelo bogato zgodovino naše LD. Leta 1945, kar hitro po končani drugi svetovni vojni, je bila pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu organizirana lovska zadruha Duh - Selnica, ki pa ni ostala dolgo, saj so jo naslednje

Vurmat začeli obnavljati propadajočo Kavanovo domačijo in jo po petih letih obnove, leta 1992, svečano odprli. V vseh teh letih se lovci tam radi zbirajo ob najrazličnejših priložnostih, prav tako lovski dom uporabljajo domačini za družinska in druga praznovanja. V nadaljevanju je starešina izpostavil dolgoletno izredno prijateljsko sodelovanje s sosednjima lovskima družinama, LD Kapla in LD Boč na Kozjaku. Posebej je omenil sodelovanje s pobrateno LD Dobrava iz Slovenskih goric.

Foto: Foto Anka

Lovci LD Vurmat ob 70-letnici

leto ustanovili LD Vurmat. Zaradi takratne zakonodaje se je 1951. leta naša družina združila z **LD Kapla** in tako skupno gospodarila z loviščem in divjadjo do 1954. leta, ko sta se družini ločili in zopet delovali samostojno. Zdaj LD upravlja z divjadjo na površini okrog 2.500 ha, v družino pa je vključenih 43 članov, od tega dve lovki. Starosta lovcev je **Maks Holcman**, ki je član od vsega začetka obstoja družine, torej polnih 70 let in je pri starosti 93 let še vedno aktiven. V lovišču je glavna divjad srnjad, v zadnjih letih pa se povečuje tudi številčnost jelenjadi in divjega prašiča. V precejšnjem delu lovišča domujejo gamsi, na katere smo lovci LD Vurmat najbolj ponosni in jih tudi najraje lovimo. Divji petelin je bil tu doma še pred nekaj leti. Na žalost njegovega petja ni več slišati.

Leta 1977 je družina praznovala 30-letnico, ki smo se je lovci veselili s posebnim dejanjem: razvili smo svoj prapor, hkrati pa podpisali listino o pobratenju z LD Dobrava iz Sv. Trojice v Slovenskih goricah. Tako zdaj praznujemo tudi 40 let uspešnega in ustvarjalnega sodelovanja s prijatelji lovci iz **LD Dobrava**. Ker si vsaka družina želi streho nad glavo, smo tudi lovci LD

Leta 1977, ob takratni 30-letnici LD Vurmat, so podpisali listino o pobratenju, ki ni samo formalnega značaja, ampak je bila temelj za veliko prijateljstvo med družinama, ki traja še vedno. Z veseljem ugotavljamo, da se prijateljstvo, ob številnih skupnih druženjih, prenaša tudi na mlajše generacije lovcev.

Ob 70. obletnici LD Vurmat je za njen velik prispevek pri ohranjanju narave in lovstva čestital predsednik Lovske zveze Maribor (LZM) **Marjan Gselman**. Ob tej priložnosti je lovcem LD Vurmat predal priznanje LZM. Tudi starešina LD Dobrava **Franc Slekovec** se je s priložnostnim darilom zahvalil za izredno dobro sodelovanje. To sta, prav tako s priložnostnimi darili, storila tudi starešini LD Kapla in LD Boč na Kozjaku. Lovcem LD Vurmat so se za predano delo v dobro narave in divjadi zahvalili tudi župan Občine Selnica ob Dravi **Jurij Lep**, župan Občine Lovrenc na Pohorju **Joško Manfreda** in podžupan Občine Podvelka **Miran Pušnik**. Sestavni del proslave je bilo tudi razvitje novega družinskega prapora. Na svečan način je, ob zvokih rogistov LZM, nov prapor prevzel dolgoletni praporščak **Jože Maček - Škof**. Voditeljica proslave **Maksimilijana Hartman**,

sicer tudi naša lovka, je to dejanje pospremila z naslednjo mislijo: »Že v svojem nagovoru je starešina omenil, da smo lovci sila ponosni na naše gamse. Do sedaj smo jih lovili s posebnimi občutki in upajmo, da bo tako tudi v prihodnje. Zato smo se odločili, da naš novi prapor krasita gamsova koza z mladičem, nad njima pa naj nas vse čuva Sveti duh.« Ves čas proslave so se na odru izmenjevali **Rogisti LZM, harmonikarji iz Gradišča na Kozjaku**, pevke **ŽPZ Lipa** s Sv. Duha na Ostrem vrhu, zapela pa sta tudi **Franc in Tinček**. Prav prisrčen je bil nastop učencev podružnične osnovne šole s **Sv. Duha na Ostrem vrhu**.

Proslava je bila ena od boljših tovrstnih prireditev in več kot uspešna promocija lovstva. Ponosni smo na veliko udeležbo nelovcev, kmetov, drugih posestnikov, domačinov od blizu in daleč. Veliko udeležbo naštetih lahko pospremimo z mislijo starešine Rudija Mačka, ki je dejal: »Čas, v katerem živimo, ni najbolj naklonjen lovskemu udejstvovanju, zato moramo dokazati uspešnost našega dela in ohranjati dobro sodelovanje z drugimi uporabniki prostora in lastniki zemljišč. Prepričani smo, da nam bo to uspelo in da to tudi zmoremo. Vedeti moramo, da nismo sami v prostoru, v katerem lovimo in izvajamo svoje dejavnosti. Divjad, ki je v lasti države, lovci pa samo upravljamo z njo, se giblje in prehranjuje na zemljiščih, ki imajo tudi lastnike. Čeprav je v našem lovišču velik delež državnih gozdov, je na drugi strani glavnina obdelovalne zemlje in gozdov v zasebni lasti. Prav zaradi tega se moramo zavedati, da včasih prisotnost divjih živali na njivah, travnikih in v gozdovih pusti ne-prijetne posledice.«

Po proslavi je sledilo druženje, ki je ob zvokih harmonikarjev iz Gradišča na Kozjaku trajalo še dolgo. Ob jubileju smo vurmaški lovci izdali zajetno barvno fotomonografijo z naslovom *Naših 70 let*. V njej smo s številnimi fotografijami predstavili našo zgodovino, naše sedanje delo in sobivanje z naravo, naše bivanje s krajem, v katerem bivamo, in naš čudovit Kozjak.

Slobodan Tatalovič

70 let LD Taborska jama

Korenine **LD Taborska jama** segajo v začetek leta 1946, ko je bila na območju Grosupljega ustanovljena Okrajna lovska pod-

zveza, ki je štela devet članov, v njenem okviru pa so bila lov-
ska društva s širšega območja
Grosupljega. Ko so se leta 1947
društvu priključile še vasi Sp.
Slivnica, Žalna in Škocjan, je na-
stala nova LD Tabor, predhod-
nica LD Taborska jama. Njeno lo-
višče je bilo celotna Grosupeljska
kotlina. Iz registracije je razvid-
no, da je bila to prva pravno
oblikovana družina na območju
Grosupljega, ki je štela 30 članov,

pride na vrsto lov.» Obletnice LD
Taborska jama se je udeležil tudi
dr. **Ivan Kos**, predsednik **OZUL-a**
Kočevsko-Belokranjskega ob-
močja, ki je poudaril, da so slo-
venski lovci prvi na svetu zapisali
svoj etični kodeks. Na prireditve
so povabili tudi predstavnike **ZLD**
Ljubljana, sosednjih lovskih dru-
žin in pobratene **LD Višnja Gora**
s prapori, predstavnike krajevnih
skupnosti in vse lastnike zemljišč
na območju LD Taborska jama.

družine, spremembe v zakonoda-
ji, ki so vplivale na organizacijo
družin, popisali so svoj lovski
revir in knjigo opremili z bogatim
slikovnim gradivom. Spomnili so
se pokojnih članov LD, ki so za-
pustili bogato dediščino in lovske
izkušnje, kar je treba negovati in
prenašati na mlajše rodove. Vse
delo mora biti v prid divjadi in
narave.

Marija Samec

Kajuh, LD Slovenske Konjice,
LD Vitanje in LD Zreče ter pred-
stavniki organizacij, ki delujejo na
območju LD Vojnik. Pomembnost
praznovanja so potrdili številni
gostje: župan Občine Vojnik
Branko Petre, župan Občine
Zreče **Boris Podvršnik**, predstavi-
nik Lovske zveze Slovenije (LZS)
dr. **Srečko Felix Kroppe**, strokovni
tajnik Savinjsko-Kozjanske zveze
lovskih družin Celje (SKZLDC)
Zdravko Mastnak ter pred-
stavniki Zavoda za gozdove OE
Celje in predstavniki Krajevnih
skupnosti Vojnik, Frankolovo
in Nova Cerkev. Prireditve so
se udeležili tudi številni kmetje
in lastniki zemljišč v lovišču in
številni drugi.

Slovesnost se je začela z na-
pevom Štajerskih rogistov z lov-
skimi rogovi. V pozdravnem na-
govoru je starešina LD Vojnik
Janez Marin predstavil prehojeno
pot vojniške zelene bratovščine od
njene ustanovitve daljnega 29. 3.
1947 pa vse do 70-letnice delo-
vanja. LD Vojnik se razprostira
v Savinjski regiji na območju
Občine Vojnik; deluje na 4.200 ha
velikem zemljišču, od tega je
lovne površine 3.400 ha. Naši
gozdovi so bogati in po zaslugi
vestnih lastnikov tudi negovani.
Za dodatno razvedrilo in okras
imamo ribnik z Račjim dvorom.
To je nova gradnja, ki smo jo na
našem ribniku odprli junija 1999.
V kletnih prostorih lovskega doma
smo po normativih veteranske
službe uredili in opremili hla-
dilnico. UO LD in kasneje vsa
družina se je leta 2001 odločila
in v celoti asfaltirala dvorišče ter
dovozne ceste do lovske kočice.
Naše večletne želje po lastništvu
zemljišča, kjer stojijo lovsko
koča, ribnik in interno strelišče,
so se uresničile 7. 5. 2002. Ob
tem se moramo posebej zahva-
liti za podporo **Občini Vojnik**
in **Skladu kmetijskih zemljišč**.
Po tej odločbi smo z veseljem
in veliko vnetjem še bolj urejali
okolje lovske kočice in ribnika. Naš
prostor dajemo večkrat v uporabo
za različne kulturne, športne in
društvene prireditve, na primer:
prvo Mednarodno tekmovanje
rogistov Slovenije (13. do 15. 5.
2005), SKZLDC in načrtovalci
Zavoda za gozdove so v našem
domu podeljevali listine o za-
ključnih lovskih izpitih in sprejeli
Slovenski lovski etični kodeks.

Vsako leto 22. aprila sode-
lujemo pri prireditvi ob dnevu
Zemlje. Na ta dan povabimo v
lovski dom otroke iz **OŠ Vojnik**
in vrtca. Lokacija našega doma
je zanimiva za pohodnike, ki jih
nikoli ne zmanjka. Na pobudo

Člani LD Taborska jama ob 70-letnici LD

do leta 1964 pa se je povečala
na 46 članov. Tistega leta so jo
preimenovali v LD Ilova gora,
leta 1971 pa v LD Taborska jama.
To ime nosi še dandanes in šteje
54 predanih članov. Leta 1973 je
LD Taborska jama razvila svoj
prvi prapor, ki so ga letos upo-
kojili in shranili v vitrino, krstili
pa novega. Leta 1979 so začeli
graditi lovski dom, ki je bil po-
krit leta 1981, nato pa so ga iz
leta v leto dograjevali in urejali
notranjost: hladilnico, kotlovni-
co, drvarnico, lani so dobili še
prostor za prireditve in druženja,
ki ga tudi oddajajo. Večino del so
opravili v lastni režiiji, zato se za
vsa opravljena dela zahvaljujejo
vsem članom.

Na prireditvi, ki je bila 10. 6.
2017 v domu LD Taborska jama
na Kremenci, je poleg **Milana**
Velkovrha, predstavnika LZS,
nekaj besed spregovoril še sta-
rešina LD Taborska jama **Jože**
Sivec: »Obletnica vsakega društva
je velik dogodek, še posebej, če
praznuje 70 let obstoja, kar pred-
stavlja delo dveh ali celo treh ge-
neracij, ki se trudijo uresničevati
lovsko poslanstvo, ki je v prvi vrsti
skrb za naravno okolje, šele potem

Milan Velkovrh (levo) in Jože Sivec (desno) med podeljevanjem priznanj

Izpeljali so lovski krst in po-
delili priznanja LZS, priznanja
LD Taborska jama in kinološka
priznanja. Razvili so nov pra-
por, blagoslovil pa ga je grosu-
peljski župnik in dekan **Janez**
Šket. Prireditve je povezovala
Zvonka Galjot, nekaj pesmi je
zapel **Grosupeljski oktet**. Izdali
so tudi zbornik *Lovska družina*
Taborska jama – naših 70 let. V
njem so popisali zgodovino lovske

70 let LD Vojnik

O srednji dogodek v letošnjem
jubilejnim, 70. letu obstoja
LD Vojnik je bila prav gotovo
slavnostna proslava z razvitjem
prapora, ki so jo prizadevni člani
pripravili 18. 6. 2017 v lovskem
domu v Vojniku.

Domači lovci so medse po-
vabili prijatelje iz **LD Grmada**,
LD Dobrna, **LD Dramlje**, **LD**

Foto: L. Štreš

Člani LD Vojnik ob 70-letnici. Njihova LD se razprostira v Savinjski regiji na območju Občine Vojnik.

Čebelarkega društva Vojnik in ob podpori Občine Vojnik smo v bližini lovskega doma brezplačno odstopili prostor za lep čebelnjak. Pri nas poteka tudi tekmovanje reševalnih psov. Občina Vojnik in Turistično društvo Vojnik sta nas že prvo leto povabila k sodelovanju pri zdaj že tradicionalnem Božičnem Vojniku. Prireditev, ki v decembru poteka na nekaj lokacijah v središču Vojnika, se vsako leto širi in nadgrajuje, tako da je prepoznavna že po vsej državi. Za sodelovanje smo dobili pisno zahvalo Turističnega društva Vojnik kot organizatorja tega dogodka. Dobro sodelujemo tudi s sosednjimi LD. Za svoje delo smo prejeli red LZS za lovske zasluge I. stopnje, Občina Vojnik pa nas je odlikovala s srebrnim grbom Občine Vojnik.

Da lahko proslavljamo 70-letnico delovanja, so zaslužni zanesenjaki **Friderik Čuk**, **Stanko Laznik**, ki je podaril zemljišče za našo prvo lovske koč, in **Bruno Tanjšek**. Kasneje so k razvoju LD bistveno pripomogli **Milan Klančnik**, **Franc Križnik**, **Marjan Pelin**, **Karli Škoflek**, **Gabriel Omerza** in številni drugi marljivi člani družine. Vsa leta nas je podpirala Občina Vojnik z županoma **Benediktom Podrgajsom** in **Brankom Petrejem**.

Na proslavi se je starešina zahvalil vsem zaslužnim članom družine in vsem, ki podpirajo njeno delovanje. Sledili so pozdravi in nagovori gostov, ki so vsi po vrsti pohvalili tvorno sodelovanje z vojniško LD ter jih ob čestitkah za jubilej nagradili z več priznanji in zahvalami. Osrednji del prireditve je bilo razvitje novega prapora. Dosedanji praporščak **Ivan Keblić** je svečano še zadnjič zavil stari prapor LD Vojnik 1947–2017, bo ter prapora, župan **Branko Petre**,

pa je razvil novega in ga predal novemu praporščaku **Milanu Petroviću** z besedami: »*Naj bo v ponos LD, ponosno ga nosite in čuvajte!*« Starešina se je vsem, ki so prispevali denar za razvitje novega prapora, prisrčno zahvalil, trakove z njihovimi imeni pa so obesili na svečani drog.

LD Vojnik je ob svojem jubileju podelila nekaj plaket in priznanj najzaslužnejšim. Plakete so prejeli Občina Vojnik, njen dolgoletni župan **Beno Podrgajs**, podjetje ČE-tisk, d. o. o., Štajerski rogisti in starešina **Janez Marin**, priznanja pa smo podelili KS Vojnik, KS Frankolovo, KS Nova Cerkev, **Marjanu Pelinu**, **Karliju Škofleku** in **Gabrijelu Omerzi**. Prireditev je domiselno povezoval **Grega Špiegel**, med posameznimi deli pa so s kulturnim programom sodelovali ob Štajerskih rogistih še družina **Gregorc**, **KUD France Prešeren iz Vojnika** s *Finžgarjevim Lovom na divjega petelina* in **Oplotničani s Tinetom Lesjakom**.

Janez P. Marin

70 let LD Dobrnič

Že v letu 2016 smo praznovali, tako kot večina lovskih družin po Sloveniji, 70-letnico ustanovitve in delovanja LD.

Praznovanje smo organizirali 10. 6. 2017 pred lovskim domom v Ojstrem vrhu pri Rdečem kalu. Kot se za tak visok jubilej spodobi, smo na slovesnost povabili tudi predstavnike vseh društev z našega območja, kmetovalce iz naših vasi, s katerimi zelo dobro sodelujemo, svoje naših umrlih članov, delegacije sosednjih LD, pobratene LD Kresnice, predsednika ZLD Novo mesto, Lovsko-kinološkega društva Novo mesto, predsednika

LZS, območnega lovskega inšpektorja, predstavnika ZGS, ter župana Občine Trebnje.

Začetek prireditve so s slavnostnimi fanfarami naznanili Rogisti LD Trdinov vrh. Sledil je slavnostni govor našega dolgoletnega starešine **Antona Perparja**, ki je na kratko opisal prehojeno 70-letno pot ter nanizal uspehe in vzpone, ki so se dogajali v tem obdobju. Rezultati so vidni na naših objektih in predvsem na dobrih odnosih s krajan in vsemi drugimi uporabniki prostora. Zahvalil se je vsem, ki sodelujejo z lovci, predvsem pa lastnikom kmetijskih zemljišč za korektno sodelovanje in pomoč pri uresničevanju lovskogospodarskih načrtov. Enako zahvalo je izrekel tudi naši krovni organizaciji LZS in ZLD Novo mesto za uspešno dolgoletno sodelovanje.

Mag. **Darji Gros** se je zahvalil za postavitev in pripravo za tisk naše prve Kronike, ki jo je napisal in »vkup spravil« **Stane Gabrijel**.

Ob tej priložnosti je vsem sosednjim LD, pobrateni LD Kresnice, Zvezi lovskih družin Novo mesto, Lovski zvezi Slovenije, Občini Trebnje, prostovoljnemu gasilskemu društvu našega območja in Društvu za ohranjanje vrednot NOB izročil *spominske listine*.

Predstavniki LZS, član UO LZS, **Miha Božič** je v imenu predsednika mag. **Lada Bradača** podelil LD Dobrnič pisno priznanje.

Pisno priznanje in pohvalo za korektno in uspešno sodelovanje, ki jo je izrekel v svojem govoru, smo prejeli tudi od predsednika ZLD Novo mesto **Franca Jarca**.

V imenu župana Občine Trebnje smo dobili priznanje, ki nam ga je v županovem imenu podelil podžupan dr. **Jože Korbar**, sicer sin našega pokojnega lovca Jožeta. V svojem čustvenem govoru se je

živo spominjal lepih dni, ko je še kot otrok spremljal očeta na lovskih pohodih po naših revirjih.

Branko Zupančič, vodja delegacije pobratene LD Kresnice, nam je ob jubileju v imenu te LD izročil čudovito oljno sliko z lovskim motivom, ki nas bo spominjala na naše dolgoletno prijateljstvo.

Vsi zbrani lovci in gosti so prejeli tudi *Kroniko LD Dobrnič*, ki je bila posebej pripravljena in natisnjena za to priložnost, in v kateri bo marsikdo našel kaj zanimivega.

V kulturnem programu so poleg *Rogistov LD Trdinov vrh*, ki jih vodi **Zvone Jaklič**, sodelovali še *Lovski pevski zbor Zveze lovskih družin Novo mesto*, v katerem pojeta dva naša člana, in sicer **Anton Plavec** in **Franci Lavrič**, ki je obenem tudi vodja zbora.

Harmonikarji ZLD Novo mesto, ki jih vodi **Vojko Makovec**, so čudovito zapolnili program, ki ga je lepo vodila in povezovala **Blanka Perpar**, žena našega člana **Gregorja**, za kar se ji prisrčno zahvaljujemo.

Mlajši člani so se potrudili in vse zbrane postregli z lovskim golažem in specialitetami z žara. Vse pa je nekako dopolnil cviček, naš dolenjski ponos, ki so ga tudi pridelali naši lovci. »Mlajši« so na lastno pobudo okrasili prireditveni prostor in nas starejše kar malo presenetili, čeprav smo ga v dopoldanskem času pripravljali vsi.

Zahvaliti se moramo tudi vsem drugim, ki so nam kakorkoli pomagali, da smo uspešno izpeljali prireditev; še posebno **Božu Jerčiču**, članu LD Velika Loka, za izposojno šotora, ki nam je v sončnem in vročem poletnem dnevu s svojo senco prišel še kako prav, pa tudi **Gregorju Avbarju**, članu LD Mirna Peč, za ozvočenje.

Stane Gabrijel

Foto: D. Gros

Slavnostni govornik na prireditvi ob 70-letnici LD Dobrnič je bil starešina Anton Perpar.

Diana, sveti Hubert in prvi Belokranjski lovski tabor mladih

Diana, boginja lova in divjadi, budno spremlja lovce, pa tudi cicilovce, mlade nadbudneže, ki jih zanima narava. Tako je bilo tudi v soboto, 10. 6. 2017, ko je poskrbela, da je sonce božalo nasmejane obraze vseh 43 učencev belokranjskih osnovnih šol, ki so prišli na Bistrico k lovski koči **LD Loka** na enodnevni lovski tabor. Ker s praznimi želodčki ni mogoče misliti, so cicilovci najprej pozajtrkovali sirove štručke, ki jih je spekla pekarna Presta iz Črnomlja. Z zvokom lovskega roga sta **Rudolf Lakner** in **Tomaž Burazer** odprla prvi Belokranjski lovski tabor.

Sama sem na začetku vprašala učence, po čem je prepoznaven lovec. Povedali so, da po zeleni barvi. Zato je vsak dobil zeleno majico in lovsko kapo. To je bil prvi korak na poti, da bi udeleženci tabora postali belokranjski cicilovci oziroma cicilovke. Otroke smo razdelili v šest skupin: **Nastja Brunskole** je vodila Zajčke, **Marinka Plavec** Sovice, **Vili Tomažič** Srnjake, **Rudolf Lakner** Lisjake, **Tomaž Zajc** Medvede in jaz Jelenčke. Nagovoril nas je predsednik **ZLD Bele krajine Janez Pečarič**. **Ivan Kralj**, starešina LD Loka in podpredsednik ZLD Bele krajine, nam je razkazal lovsko kočo, nato so sledila predavanja. Najprej smo spoznali organiziranost lovstva v Sloveniji, lovske običaje in navade, lovsko kulturo in druge lovske dejavnosti. Divjad in zavarovane živalske vrste je predstavil **Tomaž Burazer**, ptice pa **Toni Vrščaj**.

Po teoriji je sledila praksa. Odpravili smo se na bližnje krmišče, kjer je starešina LD Loka cicilovcem predstavil dela v lovišču. Predsednik Komisije za strelstvo ZLD Bele krajine, **Vili Tomažič**, je predstavil lovsko strelstvo. Po odličnem golažu, ki so ga pripravili člani LD Gradac **Boris Štravs**, **Radko Biličič** in **Tomi Štampohar**, smo se z avtobusom odpravili na Pavičiče, v oboro Kralj, kjer so cicilovci videli in nakrmili divje prašiče, navadne jelene in damjake. Ob tem se zahvaljujem Ivanu Kralju in njegovi ženi Pavlini, ker sta nam omogočila ogled obore in pripravila pogostitev.

Ko smo se vrnili na Bistrico, je cicilovce pričakalo presenečenje. **Anton Komidar**, član **LKD Bele krajine**, je pripeljal osem mladičev brak jazbečarjev. **Tomaž**

Enodnevnega lovskega tabora se je udeležilo 43 učencev belokranjskih osnovnih šol. Zbrali so se pred lovsko kočo LD Loka.

Cicilovci so si z zanimanjem ogledali divje prašiče v obori Kralj na Pavičičih.

Burazer, predsednik LKD Bele krajine in mednarodni kinološki sodnik, je cicilovce poučil, kako pravilno primemo pasje mladiče, in otrokom predstavil lovske pasme psov. Najmanjšega lovskega psa **Arija**, resastega jazbečarja, je predstavila cicilovka **Zala Štravs**, brak jazbečarko **Mago** pa cicilovec **Žan Komidar**. Nemško žimavko **Cito** je predstavil **Radko Biličič**. »Paco, Paco!« so cicilovci spodbujali bavarskega barvarja, ko je šel po krvni sledi. Pacov lajež po uspešno opravljeni krvni sledi pa ni razveselil samo cicilovcev, ampak tudi Pacovega vodnika **Igorja Graška**, člana LKD Bele krajine.

Predstavili so se nam tudi pevci **LPZ Bele krajine**, ki so cicilovce naučili pesem *Lisička je prav zvita zver*. Da se za lovsko kulturo ni bati, se je pokazalo tudi pri predstavitvi **Belokranjskih rogistov**. Njihov vodja **Jože Matekovič** je izvrstno predstavil uporabo lovskega roga. Cicilovci so bili najbolj veseli, ker so lahko poskusili zatrobiti na mali in veliki

lovski rog. Ura teče, nič ne reče. Osupli obrazi cicilovcev so uzrli svoje starše: »Kaj so že tu?« Vsi vznemirjeni so vedeli, kaj jih čaka – osrednje dejanje lovskega tabora, na katero smo se pripravljali ves dan – podpis zaprisege belokranjske cicilovke in belokranjskega cicilovca. Za starše smo vsi skupaj zapeli pesem *Lisička je prav zvita zver*, nato pa ob lesenem kipu svetega Huberta, ki ga je prinesel **Tadej Burazer**, in ob prisotnosti praporčaka ZLD Bele krajine **Julija Rakarja** podpisali zaprisego. **Niko Šuštar** in **Toni Vrščaj** sta ob tem velikem dogodku fotografirala vsako cicilovko in vsakega cicilovca.

Ob peki klobas na tabornem ognju in zvokih harmonike **Janeza Videtiča** smo zaključili prelep dan. Vsak cicilovec je prejel paket lovске literature, knjigico Z lovcom na lov, revijo Lovec in knjižico Stopinje in sledi, za kar se najlepše zahvaljujem LZS, posebno **Gregorju Bolčini**. **LD Sinji Vrh** je prispevala srnjakovo meso za lovski golaž, **Ivan Kralj** je

naredil pohodne palice in lesene obešanke za okoli vratu, **Andrej Videtič** iz trgovine Medošport iz Črnomlja je prinesel nekaj kap, **Tiskarna Kapušin** je poskrbela za oblikovanje in tisk zaprisege, **Roberttours Robert Babič**, s.p., je poskrbel za prevoz mladih lovskih tabornikov. Nekaj idej za izvedbo tabora sem dobila lani na taboru mladih v LD Brestanica. Pri izvedbi prvega Belokranjskega lovskega tabora se je pokazalo pravo lovsko tovarištvo, saj znamo belokranjski lovci stopiti skupaj in stvari uspešno izpeljati. Velika hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k izvedbi prvega Belokranjskega lovskega tabora. Za prihodnost belokranjskega lovstva in lovske kinologije se nam ni treba bati.

Maja Brunskole,
predsednica Komisije za delo
z mladimi ZLD Bele krajine

Lovski tabor mladih v Dobovi

Komisija za izobraževanje pri **ZLD Posavje** je organizirala tretji Lovski tabor mladih v četrtek, 6. 7. 2017, v **LD Dobova**. Na taboru, ki se je začel že v jutranjih urah in je trajal do večera, je bilo trinajst udeležencev iz Podbočja, Kostonjevice, Senovega, Brestanice in Dobove. Za izvedbo celodnevnega programa so poskrbeli člani LD Dobova, in sicer **Ana Malovrh**, **Mitja Kos**, **Ivan Ogorelc** in starešina **Jože Lepšina**. Čeprav so bili otroci različnih starosti, so se med sabo razumeli in uspešno sodelovali.

Udeleženci so se zbrali pri lovski koči ob osmih zjutraj, kjer

so dobili malico, nato pa jim je predsednik za izobraževanje pri ZLD Posavje **Dušan Lepšina** razdelil majice z napisom *Lovski tabor mladih*. Starešina LD jih je pozdravil in jim predstavil LD, seznanil jih je, katera divjad biva v dobovskem lovišču, o obnašanju v naravi, gozdu oz. lovišču. Po kratkem predavanju so nabrali koruzo v koruznjaku in jo odnesli na krmišče, ki je od doma oddaljeno deset minut hoje. Tam je nastavljena kamera za opazovanje divjadi; vzeli so kartico in si pozorno ogledali vse posnetke. Kasneje so se odpravili še v živalski vrt **Na jasi**, ki je v neposredni bližini lovskega doma. Z velikim zanimanjem so si ogledali številne živali, ki so v ograjah ali se prosto gibljejo na vrtu. Po ogledu živalskega vrta jih je čakalo pripravljeno kosilo v lovskega doma. Prijetnih prese- nečenj za udeležence tabora pa še ni bilo konec.

Po kosilu in kratkem počitku so se z osebnimi avtomobili odpeljali v **Muzej Franca Poloviča**, kjer so si ogledali razstavljene nagačene živali, uplenjene v Afriki in Evropi. Vrnitev iz muzeja je bila zanimiva, saj so otroci nadaljevali z različnimi dejavnostmi, med katerimi je bilo streljanje s fračami, ki so jih pripravili gostitelji, in streljanje z zračno puško.

Otroci v pričakovanju, da bodo odnesli koruzo na krmišče.

Otroci so bili res navdušeni nad dogajanjem, nakar so začeli še s polivanjem z vodo, tako da so bili resnično mokri ne samo od potu, ampak tudi od vode. Po programu je bilo predvideno pečenje klobas in hrenovk, vendar je bil dan izredno vroč, kurjenje pa nevarno, zato je to odpadlo. Pri večerji ob 19. uri so se udeležencem tabora pridružili tudi njihovi starši.

Člani domače LD so v splošno zadovoljstvo ugotovili, da je dan minil nad pričakovanji. Še posebno prijetno je bilo poslušati udeležence, ko so razlagali staršem, da so v tem dnevu doživeli veliko

lepega in zanimivega, pa tudi poučnega. Na koncu so udeleženci prejeli še medalje s tekmovanja s fračami in streljanja z zračno puško. Začelo se je večeriti, udeleženci tabora in njihovi gostitelji so se razšli in se napotili vsak proti svojemu domu zadovoljni, polni novih vtisov in spoznanj.

*Zvone Pavlin,
LD Dobova*

Četrti Tabor mladih v SK ZLD Celje

Savinjsko-Kozjanska zveza lovske družin (SK ZLD) Celje in LD Rečica pri Laškem sta že četrto leto uspešno izvedli *Tabor mladih*, ki je trajal od četrta, 17. 8. 2017, do sobote 19. 8. 2017. Letošnjega tabora se je udeležilo 22 otrok iz različnih krajev celjske regije. Tudi letos smo bili nastanjeni v planinskem domu na Šmohorju, kjer nas je upravnica doma **Helena** razvajala s svojimi kulinarnimi dobrotami.

Prvi dan je udeležence tabora dr. **Hubert Potočnik** najprej seznanil z zgodovino lova, v nadaljevanju pa predstavil še lovstvo v današnjem času in njegov pomen. Mladim je predaval tudi o velikih zvereh, ki živijo pri nas, in raziskovalnem delu na to temo, nekaj časa pa je namenil še razlagi, kako

smo se vrnil v planinski dom, kjer smo imeli kosilo. Po njem je gozdar **Rok Golob** mlade odvedel v bližnji gozd, kjer jih je seznanil z drevesnimi vrstami, ki rastejo na območju Šmohorja, in tamkajšnjim gozdnim ekosistemom.

Po popoldanskem počitku in prostih aktivnostih je sledil večerni izhod v lovišče skupaj z lovci. Otroci so skupaj z njimi z visokih prež opazovali izstop divjadi na pašo. Ob tem je svojo naklonjenost pokazala tudi boginja Diana, saj je lovec z ene od

Foto: Z. Mastnak

Mladi so pomagali postaviti krmišče.

prež, na kateri so opazovali divjad, uplenil divjega prašiča. Po vrnitvi z večernega lova je sledil pozdrav lovini in že je bil čas za počitek, ki pa ni nastal takoj, saj so si otroci še nekaj časa izmenjevali vtise, ki so jih dobili pri večernem opazovanju divjadi.

Drugi dan je bil namenjen spoznavanju lovstva, divjadi, lovske kulture, šeg in navad. Prvi od predavateljev je bil **Stane Ivanšek**, ki je mladim predstavil lovsko orodje in opremo, ki jo mora lovec imeti pri lovu. Za njim sta **Fran Napret** in **Zdravko Mastnak** predstavila lovski rog, njegov namen in uporabo, lovske šege in navade ter vrste divjadi, s katero v svojem lovišču upravlja lovska družina. Popoldne sta člana Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed **Herbert Goriup** in **Branko Robar** s kratkim filmom predstavila lov s pticami in zbrane seznanila, s katerimi vrstami ujed je pri nas dovoljeno loviti. Pri tem sta posebej poudarila, da je v Sloveniji dovoljeno loviti le z doma izvaljenimi in vzrejanimi ujedami. Po popoldanskem počitku je zopet sledil večerni izhod v lovišče. Tudi tokrat nam je bila boginja Diana naklonjena – uplenili smo namreč srmjaka lanščaka. Tako se je s ponovnim pozdravom lovini končal drugi dan tabora.

Zadnji dan je bil namenjen lovske kinologiji in streljanju z malokalibrsko puško na tarčo srmjaka. Po zajtrku smo se odpravili v lovskega doma, kjer so nas že čakali vodniki lovske psov. Predsednik LKD Celje **Janez Šumak** je predstavil vrste lovske psov in njihovo delo. Nato so vodniki s svojimi štirinožci pokazali nekaj vaj iz poslušnosti in ubogljivosti, na koncu pa je bil še praktičen prikaz dela lovskega psa na krvni sledi. Po zaključku kinološkega dela je sledilo streljanje z malokalibrsko

puško, ki je pod budnim očesom lovcev potekalo brez zapletov. Strelska ekipa lovske družine je prikazala še streljanje na glinate golobe. Po končanem streljanju smo se vrnil v planinski dom, kjer smo pospravili ležišča in spakirali prtljago.

Kmalu so prišli starši in sledil je zaključek tabora. V imenu SK ZLD Celje je vse prisotne pozdravil predsednik zveze **Vinko Blažinčič**. Strokovni tajnik Zdravko Mastnak, ki je bil ves čas z mladimi in skrbel, da je bilo vse tako, kot mora biti, se jim je zahvalil za poslušnost in disciplino. V imenu LD Rečica pri Laškem se je zahvalil starešina **Gregor Horjak**, ki je pohvalil disciplino in strelske sposobnosti vseh udeležencev tabora. Na koncu so vsi dobili spominsko priznanje za udeležbo na taboru. Nato smo odšli na skupno kosilo s starši in prišlo je slovo z obljubo, da se bomo naslednje leto v avgustu zopet srečali na petem taboru. Da smo lahko uspešno izpeljali že četrty Tabor mladih, se moram zahvaliti vsem predavateljem in prizadevnim članom LD Rečica pri Laškem, ki so udeležence tabora oba večera varno peljali na visoke preže, od koder so lahko opazovali divjad.

*Zdravko Mastnak,
strokovni tajnik SK ZLD Celje*

Narisal: M. Samar

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnik

Anton Dragovan Sever,
LD Gorica

90-letnik

Franc Gracun, LD Luče
Matija Jerman, LD Loka
Anton Korez, LD Žetale
Franci Kralj, LD Litija
Andrej Peric, LD Padež
Andrej Rebolj, LD Medvode

85-letnik

Martin Gilčvert,
LD Slovenske Konjice
Karel Hribar, LD Mokronog
Matija Jenko, LD Motnik, Špitalič
Darko Mavrič, LD Sabotin
Jožef Movja, LD Dobrovo

80-letnik

Vinko Antoni, LD Radenci
Feliks Brusar,
LD Leskovec v Halozah
Štefan Bukvič, LD Brezovci
Franc Dolenc, LD Hotedršica
Stanko Klemenšek, LD Solčava
Leopold Kogovšek, LD Medvode
Mirko Koritnik, LD Vojkovo

Jernej Košir, LD Sodražica
Darko Kovačič, LD Bizeljsko
Albert Kozar, LD Jakob
Jožef Milek, LD Gradac
Karol Pavlovič, LD Senovo
Ivan Rotovnik, LD Ruše
Ferdinand Starin, LD Jurklošter
Ivan Šivec, LD Rakek
Martin Tevž, LD Gornji Grad
Miroslav Tomanič, LD Ptuj
Franc Trčak, LD Kungota
Andrija Trenji, LD Šmartno pri Litiji

75-letnik

Geza Bačič,
LD Kompas, Peskovci in
LD Križevci v Prekmurju
Otmar Čander, LD Ruše
Ignac Dušek, LD Gabrovka
Mihael Gregorčič, LD Trdinov vrh
Janez Jelovčan, LD Poljane
Jožef Kos, LD Rogaška Slatina
Franc Likar, LD Trnovski gozd
Martin Loparnik, LD Jošt, Kranj
Jožef Lukač, LD Radenci
Anton Metelko, LD Trebelno
Martin Mrzdovnik,
LD Slovenske Konjice
Ignac Novak, LD Čemšenik
Albert Pesek, LD Rače
Martin Pfeifer, LD Boštanj
Janez Poll, LD Radovci
Stanislav Sterle, LD Iga vas
Edvin Tovornik, LD Ljubno
Andrej Troha, LD Brje, Erzelj
Bogomir Vrečer,
LD Kajuh, Šmartno v Rožni dolini
Edvard Želko, LD Videž, Kozina

70-letnik

Jožef Marko Abram, LD Pivka
Silvo Abram, LD Senovo
Janez Antolinc, LD Žetale
Geza Bagari, LD Bakovci, Lipovci
Alojzij Bizjak, LD Col
Emil Boc, LD Kočevje
Stanko Brezavšček, LD Jelenk
Maks Čerič, LD Pobrežje, Miklavž
Franc Černe, LD Polšnik
Janez Drevenšek, LD Boris Kidrič
Silvester Erjavec, LD Idrija
Branko Franetič, LD Senožeče
Edwin Gregori,
DSL FJK Doberdob
Karel Grlec, LD Bakovci, Lipovci
Viljem Hakl, LD Dolina
Simon Komjanc,
DSL FJK Doberdob
Janez Kovač, LD Kresnice
Dušan Lisjak, LD Brje, Erzelj
Štefan Paradiž, LD Puščava
Anton Paravan, LD Grgar
Janko Plavec, LD Ormož
Milan Pokornj, LD Oljka
Ervin Primc, LD Bukovca
Edvard Rihar, LD Dobrova
Niko Rušt, LD Kobarid
Franc Branko Selak, LD Poljane
Ladislav Tekavec, LD Ribnica
Anton Vencelj, LD Dobrič
Branko Vogrin, LD Voličina
Silvester Zupančič,
LD Višnja Gora

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LIS – Lisjaka

60 let Marjana Toša

V septembru smo na LZ Maribor spet začeli s podopisniškimi aktivnostmi. Mednje sodi tudi redna seja UO LZM. Seja sama po sebi ni vsebovala posebne tematike, ki bi ji bilo treba nameniti posebno pozornost. Je pa bila točka »razno« dnevnega reda nekoliko praznično obarvana, saj smo nazdravili šestemu križu lovskega tovariša in predsednika NO LZM dr. **Marjana Toša**.

Marjan se je rodil 16. 9. 1957 v Čagoni, stalno prebivališče ima v Lenartu v Slovenskih goricah. Je doktor zgodovinskih znanosti, profesor zgodovine in geografije, novinar in publicist, upokojeni muzejski svetovalec. Ukvarjal se je z zgodovino slovenskega judovstva v 20. stoletju, s poudarkom na proučevanju holokavsta in antisemitizma v Prekmurju in na Štajerskem. Predmet njegovega znanstvenega delovanja je tudi učenje in spominjanje o holokavstu. Med njegove raziskovalne interese spada še obdobje med obema svetovnima vojnoma v prejšnjem stoletju v Mariboru in na Štajerskem, proučevanje žrtev druge svetovne vojne na Slovenskem in proučevanje

slovenske osamosvojitvene vojne v letih 1990–1991.

Je pogost predavatelj na različnih strokovnih srečanjih in okroglih mizah, na katerih poudarja veliko skrb za krepitev nacionalne identitete in slovenskega domoljubja med mladimi. Aktivno se ukvarja tudi z varstvom okolja in narave ter je znan kot dol-

goletni lovski funkcionar LZM in LZS. Član IO Lovske zveze Maribor je bil od leta 1990 do 1996, med letoma 1990 in 1996 je bil strokovni tajnik ZLD Maribor, član predavateljskega aktiva pri LZM je bil od leta 1990 in od leta 2013 je predsednik NO LZM ter član komisije za stike z javnostjo. Je avtor številnih člankov, ko-

mentarjev, strokovnih razprav in samostojnih knjižnih publikacij na lovsko tematiko v kontekstu naravovarstvene vloge lovske organizacije. Dva mandata je bil član uredniškega odbora (1994 do 1998 in 2002 do 2006) in pet let (2007 do 2012) glavni urednik revije Lovec ter predsednik odbora za založništvo pri Lovski zvezi Slovenije. Med letoma 1989 do 1993 je bil član IO LZS in ekspertni član CIC na področju male divjadi, avtor in urednik raznih publikacij, zbornikov, monografij in priročnikov. Še vedno je član predavateljskega aktiva LZM in sodelavec pri nekaterih projektih LZS. Za aktivno delovanje v lovstvu je prejel vsa lovška odlikovanja LZS, vključno z Zlatorogovo plaketo.

Člani UO LZM smo mu na zadnji seji podarili umetniško sliko z lovskim motivom, mu nazdravili in mu zaželeli veliko zdravja, osebnega zadovoljstva ter dobrega počutja med lovskimi tovariši, skratka vse dobro na nadaljnji življenjski poti. Seveda mu nismo pozabili želeli tudi dober pogled.

Čestitkam jubilaru se pridružujejo tudi uredništvo revije Lovec in sodelavci z LZS.

Lovska zveza Maribor – M. G.

Suša zelo prizadene tudi divjad

Letošnji poletni meseci – junij, julij in avgust – so bili pri nas veliko toplejši in sušni od dolgoletnega povprečja. Spomnimo se: bila so kar štiri daljša vročinska obdobja, vročinski valovi z ekstremno visokimi temperaturami in z malo ali nič padavinami, kar je že mejilo na naravno katastrofo. Predvsem v vzhodnih in zahodnih pokrajinah ni bilo pomembnih padavin skoraj pol leta. V velikem delu Slovenije so vročinske razmere povzročile še veliko sušo. V tistih vročih poletnih dneh smo tudi sami iskali različne načine osvežitve. Smo morebiti ob vrčku piva pomislili tudi na našo divjad in kako prenaša poletno vročino, sušo in pomanjkanje vode? V vročih dneh je še kako pomembno, da divjad dobi ne le zadostne, ampak celo večje količine vode kot sicer. Neizadosten vnos vode v organizem že v krajšem obdobju lahko povzroči izsušitev organizma, telesno oslabelost divjadi in skorajšen pogin. Pri doječih samicah pomeni manj vode tudi manj mleka in posledično večjo kondicijsko šibkost mladičev. Srnjad potrebuje 0,8 do 1,5 litra tekočine na dan, kar je, glede na

telesno maso v primerjavi s človekom, veliko. Človek potrebuje za preživetje vsaj 2,5 litra tekočine na dan iz vseh virov (hrana, pitje), navadno pa porabi do 4 l tekočine na dan, odvisno od letnega časa, telesne aktivnosti, starosti in drugega. Mimogrede: v povprečju vsak Slovenec potroši kar 150 litrov pitne vode na dan! Divjad, predvsem rastlinojeda parkljasta, v normalnih poletnih razmerah sicer ne pije vode, saj naj bi dobila dovolj tekočine s hrano in jutranjo roso. Pomanjkanje vode in suša pa nista omejena zgolj na izsušitev živali. Poletni meseci so tudi priprava na zimski čas, ko naj bi si živali v telesu naložile in shranile dovolj tolščice. Izkušnje kažejo, da sušna poletja najbolj prizadenejo srnjad, preostale parkljarje nekoliko manj tudi zato, ker le-ti poletja preživijo v višjih predelih lovišč, kjer je hladneje in vodnatost ustrežnejša. Poleg tega je srnjad teritorialna divjad, ki v obdobju branjenja teritorija ne pozna prehranskega preseljevanja. V ekstremnih poletnih podnebnih razmerah, kakršno je bilo letošnje poletje, ko je bilo veliko manj padavin kot sicer, pa tudi manj jutranje rose, ki je tako pomembna za preskrbo organizma z vodo, zaradi toplih noči nekaj tednov skorajda ni bilo rose. V takih razmerah divjad zagotovo potrebuje

lovčev pomoč, ki je zlasti nujna v loviščih s skromno vodnatostjo, kjer sploh ni ali pa je malo površinskih vodnih virov, kot so izviri, potoki, studenci, kanali, jezer(c)a, barja in seveda reke in rečice. Predvsem so taka nižinska lovišča v nižjih nadmorskih loviščih in lovišča na Krasu in Obali, kjer je pomanjkanje vode skoraj stalno in vsakoletno. V takih loviščih lovci uredimo, vzdržujemo in z vodo oskrbujemo napajališča za divjad, ki naj bi ji olajšala preživetje. Njihova velikost oziroma

vodna prostornina je odvisna od njihove namembnosti. Napajališča za srnjad, ki so tudi sicer v največji meri urejena v nižinskih in kraških loviščih, so po navadi okrogla betonska korita, s prostornino do največ sto litrov vode. V lovišču naj bi bila mozaično razporejena. V lovišču, kjer lovimo, je vsak član zadolžen za zalaganje takšnega napajališča za srnjad. Je pa treba napajališča pred poletjem in med poletno uporabo tudi skrbno očistiti odpadlih vej, listja, mahu in drugega, kar se nabere v njih. Na

Foto: B. Galjot

Manjša napajališča v nižinskih loviščih zelo olajšajo preživetje srnjadi in male divjadi, ki jo suša bolj prizadene, kot bi si mislili.

območjih z jelenjadjo in divjimi prašiči so urejena večja napajališča, ki pa jih divjad uporablja kot kaluže. To so večji objekti, zgrajeni na nepropustnih tleh, kjer v tla izoblikujemo večjo kotanjo. Da dosežemo neprepustnost, dno in brežine dobro zahodimo ali poteptamo z vodotesno zemljino (glino). Lovski načrtovalci ocenjujejo kot primerno, da taka napajališča/kaluže vzdržujemo v obsegu najmanj tri kaluže/1000 ha lovni površini. V določenih loviščih s slabo vodnatostjo, npr. na kraškem terenu, je takih napajališč tudi več. Vodo za vzdrževanje napajališč navadno pripeljemo na mesto s cisternami, tudi gasilskimi, na težje dostopna napajališča pa vodo v primernih posodah prinesejo lovci ročno. Boj proti suši je zahteven izziv, ko je redno vzdrževanje napajališč z vodo sicer pomemben ukrep, morda še pomembnejša pa sta ureditev in vzdrževanje krmnih njiv z rastjem, ki je sočno in vsebuje dovolj tekočine (krmni listnati ohrovt, pese).

Slovenski klimatologi napovedujejo, da se bodo v prihodnje vročinske podnebne razmere žal še poslabševale, kar pomeni za lovce še večjo zavzetost pri gradnji in vzdrževanju tovrstnih lovsko-tehniških objektov v loviščih. Lovci bomo morali postati še v veliko večji meri kot doslej tudi dobri skrbniki in varuhi vseh majhnih vodnih virov v lovišču. Začenja se čas poudarjenega varovanja in večjega spoštovanja vode!

Branko Galjot

Pravilno nošenje zelene vejice za klobukom in drugi lovski običaji

Pred nekaj leti sva se s pokojnim **Francem Golijo** udeležila pogreba skupnega prijatelja, 93-letnega dr. **Gerharda Anderluha**. Ob odhodu s pokopališča v vasi Šentjur pri Celovcu je naju s Francem dohitel starejši koroški lovec in naju povprašal, od kod prihajava. Pojasnila sva mu, da sva iz Slovenije in da sva bila dolgoletna prijatelja pokojnega Gerharda. V nadaljevanju naju je še vprašal, kako slovenski lovci nosimo vejico na pogrebih. Pojasnila sva mu, da jo nosimo na levi strani klobuka na lovskih pogrebih in tudi ob proslavah. Nadaljeval je: »*Torej slovenski lovci nosite vejico vedno enako, ko žalujete in ko slavite.*« Avstrijski lovci namreč nosijo vejico na pogrebih v nasprotju z nami obr-

Vejica na klobuku, kot jo nosijo avstrijski oz. tirolski lovci na pogrebih.

Vejica na klobuku, kot jo nosimo slovenski lovci na pogrebih in proslavah.

Foto: E. Krašna

njeno s spodnjim, trebušastim delom navzven, ob slavnostih pa z zgornjo stranjo navzven.

Nekaj podobnega sem doživel in opazoval na pogrebu pokojnega Franca Golije 5. 5. 2017 v Selcah. Na pogrebu je bilo tudi precej njegovih znancev in prijateljev avstrijskih oz. tirolskih lovcev, ki so vsi nosili vejice na klobukih kot prej opisano. Pozoren sem bil na slovenske lovce, med katerimi so le redki nosili vejice za levo stranjo klobuka na enak način. Ko sem jih povprašal, zakaj so jih tako obrnili, so mi odgovorili: »*Ali ni vseeno, kako je vejica obrnjena?*« Takšne nedoslednosti sem doslej opazil že večkrat na slavnostnih in lovskih pogrebih. Za nedoslednost niso krivi slovenski lovci, saj tudi sam že dolgo predavam o lovskih šegah in navadah in sem vedno poudarjal le pravilno stran nošenja vejice ob različnih priložnostih. Enako zasledimo tudi v vsej naši lovski literaturi, ki smo jo izdali po drugi svetovni vojni. O naših

lovskih šegah in navadah so doslej pisali številni lovski avtorji: dr. **Stanko Bevk**, **France Cvenkel**, mag. **Janez Černač**, **Nikolaj Lapuh**, **Branko Vasa** in drugi. Med njihovimi predstavitvami so nastajale manjše razlike, ker je vsak predstavil običaje, kot so v navadi v njegovem okolju. Razlike nastajajo pri več običajih, gotovo pa jih je največ pri lovskem pogrebu. Naj jih nekaj navedem: uporaba lovskega roga, pravičen spust (priklon) lovskih praporov, ukazi, ki na pokopališču po mojem mnenju niso potrebni, pravičen postopek spusta vejice na krsto ali žaro in potek poslovitve od pokojnika po pogrebu v lovskem domu. Pri pozdravu lovini smo opustili navado, ki jo izvajajo drugi srednjeevropski lovci. Oni namreč izkažejo divjadi spoštovanje tako, da jo za pozdrav na asfalti ali makadamski podlagi položijo na zelene veje. Razlike se pojavljajo tudi pri drugih običajih. Komisiji LZS za izobraževanje in

Komisiji LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostjo predlagam, naj pripravita predlog enotnega izvajanja (poteka) lovskih običajev. Pripravo predloga naj bi opravili z lovci, ki dobro poznajo običaje, in s čim več območij ter so pripravljeni pri tem tvorno sodelovati. O dokončnem predlogu naj razpravlja in ga naposled potrdi tudi naš najvišji lovski organ.

K lovskim šegam bi dodal še posebno poglavje o razviju lovskega prapora, saj so se name že nekajkrat obrnili lovci in me prosili za pojasnilo, kako pravilno poteka razvije. Opozoril sem jih, da je bil opis protokola ob razviju prapora že objavljen; opisal ga je nekdanji urednik Lovca **France Cvenkel** v *Lovcu*, 1986/11, na strani 330. Uredniškemu odboru našega založništva predlagam, naj po dokončnem sprejetju enotnih lovskih šeg in navad izda novo brošuro, v katero bi poleg etičnega kodeksa in lovskih šeg vključili še slovar lovskega izrazoslovja, ki je bil napovedan že nekajkrat. Edini *Lovsko-ribiški slovar* je namreč doslej pripravil dr. **Janko Lokar** že davnega leta 1937. O lovskem izrazoslovju je doslej v *Lovcu* nekaj več napisal nekdanji urednik **F. Cvenkel**, saj je imel v letih 1972 in 1973 nekakšen podlistek na to temo. Leta 2007 smo skupaj s slovenskimi lovci iz Italije in Avstrije izdali slovar *Lov v treh jezikih* (Izdajatelj Klub prijateljev lova – Celovec), v katerem so zbrani lovski izrazi brez pojasnila o pomenu. Pri njem smo sodelovali vsi najboljši poznavalci lovskega izrazoslovja iz Avstrije, Slovenije in Italije. Slovenijo smo zastopali **Blaž Krže**, **Boris Leskovic** in **Edvard Krašna**. Omenjeno knjižico bi moral po njegovem izidu dobiti vsak lovski pripravnik ob vstopu v lovsko vrsto in prav tako tudi drugi zainteresirani lovci, kar pa se ni zgodilo zaradi skromne naklade in zgolj potreb po čezmejnem sodelovanju.

Edvard Krašna

V spomin na pokončnega Slovenca, kmeta, lovca in pevca

Franc Smrtnik (1933–2017)

Po dolgi in težki bolezni je v 84. letu starosti umrl **Franc Smrtnik** s Kort na avstrijskem Koroškem nad Železno Kaplo. Bil je trden, domoljuben borec in močan steber slovenstva na

Koroškem. Kot kmet, pevec in lovec se je kot napredna in razpoznavna slovenska osebnost aktivno vključeval v kulturne, politične in gospodarske strukture narodne slovenske skupnosti na avstrijskem Koroškem. Od Franca Smrtnika so se poslovili in ga pokopali 4. junija na pokopališču farne cerkve sv. Križa v Kortah domači, številni sorodniki, sosede, pevci, prijatelji in veliko lovcev iz Slovenije in zamejstva ter kar pet pevskih zborov. Slovesno mašo zadušnico z maševanjem in slovensko pesmijo pa so po tednu od njegove smrti zanj darovali v farni cerkvi na Obirskem.

Franč Smrtnik je začel s kmetovanjem na dobrih 200 ha površin zaradi prezgodnje očetove smrti že s šestnajstimi leti. Tako kot njegov oče in dedje je tudi Franc poleg kmetovanja in gozdarstva nadaljeval rodbinsko lovsko tradicijo. Tudi Smrtnikovim ni prizanesla druga svetovna vojna, kajti 14. 4. 1942 so družino izselili iz Kort v nemška taborišča. Ko so se po letu vrnil, so našli povsem

nemalokrat k njim vračali nekdanji partizanski prijatelji, tovariši, lovci, ki so v krutem vojnem času na Smrtnikovi domačiji našli toplino, varnost in zavetje.

Franč je bil aktiven lovec 69 let, od tega 50 let tudi lovski čuvaj. Sodeloval in prijateljeval je s koroškimi in zamejskimi slovenskimi lovci, pa tudi z lovci iz matične Slovenije, LZS in ZLD Gorenjske. Leta 1974 je bil med pobudniki, soustanovitelji *Skupnosti za enotno gojitev jelenjadi v Karavankah* in 1. 4. 1974 med podpisniki t.i. Karavanškega sporazuma. Sporazum o enotni gojitvi jelenjadi, ki naj bi urejal kar najbolj lovsko strokoven in pravičen način lova na to divjad na obeh straneh Karavank. Prav Franc Smrtnik je dal temeljno pobudo za to in sporazum goreče podpiral. Ob tem pa smo, čeprav je bil kmet in posestnik, lahko prebrali tudi njegovo zmerno mnenje o škodi od divjadi v gozdu: »*Pozimi in spomladi se zgodi, da včasih divjad obje mladike smrek ali jelene z rogovjem obklatijo deblo in ga s tem uničijo. Nekaterim lastnikom in tudi državnim gozdarjem to ni po volji. A nemalokrat tudi pretirano ocenjujemo nastalo škodo od divjadi.*« Po desetletju trajanja meddržavnega lovskega dogovora je bil še vedno vsestransko aktiven in tudi z vso vnemo in energijo je sodeloval pri pripravi jubilejne proslave ob desetletnici Karavanškega sporazuma o skupni gojitvi jelenjadi, ki je bila v Kranju aprila 1984. Vseskozi je bil spoštovan in cenjen član tudi strokovne komisije za ocenjevanje uplenjene jelenjadi na območju Karavanškega sporazuma. Svoje mesto in posebno veselje pa je našel kot član v slovenskem Klubu prijateljev lova Celovec.

Smrtnik je bil tudi kulturnik, ustanovitelj in predsednik Mešanega pevskega zbora Jakob Petelin Gallus in soustanovitelj prvega lovskega pevskega zbora na Koroškem, Lovskega pevskega zbora Železna Kapla. Tudi sam je bil odličen pevec in aktiven pevec v domačem cerkvenem zboru na Obirskem. Uspel je, da je pevsko, glasbeno in zborovsko izšolal tudi svoje otroke, sinove, ki dandanes slovijo s petjem v lastnem zboru Bratje Smrtniki.

Pokojni Franc je bil tudi za časa aktivnega življenja politično, narodno slovensko aktiven. Več let je bil odbornik Narodnega sveta koroških Slovencev na Obirskem. Ko je bil slovenski jezik v Avstriji vse bolj ogrožen, so se zavedni Slovenci odločili, da se vključijo in kandidirajo v nemških strankah,

predvsem v ljudski in socialni. S kandidaturo je uspel tudi Smrtnik. Čeprav član stranke in odbornik, ni imel dovolj podpore in moči, da bi Slovenci prodrli s pravico do uporabe in veljave slovenskega jezika v javni rabi. Zato je kot kandidat in pobudnik ustanovil stranko Enotno listo. Na volitvah so uspeli z dvema mestoma. Začela se je ostra bitka, da bi na občinskih volitvah uvedli dvojezičnost. Kljub trdim nasprotovanjem je Francu le uspelo doseči, da se je javno in povsem legalno smelo govoriti slovensko na občinskih uradih in sejah. Kot pobudnik in dolgoletni odbornik stranke EL (Enotna lista) je položil temelje za nadaljnji uspeh in delovanje samostojnega političnega gibanja v občini, ki je svoj višek doseglo leta 2009 z izvolitvijo njegovega sina **Franca - Jožefa Smrtnika** za župana Občine Železna Kapla - Bela.

Franca Smrtnika se bodo koroški Slovenci, slovenski lovci, kulturniki, politiki, prijatelji s Koroške in iz Slovenije še dolgo spominjali s spoštovanjem in hvaležnostjo, saj si je vse življenje brezkompromisno prizadeval za slovenski jezik, slovensko pokončnost, razpoznavnost in neodvisnost.

V njegov večni spomin bo vedno ostalo kot izjemna vrednota Kort in Obirskega knjižno delo *Korte in Korčani*, za katerega je gradivo (661 strani) od leta 2001 do 2005 zbrala in napisala etnologinja **Marija Makarovič**, tudi na pobudo in z aktivnim sodelovanjem in materialno podporo pokojnega Franca Smrtnika. V knjigi so objavljene pripovedi o lovu in lovcih na območju Kort. Žal pa je knjiga, kulturna in etnografska vrednota, ki je izšla leta

2005, že razprodana; verjetno bi si jo želeli še mnogi. Le tako bi bila dostopna najširšemu krogu Slovencev, še posebno mladim generacijam.

France Ekar

Srečanje po 35 letih

Obujanje spomina na uspešno reševalno akcijo ponesrečenega tovariša

Po 35 letih od reševalne akcije z uspešnim koncem smo se 16. 5. 2017 Pri Kajžarju spet srečali lovski tovariši. Spominjali smo se leta 1982, ko smo se udeležili tedanje vseslovenske čistilne akcije z naslovom *Nič nas ne sme presenetiti*. Namen našega drugega tovrstnega srečanja je bil, da obudimo spomine na takratno nesrečo, ki se je zgodila v Šumahovih pečeh. Takrat se je ponesrečil naš lovski tovariš **Avgust Gerdej**, ki je bil tudi vodja delovne oz. čistilne akcije, ki se je je, skupaj z njim, udeležilo 33 članov **LD Peca - Mežica**.

Po nesrečnem zdrsru med čistilno akcijo je Avgust padel približno 40 m globoko na zelo težko dostopne police Šumahovih peči. Stekla je reševalna akcija. Takrat še ni bilo mobilnih telefonov, zato je bila akcija veliko težje izvedljiva, kot bi bila dandanes, pa vendar se je končala uspešno. Z vseh strani Šumahovih peči, ki se raztezajo skoraj od Polene do Črne na Koroškem, smo se vsi lovci hitro zbrali na kraju nesreče, ki se je zgodila malo pod samim vrhom. Zelo hitro smo naredili načrt reševalne akcije, pripravili nosila s pomočjo odeje, ki sem jo slučajno prinesel s seboj, in sple-

Fran Smrtnik s Kort na Koroškem je bil eden od pobudnikov in ustanoviteljev več kot desetletje dobro delujoče Skupnosti za enotno gojitev jelenjadi na obeh straneh Karavank.

izropan in uničen dom, medtem so jim posekali in izropali 25 ha gozda. Začel se je nov začetek kmečkega življenja. Čeprav je bilo do konca druge svetovne vojne še skoraj dve leti, so Smrtnikovi ostali pokončni slovenski domoljubi. Pri njih so našli zavetje, hrano in varnost tudi partizani. Čeprav so jih dobro nadzorovali in jih nagovarjali, da bi izdajali, se to ni nikoli zgodilo; obratno, vedno so partizane pravočasno opozorili na prihod Nemcev, raztrgancev, ovaduhov ... V obdobju po drugi svetovni vojni, v miru, so se zato

Foto: P. Steblornik

Po petintridesetih letih so udeleženci, člani LD Peca - Mežica, proslavili uspešno reševalno akcijo.

zali do ponesrečenca, ki je bil na prvi pogled v zelo slabem stanju: črn od oglja na pogorišču izpred nekaj let, moder od udarcev, ki jih je utrpel med padcem, otečen in negiben. Kjerkoli smo se ga dotaknili, je zastokal zaradi bolečin. Kljub vsemu smo ga namestili na zasilno pripravljena nosila in ga z velikimi napori dvignili do vrha, kjer sta bila tudi naša člana zdravnika, dr. Čigovnik in dr. Tatalovič. Strokovno sta pomagala, da smo ponesrečenca pravilno imobilizirali in ga prenesli s kraja nesreče do gorskega sedla, kjer je nanj že čakalo reševalno vozilo, ki ga je hitro odpeljalo v slovenjegraško bolnišnico.

Prijetno presenečeni in veseli smo bili, ko smo izvedeli, da razen nekaj zlomov kosti, odrgnin in oteklin Gustijevo (p. d. Kajžarjevo) zdravje in življenje nista v nevarnosti. Po srečnem naključju se je padec po štiridesetih metrih končal, kajti, če ne bi obležal na tistih policah, bi sledil vsaj dvakrat toliko dolg padec v prepad.

Na srečanju, ki smo ga v spomin na to reševalno akcijo s srečnim koncem pred tem organizirali prvič šele po 25 letih, prav tako na turistični kmetiji Kajžar, smo se dogovorili (oziroma je to predlagal Gusti), da bi taka družabna spominska srečanja organizirali na njihovi turistični kmetiji vsakih pet let. In omenjenega majskega dne se nas je od 33 lovcev, kolikor se nas je leta 1982 udeležilo čistilne akcije, pri Kajžarju zbralo šestnajst lovcev LD Peca - Mežica (od osemnajstih še živih udeležencev uspešne reševalne akcije).

Pavel Steblovnik

Telemetrične ovratnice na odlovljenih medvedih pripomorejo k izboljšanju sobivanja medveda in človeka

V okviru projekta **Life DinAlp Bear**, ki traja od 1. 7. 2014 in se bo končal 30. 6. 2019, so julija strokovnjaki prvič v Sloveniji preizkusili novo metodo odlavljanja rjavega medveda; to je t. i. *cevna oziroma past Culvert*. Metoda odlova medvedov s cevno pastjo je uveljavljena predvsem v Severni Ameriki, od koder tudi izvira načrt za past.

Strokovnjaki so ulovili starejšo

Medvedko so odlovili s t. i. cevno pastjo oziroma pastjo Culvert in ji nadeli telemetrično ovratnico.

Medovarni kompostnik, ki medvedom onemogoča dostop do ostankov hrane.

medvedko, ki so jo opazili v bližini vasi in je povzročala škodo v Občini Sodražica. Medvedka se je ujela po enem tednu, strokovnjaki pa so ji namestili telemetrično ovratnico, jo izmerili, označili z ušesnimi znamkami in jo izpustili. Strokovnjaki lahko sedaj spremljajo medvedkino gibanje in ugotavljajo, kaj jo privablja v bližino naselij. »Glavni namen uporabe cevne pasti v projektu **Life DinAlp Bear** je odlov tistih medvedov, ki zahajajo v neposredno bližino naselij in zato predstavljajo potencialno možnost povzročanja konfliktov z ljudmi,« je pojasnil koordinator projekta **Rok Černe** z Zavoda za gozdove Slovenije. Z analizo tako pridobljenih podatkov bodo strokovnjaki lahko predlagali nadaljnje ukrepe za preprečevanje konfliktov. V sklopu projekta so začeli tudi z uvajanjem medovarnih kompostnikov in medovarnih smetnjakov, v katerih so ostanki hrane medvedom nedostopni, s čimer zmanjšujejo pogostost zahajanja medvedov v naselja.

Jasna Kovačič Siuka

Predstavitev na stojnici v Staršah

V središču Starš je v soboto, 23. 9. 2017, potekala tradicionalna turistična prireditev *Pozdrav jeseni 2017*. Na stojnicah so se predstavili z domačo kuli-

nariko in napitki razna društva, kmetije z dopolnilno dejavnostjo in drugi razstavljalci. Tudi letos so se predstavili člani **LD Starše**, ki so lepo uredili stojnico z lovsko razstavo in za pokušino udeležencem prireditve ponujali lovski golaž.

Starešina **LD Janez Sitar** in gospodar **LD Uroš Lepej** sta predstavila delovanje LD in pripravljeno razstavo, mlajša lovca pa sta delila lovski golaž in kozarček vina. Stojnico LD so obiskovalci zelo lepo sprejeli; posebna komisija za ocenjevanje stojnic nam je dodelila drugo mesto, starešina pa je prejel praktično darilo. Na tak način so lovci LD Starše promovirali dejavnost lovske bratovščine, prejeli pa so tudi nagrado organizatorja prireditve **Turističnega društva Starše**.

Marjan Malek,
tajnik LD Starše

Tradicionalno srečanje lovcev in ribičev iz Gornje Radgone

Junij za radgonske lovce in ribiče že vrsto let pomeni tudi pripravo na tradicionalno srečanje med lovci **LD Gornja Radgona** in ribiči **Temeljne enote (TE) Gornja Radgona RD Radgona**. Srečanje je namenjeno predvsem sproščenemu druženju, najzanimivejši del druženja pa je tekmovanje, v katerem se lovci in ribiči med seboj pomerijo v različnih športnih igrah, na koncu katerih si boljša ekipa prisluži prehodni pokal.

Letos so lovci gostili ribiče, druženje pa je potekalo v soboto, 10. 6. 2017. Zbrane so najprej na-

Člani LD Starše so lepo uredili stojnico z lovsko razstavo in za pokušino obiskovalcem prireditve ponujali golaž.

Foto: I. Rožman

Zmagovalci od leve proti desni: ribič Boris Sovec ter lovca Robert Marinič in Iztok Rožman

govorili predsednik RD Radgona **Andrej Vreča**, predsednik TE Gornja Radgona RD Radgona **Ivan Bolčina** in starešina LD Gornja Radgona **Milan Kolarič**, ki so izrazili zadovoljstvo, da se je srečanje tako dobro uveljavilo med lovci. Razlago pravil in opis iger je pripravil glavni sodnik **Franc Mauko**. Še preden se je začel tekmovalni del, so se vsi okrepčali z lovskih golažem.

Lovci in ribiči so se med seboj pomerili v petih, skrbno izbranih igrah. Rezultati med posameznimi igrami so bili zelo različni in do razglasitve je bilo zelo težko napovedati zmagovalca. Sodniška komisija je rezultate skrbno popisovala, jih na koncu pregledala, seštelala točke in razglasila zmagovalca iger. Med sodelujočimi si je največ zbranih točk pridobil lovec **Robert Marinič**, ki je bil razglašen za zmagovalca srečanja. Drugi z največ točkami je bil prav tako lovec, **Iztok Rožman**, tretji pa ribič **Boris Sovec**. V skupnem številu točk so tokrat zmagali lovci, ki so svoje veselje športno delili z ribiči.

Iztok Rožman

Pestra jesen 2016

Jesen je v vseh pogledih najbogatejši letni čas, vključno z lovom. To je čas, ki lovcu nudi največji izbor lovne divjadi in največ družjenja med lovci v okviru lovskih druženj v Sloveniji ali tujini. Je pa tudi čas, ko moramo položiti račune za svoje delo gle-

de obveznosti, ki nam jih nalaga država. Zato je tudi letni čas, ki kar prehitro mine, najsi bo zaradi doseganja načrtov odstrela divjadi ali pa medsebojnega druženja.

Jeseni 2015 mi je nekako že tretjič uspelo preživeti z lovskima tovarišema štiri tedne na lovu v Avstraliji, jesen 2016 pa je bila povsem v znamenju lova doma, v Srbiji, Baranji in Slavoniji. Stike z **Lovskim združenjem občine Rača pri Kragujevcu** je **LD Zreče** navezala pred desetimi leti s pomočjo **Ludvika Gačnikarja** iz Zreč in njegovih sorodnikov, ki tam živijo že več let. Od takrat se obiskujemo vsako leto. V tem času so se stkala tesna prijateljstva med lovci in njihovimi svojci, saj smo si eni in drugi gostje na domovih. Letos jeseni

Foto: F. Klajne

Puška Winchester v kalibru 30 z vdelanim medaljonom z glavo Buffala Billa, znanega ameriškega lovca na bizone in polkovnika ameriške vojske.

bomo ob njihovem obisku obeležili jubilej desetletnega druženja. Ob našem obisku pri njih, ki je trajal od 18. 11. do 19. 11. 2016, smo bili še gostje sosednje občine Ražanj, kjer smo se udeležili lova na divje prašiče. Obiskali smo tudi sedež občine, kjer nas je sprejel župan. Obisk pri njem je organiziral **Velibor Mojsilović**, predsednik **Lovskega združenja Srna - Vitoševac** v občini Ražanj. Za opis izjemnega gostoljubja do nas bi porabil preveč besed, sicer pa vsakdo, ki je že lovil na območjih nekdanje Jugoslavije, ve, kako je s tem. V nedeljo smo lovili malo divjad v matični občini Rača, kjer so bili glavni organizatorji srečanja predsednik

nam je **Mika** v kratkem zahvalnem nagovoru povedal, da je pokojni oče služil vojsko v Sloveniji in Slovenci smo se od njega zdaj tudi poslovili. V nedeljo smo se po končanem lovu in obilnem kosilu poslovili v upanju, da se jeseni na desetem jubilejnem srečanju srečamo v Zrečah.

Kmalu po Srbiji je prišlo vabilo lovskega tovariša in odličnega prijatelja **Toneta Potočnika**, člana **LD Kropa**, za lov v Baranjo. Toneta sem leto prej povabil skupaj z lovskim prijateljem **Ludvikom Čebromom** iz **LD Dornberk - Branik** na lov v Avstralijo, Tone pa naju je to pot povabil v zasebno komercialno lovišče Haljevo v občini Karanac

Foto: F. Klajne

Gostje župana Občine Ražanj

lovskega združenja Gradišče Rača **Branko Radosavljević**, **Vlada Stojković** in **Nebojša Kostić**. Žal se je medtem zgodil žalosten dogodek; umrl je namreč oče dolgoletnega predsednika združenja **Miloslava Pavlovića - Mike**, ki je zdaj v pokoju. Ko smo se šli v soboto zvečer poklonit pokojniku,

blizu Belega Manastira na lov na jelenjad in divje prašiče. Ker se Ludvik ni mogel odzvati vabilu, je bil naš tretji popotni lovski prijatelj **Tone Bensa** iz Petišovcev. Na pot smo se odpravili v ponedeljek, 28. 11. 2016, s Tonetovim terenem. Hkrati se je na pot odpravil tudi moj lovski prijatelj **Drago Vešner** iz LD Rače, ki pa je potoval samo do vasi Kitišanci, ki je malo pred Valpovim. Po telefonu smo se domenili, da se bomo dobili v obcestni gostilni, ki je bila cilj Dragovega potovanja. Tam namreč biva njegova partnerica **Štefica**. Okrepčali smo se in nadaljevali pot do cilja. Ob prihodu nas je pričakala celotna ekipa lovišča Haljevo: vodja lovišča Oliver s čuvajem **Mladenom**, prijateljem profesorjem **Robertom** in prikupno kuharico **Mirjano**. Po dobrotah z odprtega ognja smo preskusili puške in se odpravili na lov. Naslednji dan nas je obiskal lastnik lovišča in nas povabil na svoj dom v Karanac nedaleč od lovišča. Tam smo si ogledali njegove trofeje iz domačega lovišča in iz tujine. Glede na ugodne cene

odstrelom smo bili še kar pridni. Odpeljali smo rogovje zlatega in bronastega jelena, uplenili pa smo še košuto, junico in jelenje tele. S seboj smo odpeljali precej divjačinskega mesa brez kosti, ki smo ga odkupili po pet evrov za kilogram, kar je bilo zelo ugodno. Za izredno pozornost, ki smo je bili deležni, ima vse zasluže Tone, ki je pri njih stalen gost. Na poti nazaj smo se ponovno ustavili v Kitiščancih pri Dragu in Štefci, kjer smo se dobro okrepčali in šele v večernih urah prispeli do Lendave.

Naključje je hotelo, da sem čez en teden ponovno potoval po isti poti do Kitiščancev, kjer že dolga leta kot gost tamkajšnje LD lovi Drago, ki na **LZ Maribor** opravlja funkcijo predsednika Komisije za stike z javnostjo in prireditve. Zato je lahko povabil tudi preostale člane komisije na lov v Kitiščance. V petek, 9. 12. 2016, smo se tako odpravili že drugič na pot člani te komisije: **Dušan Rosenfeld**, voznik **Branko Kanižar** in jaz. Že prvi dan smo po izrednem čobancu in drugih dobrotah odšli na lov na čakanje divjih prašičev. Naslednji dan so nas povabili na lov na malo divjad k Dragovemu prijatelju Ivici, približno 50 km stran. Lov je glede na malo lovcev odlično uspel: padli so trije zajci in štirje fazani. Pika na i je bil zadnji pogon, saj je Ivica imel tisti dan rojstni dan. Žena Dragica z ekipo je pripravila pravo ohcet. V nedeljo, 11. 12. 2016, smo se udeležili skupnega lova v **LD Vepar Belišče**, kjer je Drago stalni gost, predseduje pa ji in jo uspešno vodi Vlado Madžarič. Lovili smo malo divjad in bili zelo uspešni: padla sta dva zajca, sedem fazanov in dve fazanki. Po pogostitvi v lovskem domu smo se ustavili pri njihovem lovcu **Grgi** na domu, ki se skupaj z ženo **Valentino** udeležuje lovov na območju LZ Maribor skupaj z drugimi lovci. Grga ima namreč zanimivo staro puško Winchester v kalibru 30 z

vdelanim medaljonom z glavo **Williamia Codija**, bolj znanega pod imenom **Buffalo Bill** (1846–1917), znanega ameriškega lovca na bizone in polkovnika ameriške vojske. Pot domov je bila kratka, saj je ob analizi treh dnevo prijetnega druženja čas hitro mineval.

*Franc Klajne,
LD Zreče*

Mariborski lovci smo lovili ribe ...

V soboto, 9. septembra 2017, smo lovci vstali v nekoliko megleno pozno poletno jutro, a ne z namenom, da bi odšli na lov, temveč da bi se med seboj pomerili v veččinah ribolova. Organizacija zdaj že tradicionalnega devetega ribiškega srečanja oziroma tekmovanje lovcev (članov LD) za pokal Lovske zveze Maribor je bila zaupana lovcem **LD Paloma - Sladki vrh**. Tekmovanja se je udeležilo sedemnajst ribiških trojk, ki so zastopali barve štirinajstih lovskih družin, ki sodijo pod okrilje LZ Maribor.

Udeleženci ribiškega srečanja smo se zbrali pri ribiškem domu **RD Mura Paloma** v Sladkem vrhu.

Zbrane so pozdravili starešina LD gostiteljice **Jožef Šiker**,

predsednik RD Mura Paloma **Marjan Hamruš**, predsednik in član komisije za stike z javnostjo in prireditve pri UO LZM **Drago Vešner** in **Franc Jager**, član LD Paloma - Sladki vrh, ki je bil vodja tekmovanja, ter predsednik LZM **Marjan Gselman**.

Po jutranji kavi in 'borovničkah' se je tudi megla razkadila in nastal je lep sončen dan. Ko smo se okrepčali, smo se skupaj odpravili do ribnika Lenc, kjer je smo se seznanili s pravili ribolova in izžrebal ribolovna mesta. Dogovorili smo se, da bo ribolov potekal od 9. do 12. ure.

Pri tehtanju ulova se je pokazalo, kdo med lovci je pravi (najboljši) ribič.

Kazalec tehtnice se je najdlje pomaknil pri ekipi **LD Malečnik 1**. Laskavi naslov *ribiškega carja* si je z ulovom amurja z maso 4.170 g priribalil **Smiljan Bajić** iz ekipe LD Malečnik 1 in se bo s tem laskavim naslovom kitil vse do lovske ribičije 2018.

Po končanem ribolovu smo se vsi ponovno zbrali pri ribiškem domu RD Mura Paloma, kjer je sledila razglasitev rezultatov. Vse ekipe LD, ki so tekmovale, so prejele praktične nagrade.

Najboljše tri ekipe in ribiški car pa so prejeli pokale. Po skupinskem fotografiranju je sledila za-

Ribiški car LZM za leto 2017 je Smiljan Bajić – amur 4.170 g. (Rezultate je zbral **Božidar Kunej**, strokovni tajnik LZM.)

V RD Mura Paloma je združenih nekaj več kot sto članov, članic, pionirjev in mladincev. So ribiška družina – društvo, katerih temeljno poslanstvo, naloge in cilji so: varstvo, gojitve in ohranjanje rib, narave, naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti ter športno-rekreativna dejavnost članov in nečlanov društva. Cilje dosega z ohranjanjem in vzdrževanjem ustreznega staleža ter sestave ribjih vrst, z gojitvijo, vzrejo in vlaganjem rib, s čuvanjem in varstvom rib ter voda, z gradnjo in vzdrževanjem ribogojnih objektov in naprav, z znanstvenoraziskovalnim in strokovnim delom na področju sladkovodnega ribištva in varstva okolja ter organizacijo in izvedbo športno-rekreativnih dejavnosti.

Marjan Gselman

Kune belice vse pogostejše in drznejše v naseljih

V večjem delu slovenskih lovišč, predvsem pa v nižinskih predelih, zadnja desetletja ugotavljajo hitro, skoraj skokovito povečanje prisotnosti kune belice (*Martes foina*), ki je povezano z njeno vedno večjo številčnostjo in prostorskim širjenjem. Belica zavzema že prostore, kjer prej nikoli ni živela ali pa je bila tam njena številčnost skromna. V visokogorju in tudi ponekod v sredogorju je suvereno izpodrinila sestrično zlatico (*Martes martes*), ki je svoj značilen areal zadrževala v odraslem gozdu vse do gozdne meje. Sčasoma je belica prevzela tudi večino njenega značilnega habitata. Tudi zato se številčnost zlatice hitro zmanjšuje. Strojari kožuhovalne pripovedujejo, da je od obeh kun, ki jih zadnja leta prinesejo, delež zlatice manjši od desetih odstotkov. Razmeroma zanesljivi so podatki o odstrelu oziroma odvzemu obeh kun, ki to trditev le potrjujejo. Priložena preglednica dokazuje, da so vse do šestdesetih letih pri nas pravzaprav prevladale v strojenju prinesene zlatice, saj so jih odstrelili vsaj enkrat več kot kun belic, da se je v sedemdesetih letih odstrel obeh kun številčno poravnal, v osemdesetih letih celo podvojil in se od tedaj naprej skokovito povečeval.

Brez posebnih raziskav lahko ocenjujemo, da je belic izredno

Organizacijski odbor (od leve): Božidar Kunej – LZM, Jože Šiker, starešina LD Paloma - Sladki vrh, Drago Vešner, predsednik Komisije za prireditve in stike z javnostjo LZM, Franc Jager, član Komisije pri LZM in član LD Paloma – Sladki vrh, in Marjan Hamruš, predsednik RD Mura Paloma

Najboljši ribiči med lovci ...

Foto: M. Gselman

služena malica. Pa ne ribja čorba, pač pa, kot se za lovce spodobi, odličan divjačinski golaž, ki so ga pripravili lovci LD Paloma - Sladki vrh.

Ob žuborenju reke Mure, ki teče neposredno ob ribiškem domu RD Mura, in ob kozarčku iz štajerskih vinogradov so si lovci izmenjali izkušnje tistega ribolovnega dne in kovali načrte za jesenske love.

Tako se je potrdil namen srečanja lovcev LD LZM ob ribolovu.

Tri najboljše ekipe so bile: 3. LD Poljskava, 2. LD Paloma – Sladki vrh 1 in 1. LD Malečnik - 1.

veliko in verjetno njen vpliv, zlasti pri mali poljski in gozdni divjadi, zagotovo zaznaven.

Naslednji primer ponazarja, da zdajšnji odstrel ali odlov belic s pastmi komaj kaj vpliva na njeno številčnost. V Lovcu, 4/2016, na str. 211, sem objavil vest, v kateri sem opisal nepredvidljiv uspeh mladega navdušenega kunarja **Zorana** z Gorenjske, ki mu je uspelo v eni sami zimi ujeti v pasti dvigalko enajst belic. Naslednjo zimo je bil še uspešnejši in na istih lovnih mestih ujel kar sedemnajst belic; ni lovska latovščina! Vse ima dokumentirano s kožuhi, datumi in fotografijami plena. Lovna površina, kjer je lovil s pastmi, je bila vsega manj od 1.000 ha! S pastmi je kune najuspešneje loviti ob njihovih stečinah, na gozdnih robovih ob vaseh, kamor prihajajo iskat hrano (sadje, organske odpadke ...), ali v osamelih stavbah, senikih, podrtjih ... Kunarji ugotavljajo, da so za lov s pastmi primernejše zakonsko dovoljene pasti *dvigalk* (kuna nastavljeno vabo v pasti dvigne in pri tem sproži obe čeljusti pasti) kot »leseni zaboji«, imenovani »zibna deska«, v katero se kuna s prevečenjem svoje teže ujame živa. Lov s pastmi *stopalkami* je neetičen in ga zakonodaja tudi prepoveduje! V času prevlade kun zlatic in ko je bil kunji lov še donosen (zaradi visoke cene za kožuhe), so zlasti v gorskem svetu na veliko uporabljali kunje *pahe*, ki pa so zdaj, ko je zlatic manj, vse manj v rabi.

Zlatica je izrazita prebivalka strnjanih in obsežnih gozdov. Nasprotno pa je belica s svojim življenjskim načinom zelo navezana na bližino človekovih prebivališč. Njena ponekod že kar stalna, celo vsiljiva prisotnost v človekovi bližini, v naseljih, vaseh in celo mestnih obrobjih, postaja vse bolj moteča. Predvsem v času razmnoževanja si belice za gnezda svojih legel pogosto poiščejo podstrešne prostore v osamelih stavbah, počitniških hišicah in s stalnim nemirom v njih ustvarjajo nelagodje stalnih ali občasnih prebivalcev stavb. Večjih težav ali škode od belic, razen morda kakšnega izgubljenega piščeta ali jajc, načeloma ni. Načeloma pravim, kajti včasih so zagate zaradi kun lahko kar težavno rešljive. V

Foto: B. Galjot

Lov kun z leseno pastjo, imenovano »zibna deska«, je po izkušnjah manj lovna od železnih pasti dvigalk.

večjem trgovskemu in avtomehaničnemu obratu v bližini Kranja že nekaj časa opažajo, da jim kune grizejo in prekinjajo električne žice ter vodila pri avtomobilih in jih tako onesposobijo za vožnjo. Zatrjujejo, da je škoda že občutna. Zaradi preprečitve škode je lovski inšpektor težavo omilil z izdajo dovoljenja za izredni odstrel in odlov belic zunaj določene lovnice. Glodanje in poškodovanje avtomobilskih kablov, gumijastih in plastičnih cevi, tesnil in podobnega ni nekaj novega, saj se tovrstna škoda zaradi kun pojavlja tudi drugod. Nastajali so celo požari in popolnoma uničeni avtomobili. Tudi zato so iznajdljivi nemški trgovci že pred leti poslali na tržišče posebno pršilo (*Anti Marder Spray*), s katerim lahko zaščitimo avtomobilске kable, da ne bi več nastajale tovrstne poškodbe. Nasploh pa težava take škode v Nemčiji (in Švici) ni več zanemarljiva, je pogosta, tako da je celo nemško združenje avtomobilskih zvez svojim članom poslalo obsežna navodila, kako naj preprečujejo tako škodo. Med drugim so jim svetovali uporabo napetostnega »električnega pastirja« pod avtomobilskim pokrovom, montažo visokofrekvenčnih zvočnikov z zvokom, ki je za človeka neslišen, kune pa frekvenca odganja vse do »kunjeja strahu«. Vse je učinkovito, uspešno in seveda – drago.

Zagotovo pa sta pravočasen in predvsem dovolj velika odstrel in odlov teh dveh malih zveri ustrez-

ni rešitvi. Pri nas imata obe kuni razmeroma kratko lovno dobo, od 1. 11. do 15. 2., verjetno podedovano še iz časov, ko sta imeli kuni, predvsem zlatica, najvrednejši kožuh (zimsko obdobje). Dandanes je kunji kožuh malo vreden, vse večje pa so pričakovane težave in posledična škoda zaradi prenamožitve in prevelike številčnosti kun belic. Mar ne bi kazalo podaljšati lovnice in omogočiti odstrel in odlov v daljšem časovnem obdobju, ki bi zagotovil večje in učinkovitejše poseganje v kunjo populacijo in sočasno omilil nastajajočo težavo?

Branko Galjot

Srne pa ne dam ...

Septembrom se je sprostil lov na netrofejno oziroma mulasto divjad in prišel je čas za »pokrivanje« odstrela srnjaka in uresničevanje načrta odzema srnjadi ženskega spola in mladičev. Z leti sem se naučil, da je treba srno upleniti takoj, če le mogoče v začetku septembra, saj se v času jelenjega ruka, ko se začne gonja jelenjadi, srne kar nekako poskrijejo po gozdu in srnjad iz dneva v dan slabše izstopa na pašo.

Bil je tretji september, eden zadnjih lepih dni pred jesenskimi naliivi. V zadnjih dneh se je temperatura naglo spustila, a kljub temu je bil dan lep, sončen in povsem brez vetra. Že zjutraj sem v sebi začutil tisti znani notranji poziv: »Danes moraš na lov! Danes bo!« Upal sem, da mi bo uspelo upleniti najprej mladiča in nato še srno, saj je tako najlažje opraviti načrt odzema srni. Poleg tega nimam srca, da bi kasneje, ko bo načrt odzema mladičev uresničen, zaradi neizpolnjenega načrta odstrela srni

neetično ustrelil morda vodečo srno in njenega mladiča, ki ga ne bi opazil, prepustil samega usodi.

Kakšno uro pred odhodom sem poklical prijatelja Alena in ga vprašal, ali gre morda z menoj. Alen, mlad delaven fant, ki sicer še ni lovec, je že zdaj navdušen nad lovom in se prav rad udeleži lova in kakršnihkoli del v lovišču. Zato je takoj privolil. Čez eno uro sem bil že pripravljen; puška, daljnogled, nahrbtnik, nož, vrv, vse je bilo. Alen me je že čakal pred hišo. Vedel sem, kam bova šla: na Ajbelj, na prežo pod cesto. Tam sem spomladi videl brejo srno in niti za trenutek nisem podvomil o uspehu.

Vozilo sva pustila na ozki kolovozni poti ob cesti in se po strmem bregu spustila navzdol do preže. Ni bila zasedena in kar klicala naju je v svojo notranjost. Tudi občutek je bil dober, vzdušje sproščeno, v zraku pa prijetna pozitivna energija. Povzpela sva se na prežo in se komaj udobno namestila, ko me je Alen že opozoril, da iz gozda izstopa kos srnjadi. Res se je travniku približevala srnjad. Skoraj nisem mogel verjeti, saj se še usedla nisva prav. Pogledal sem skozi daljnogled. Bila je srna, tik za njo pa sem opazil mladiča. »Samo enega ima!« sem zašepetal. »Ne bova čakala! Če bova dovolj hitra, se lahko nato odpraviva še kam!« Pripravil sem puško in nameril. Križ je pokrtil mladiča in že naslednji trenutek je počilo. Srnji mladič je po strelu odskočil in obležal v grmovju, srna pa je skočila na travnik, nama pokazala levi bok in obstala. Ponovno je počilo. Srna je nakazala strel, stekla čez travnik proti preži in obležala ob robu gozda, le kakšnih trideset metrov levo od preže. Nekaj minut sva še počakala, nato pa sestopila s preže in se odpravila najprej do srnjega mladiča. Sledila je čestitka za lovski blagor z vejico uplenitelju in poklon uplenjeni divjadi z zadnjim grižljajem. Na mestu, kjer je obležal, sva ga iztrebila in očistila. Odnosla sva ga k srni, kjer sva ponovila običaj lovskega blagra in zadnjega grižljaja, nato pa iztrebila in očistila še srno.

Ko sva končala z lovskim opraviлом, je Alen vzel mojo puško in mladiča ter se odpravil po strmem bregu navzgor proti vozilu, jaz pa sem se še malo zadržal ob srni in o uplenitvi po telefonu obvestil gospodarja. Nato sem si oprtal nahrbtnik, si obesil daljnogled okrog vratu in z vrvm navezal srno ter jo pripravil za prenos do vozila. Tedaj pa se mi je zazdelo, da iz smeri solnice, le kakšnih

PRIMERJAVA ODVZEMA/ODSTRELA KUN ZLATIC IN BELIC (PO DESETLETJIH)

Vrsta kune/leto	1966	1976	1986	1996	2006	2016
Zlatica	349	213	442	405	178	157
Belica	178	245	700	1715	1348	1326

deset metrov od mesta, kjer sva nekaj minut prej očistila srnjega mladiča, slišim pokanje vejic in šumenje listja. »Še nekaj prihaja«, me je prešinilo. Nad solnico sem zagledal nekaj večjega in sivega. Najprej sem pomislil, da je divja svinja ali merjasec, jaz pa sem bil brez puške ... Že naslednji trenutek sem spoznal svojo zmoto: na travnik je izstopil sedemdeset ali osemdeset kilogramov težak medved in se zastrmel vame. Bil je lep, čokot in gosto odlakan. V trenutku, ko sem Alena, ki je bil že na poti k vozilu, opozoril na medveda, se je že zagnal proti meni. Po kakšnih desetih metrih se

je bil, grozeče rjovel in s šapami »pometal« po travi. Ko se mi je približal na kakšnih deset metrov, sem pomislil, da je potrebnih le še nekaj skokov in bo pri meni. Zato sem se tudi sam povzpел po lestvi navzgor, srno in mladiča pa pustil pod prežo. Na pol lestve sem se ustavil in ga ponovno skušal pregnati s klici in ploskanjem, vendar ni pomagalo nič. Medved je še kar rjovel in opletal s šapami. Ker sva bila z Alenom nekako nad njim, očitno tudi medved ni več vedel, kaj naj stori. Umaknil se je v gozd desno od preže, kjer je še vedno rjovel. Na Alenovo vprašanje, ali mislim, da bo odšel,

Spustila sva se s preže, vzela vsak svoj kos srnjadi in se po bregu navzgor napotila do vozila. Med potjo sva se večkrat obrnila, da bi se prepričala, ali nama morebiti ne sledi, saj medvedovo vedenje ni bilo običajno in nisem vedel, kaj naj še pričakujem od kosmatinca. Zasopla od hoje po hribu navzgor sva le prispela k vozilu in plen naložila vanj. Tedaj se je medved ponovno oglašil. Kot v slovo je še nekajkrat glasno zarjovel in se preko hriba odpravil proti meji sosednjega lovišča. Z Alenom sva se le spogledala in se zadovoljno nasmehnila, saj sva bila priča čudovitemu doživetju, ki si ga bova oba zapomnila za vedno.

V svoji lovski karieri sem kar nekajkrat med lovom naletel na medveda, a takšne izkušnje še nisem imel. Vedno sem ga uspel prepoditi ali pa sem se mu umaknil sam. Da medveda nisem mogel prepoditi, meni pa tudi ni dovolil, da bi se umaknil, je izkušnja, ki jo bom še dolgo pomnil. Še vedno nisem prepričan, kaj ga je tako vznemirilo: midva ali najina srnjad. Po vsej verjetnosti ga je k takšnemu vedenju vzpodbudila lakota (zagotoviti si je želel vir hrane), saj je letos zaradi pozebe izredno slab obrod sadja in tudi obrod gozdnega plodonosnega drevja ni nič boljši. Morebiti ga je spodbudilo kaj drugega. A naj bo karkoli, svojih srn mu pa že nisem dal ...

Mladen Koritnik
LD Banja Loka - Kostel

Krznno, kdo zna še tebe cenit'?

Ne dolgo nazaj je bilo naravno lisičje ali kunje krzno zeleno, iskano in čudovito blago. Odkar obstaja človek, je uporabljal živalske kožuhe za oblačenje in razne modne dodatke. Za naravno krzno ni treba uporabiti veliko kemikalij, energije, vode in onesnaževati okolja. Sredi 90. let prejšnjega stoletja je naenkrat postalo lisičje ali kunje krzno ničvredno blago; kdor ga je uporabljal, je veljal skoraj kot ničvreden človek. Vzrokov za tako stanje je bilo več. Predvsem so prednjačili nasprotniki uporabe krzna eksotičnih živali in živali s farmske vzreje, ki so jih spodbujali tudi proizvajalci umetnega krzna. Vzrokov je bilo še več, na primer mile zime, bolezni lisic, ki se prenašajo na človeka, pa tudi gospodarstvo ni bilo na strani uporabe naravnega krzna.

Lovci smo malo negodovali, ker so prej tako zelo cenjeni kožuhi lisic in kun naenkrat postali brez vrednosti in jih tudi nihče ni več želel, a smo se s stanjem hitro sprijaznili. Večina lovcev je začela vse uplenjene lisice in kune enostavno metati na odpad in nekateri so ob tem pokazali celo zelo nespoštljiv odnos do divjadi. Marsikdo uplenjene lisice sploh ne prinese več ponosno na zborna mesta, ampak jo nespoštljivo privleče za seboj, privezano z vrvcio – kot kos lesa. Nekateri lovci se s tem ne moremo sprijazniti in iščemo rešitev,

Foto: M. Koritnik

je ustavil in s šapama »pometal« po tleh, me sovražno gledal in zraven rjovel, se nato ponovno zagnal kakšnih pet metrov proti meni, se spet ustavil, in rjovel. Opozarjal me je nase, mi grozil in me podil. Po navadi tako tiha žival je tokrat spuščala glasove, ob katerih ledeni kri v žilah, in opletala s šapami, da je zemlja frčala okoli. Takšnega kosmatinca sem že slišal rjoveti, a tedaj rjovenje ni bilo uperjeno proti meni, zato je bil moj občutek tokrat drugačen, skoraj grozljiv. Vzel sem srno in se začel počasi pomikati proti lovski preži, medved pa se je med nenehnim rjovenjem vedno znova zaganjal proti meni in mi bil iz metra v meter bliže. Do preže sem prispel v trenutku, ko se je k njej vrnil tudi Alen z mojo puško. »Kaj bova zdaj?« me je presenečeno vprašal. Misli so mi kar letele skozi glavo. Pomislil sem, da fant ni zavarovan v lovišču in mu velel, naj se povzpne na prežo, hkrati pa sem razmišljal, kako naj se sam rešim medveda. Medtem, ko je Alen splezal na prežo, sem jaz ostal ob lestvi in z vzkliki in ploskanjem podil medveda. Toda medved se ni dal odgnati. Še vedno je rjovel in se zaganjal proti meni. Vedno bližje

sem samo odgovoril: »Dvomis, da bo kar tako odšel! Prišel je na strel! Drobovina mu diši.« Res se je že čez nekaj trenutkov vrnil na travnik in se ponovno zagnal v najino smer. V tistem trenutku nisem bil več prepričan, da naju podi stran od drobovine. Tedaj se mi je zdelo, da mu diši najina srnjad. »Srne ti pa ne dam!« sem glasno zaklical. »Streljala bova!« sem rekel Alenu in že je počilo. Ustrelila sva v zemljo, le kakšen meter pred medvedom, a ga, začuda, tudi to ni prav dosti zmedlo. Postavil se je na zadnje noge, rjovel in naju gledal. Nato se je spustil nazaj na vse štiri in se prav počasi, z nenehnim glasnim rjovenjem odpravil čez travnik proti mestu, kjer sva očistila srnjega mladiča. Pred robom gozda se je ustavil, se še enkrat zagnal nekaj metrov v najino smer, nato pa izginil v grmovju. Rjovenje je utihnilo. Že sva menila, da je odšel, ko sva iz tiste smeri zaslišala drugačne glasove. Alen me je presenečeno pogledal in vzkliknil: »Jest je šel! On je!« Res je bilo iz grmovja slišati cmokanje in zadovoljno medvedovo godrnjanje. Obrnil sem se k Alenu in mu dejal: »Zdaj se je zamotil z drobovino! Zdaj je čas da greva!«

Foto: M. Hernaus

Avtor članka Miran Hernaus pred lisičjimi kožuh, namenjenimi za prevoz v tujino (februar 2017).

kako bi lahko še vedno koristno uporabili ustrojen lisičji ali kunji zimski kozuh in ga rešili pred nespoštljivim uničenjem. Opažam, da se povpraševanje po umetnem krznu veča, čeprav je treba za to uporabiti več strupenih kemikalij, velike količine vode in energije ter tako onesnažujemo okolje, vredne darove narave pa mečemo v smeti. Prepričan sem, da imamo lovci ob večjem spoštovanju do naravnega krzna in organiziranem ozaveščanju ljudi o prednostih naravnega krzna možnost spremeniti neresnice in trende. Če želimo rešiti planet pred uničenjem, naravnih danosti ne smemo metati v smeti in namesto njih uporabljati industrijsko pridobljenih izdelkov. Povpraševanje po naravnem krznu bi lovci lahko spodbudili tudi tako, da bi pozimi s ponosom sami nosili na glavi kučme iz lisičjih ali kunjih kozuhov.

Lovci bi lahko pokazali tudi več spoštovanja do uplenjenih lisic z natančnim spremljanjem/beleženjem spola in mas živali. Priprava lisičje lobanje (ki se trofejno prav tako ocenjuje) ni nič zahtevnejša kot priprava srnjačjega rogova – trofeje. Vse kozuhe lisic, ki jih dobim od kolegov v izkoženju, natančno stehtam in premerim lobanjo (dolžino in širino). V zimi 2016/2017 sem tako stehal 45 lisic. Zbral sem zanimive podatke:

1. najlažja lisica ženskega spola je tehtala 4,5 kg, najtežja pa 7,1 kg. Povprečna teža šestnajstih lisic je bila 5,60 kg;

2. najlažji lisjak je tehtal 5,1 kg, najtežji pa 8,6 kg. Povprečna teža 29 lisjakov je bila 6,65 kg;

3. dva lisjaka sta imela velikost lobanje za bronasto medaljo. Masi/teži teh lisjakov sta bili 8,6 kg in 8,2 kg.

Lovce pozivam in vabim, naj tudi sami tehtajo lisice in pripravljajo njihove lobanje ter naj podatke o izjemnih primerkih posredujejo uredništvu revije Lovca vsaj s takim ponosom, kot radi sporočamo in kažemo fotografije izjemnih srnjačjih ali jelenjih rogovi.

Miran Hernaus

Iz zgodovine slovenskega lovstva

Odmejitev in razmejitev okrajnih zakupnih lovišč okrajev Ptuj in Gornja Radgona

Med drugim in osmim novembrom leta 1946 je OILO Ptuj na podlagi 5. člena Začasnega

zakona o lovu¹ razpisal oddajo v petletni zakup za 34 lovišč svojega okraja. Razglas je bil objavljen 17. oktobra 1946 v Uradnem listu², vse oddaje v zakup pa so se začele ob 9. uri zjutraj. Prva lovišča istoimenskim lovskim družinam so oddali po naslednjem vrstnem redu:

2. novembra 1946:

1.) Lovišče **Sv. Andraž v Sl. goricah** v izmeri 1.660 ha z najvišjim številom članov 16 za izklicno ceno 2.490 din,

2.) Lovišče **Sv. Bolfenk v Sl. goricah**, 2.376 ha, z najvišjim št. članov 23 za izklicno ceno 3.564 din,

3.) Lovišče **Cirkovce**, 3.643 ha, z najvišjim št. članov 36 za izklicno ceno 7.306 din,

4.) Lovišče **Cirkulane**, 3.322 ha, z najvišjim št. članov 33 za izklicno ceno 3.322 din,

5.) Lovišče **Dornava**, 1.493 ha, z najvišjim št. članov 15 za izklicno ceno 2.986 din,

6.) Lovišče **Dravinjski vrh**, 2.604 ha, z najvišjim št. članov 26 za izklicno ceno 2.604 din.

Četrtega novembra 1946:

7.) Lovišče **Grajena**, 1.646 ha, z najvišjim št. članov 16 za izklicno ceno 2.469 din,

8.) Lovišče **Gruškovje**, 1.007 ha, z najvišjim št. članov 10 za izklicno ceno 1.007 din,

9.) Lovišče **hajdina**, 1.004 ha, z najvišjim št. članov 10 za izklicno ceno 2.008 din,

10.) Lovišče **Hum pri Ormožu**, 1.145 ha, z najvišjim št. članov 11 za izklicno ceno 1.717,50 din,

11.) Lovišče **Sv. Janž na Dravskem polju**, 1.795 ha, z najvišjim št. članov 18 za izklicno ceno 3.590 din,

12.) Lovišče **Juršinci** v izmeri 3.443 ha z najvišjim št. članov 34 za izklicno ceno 3.443 din.

Petega novembra 1946:

13.) Lovišče **Leskovec**, 2.401 ha, z najvišjim št. članov 24 za izklicno ceno 2.401 din,

14.) Lovišče **Sv. Lovrenc na Dravskem polju**, 2.649 ha, z najvišjim št. članov 26 za izklicno ceno 5.298 din,

15.) Lovišče **Majšperk**, 2.989 ha, z najvišjim št. članov 30 za izklicno ceno 4.483,50 din,

16.) Lovišče **Sv. Marjeta na Dravskem polju**, 1.546 ha, z najvišjim št. članov 15 za izklicno ceno 3.092 din,

¹ Začasni zakon o lovu, Uradni list LRS, št. 50-181/46, z dne 24. julij 1946.

² Razglas o zakupu okrajnih lovišč OILO Ptuj, Uradni list LRS, št. 69/46, Priloga, str. 454.

Št. 5071/46

4022

Razglas

o zakupu okrajnih lovišč

Okrajni izvršilni LO v Ptuj razpisuje v smislu 5. člena začasnega zakona o lovu z dne 24. VII 1946, Ur. list št. 181/50, oddajo v petletni zakup 34 lovišč v območju okraja Ptuj, in sicer: do 31. III. 1952, leta.

Oddaja navedenih lovišč v zakup bo v uradnih prostorih oddeska za kmetištvo in gozdarstvo okrajnega ljudskega odbora Ptuj po naslednjem vrstnem redu:

lovišče	previdna površina	število št. članov	lovišče	previdna površina	število št. članov
---------	----------------------	-----------------------	---------	----------------------	-----------------------

dne 2. XI. 1946 ob 9. uri:

Sv. Andraž, Sl. g.	1660	16	2490.—
Sv. Bolfenk, Sl. g.	2376	23	3564.—
Cirkovce	3643	36	7306.—
Cirkulane	3322	33	3322.—
Dornava	1493	15	2986.—
Dravinjski vrh	2604	26	2604.—

dne 4. XI. 1946 ob 9. uri:

Grajena	1646	16	2469.—
Gruškovje	1007	10	1007.—
Hajdina	1004	10	2008.—
Hum pri Ormožu	1145	11	1717,50
Sv. Janž, Dr. p.	1795	18	3590.—
Juršinci	3443	34	3443.—

dne 5. XI. 1946 ob 9. uri:

Leskovec	2401	24	2401.—
Sv. Lovrenc, Dr. p.	2649	26	5298.—
Majšperk	2989	30	4483,50
Sv. Marjeta, Dr. p.	1546	15	3092.—
Sv. Marjeta n. Pl.	2650	26	5700.—
Markovci	3260	32	6520.—

dne 6. XI. 1946 ob 9. uri:

Obrež	1090	10	2985.—
Ormož	1790	17	2985.—
Podgorci	1764	17	2646.—
Podlehnik	3410	34	5115.—
Polenšak	2137	21	3205,50
Ptuj	1420	14	2840.—

dne 7. XI. 1946 ob 9. uri:

Ptujska gora	2687	26	3150,50
Rogoznica	1969	20	3698.—
Sela	2332	23	4664.—
Slovenja vas	3733	17	3466.—
Središče ob Dravi	1803	13	2044,50
Stopperce	1878	18	1878.—

dne 8. XI. 1946 ob 9. uri:

Sv. Urban	3416	34	3416.—
Velika Nedelja	3002	30	6004.—
Zavrč	1944	19	1944.—
Žetale	3716	37	3716.—

Zakupniki morejo biti le lovške družine.

K oddaji v zakup naj pridele starišča in gospodarstva lovskih družin s pisnim in kolokvano poudarilo in ilgom lovskih družin. Podpisani bosta zakupno pogodbo in plačila vnaprej zakupnino in predpisane takse.

Okrajni izvršilni ljudski odbor Ptuj,
dne 17. oktobra 1946.

SLIKA 1: Razglas o zakupu lovišč OILO Ptuj z dne 17. oktober 1946

17.) Lovišče **Sv. Marjeta nad Ptujem**, 2.850 ha, z najvišjim št. članov 28 za izklicno ceno 5.700 din,

18.) Lovišče **Markovci**, 3.260 ha, z najvišjim št. članov 32 za izklicno ceno 6.520 din.

Šestega novembra 1946:

19.) Lovišče **Obrež**, 1.930 ha, z najvišjim št. članov 19 za izklicno ceno 2.895 din,

20.) Lovišče **Ormož**, 1.730 ha, z najvišjim št. članov 17 za izklicno ceno 2.595 din,

21.) Lovišče **Podgorci**, 1.764 ha, z najvišjim št. članov 17 za izklicno ceno 2.646 din,

22.) Lovišče **Podlehnik**, 3.410 ha, z največjim št. članov 34 za izklicno ceno 5.115 din,

23.) Lovišče **Polenšak**, 2.137 ha, z najvišjim št. članov 21 za izklicno ceno 3.205,50 din,

24.) Lovišče **Ptuj** v izmeri 1420 ha z najvišjim št. članov 14 za izklicno ceno 2840 din.

Sedmega novembra 1946:

25.) Lovišče **Ptujska gora**, 2.087 ha, z najvišjim št. članov 20 za izklicno ceno 3.130,50 din,

26.) Lovišče **Rogoznica**, 1.969 ha, z najvišjim št. članov 20 za izklicno ceno 3.938 din,

27.) Lovišče **Sela**, 2.332 ha, z najvišjim št. članov 23 za izklicno ceno 4.664 din,

28.) Lovišče **Slovenja vas**, 1.733 ha, z najvišjim št. članov 17 za izklicno ceno 3.466 din,

29.) Lovišče **Središče ob Dravi**, 1.363 ha, z najvišjim št. članov 13 za izklicno ceno 2.044,50 din,

30.) Lovišče **Stopperce**, 1.878 ha, z najvišjim št. članov 18 za izklicno ceno 1.878 din.

Dne 8. novembra 1946 pa še zadnja štiri zakupna lovišča:

31.) Lovišče **Sv. Urban**, 3.416 ha, z najvišjim št. članov 34 za izklicno ceno 3.416 din,

32.) Lovišče **Velika Nedelja**, 3.002 ha, z najvišjim št. članov 30 za izklicno ceno 6.004 din,

Okrajni izvršilni ljudski odbor Gornja Radgona (Previdna površina št. članov)		Gornja Radgona dne 29.4.1946.	
Ministrstvo za kmetištvo in gozdarstvo G O R N J A R A D G O N A		* G O R N J A R A D G O N A	
V sklopu razpisne št. 319/46 z dne 20.3.1946 se predlaga odstopiti nalet za lovno dobo 1946/1947 z prodajo za en odstavek.			
Št. lovišča	Previdna površina št. članov	Št. lovišča	Previdna površina št. članov
1. - Gornja Radgona	3.775,60	3	175
2. - Sela	3.521	3	260
3. - Matijevo Radgona	3.000	3	450
4. - Sv. Jurij ob Dr. 5.074-51	34	180	30
5. - Regora	2.903	24	140
6. - Sv. Jurij ob Dr. 5.550	7	340	30
7. - Sv. Jurij ob Dr. 2.940	9	250	25
8. - Sv. Jurij	3.550	8	200
9. - Sv. Jurij ob Dr. 3.550,02	6	100	30
Skupaj	34.436,62	81	2075

(Sej. zapisnik)

Okrajni izvršilni ljudski odbor Gornja Radgona

SLIKA 2: Načrt odstrela OILO Gornja Radgona po nekdanjih zakupnih loviščih z dne 29. april 1946

33.) Lovišče **Zavrč**, 1.944 ha, z najvišjim št. članov 19 za izključno ceno 1.944 din,

34.) Lovišče **Žetale**, 3.716 ha, z najvišjim št. članov za izključno ceno 3.716 din.

V okraju **Gornja Radgona** so imeli v lovni sezoni 1945/46 devet nekdanjih zakupnih lovišč. Na podlagi okrožnice, št. 3176/1-46, z datumom 28. marec 1946, so pripravili in na naslov Gozdarstva pri Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo poslali predlog načrta odstrela za lovno sezono 1946/47 s prošnjo, da bi jo odobrili³. Nekdanja zakupna lovišča in njihova velikost v hektarih je bila naslednja: Gornja Radgona (3.975,68 ha), Apače (5.321 ha), Slatina Radenci (3.618 ha), Sv. Jurij ob Ščavnici (5.875,51 ha), Negova (2.989 ha), Sv. Anton v Slovenskih goricah (3.532 ha), Sv. Benedikt (2.248 ha), Sv. Ana (3.538 ha) in Marija Snežna (3.539,82 ha).

Po Začasnem zakonu o lovu⁴, ki je določal najmanjšo površino lovišča 1.000 ha, največjo pa 5.000 ha, z izjemnim dopustnim presežkom do 10 % zaradi ustrežnejše zaokrožitve in naravnješe razmejitev lovišč, so v okraju pripravili nov načrt lovišč. Tako je OILO Radgona razglas⁵ o oddaji njegovih novih štirinajstih lovišč v zakup oddal 10. maja 1947. Prvih sedem lovišč je bilo oddanih v zakup 28. maja 1947. Ta so bila:

1.) Lovišče **Gornja Radgona**, 2.000 ha, z najvišjim št. članov 14 za izključno ceno 900 din,

2.) Lovišče **Črešnjevci**, 1.780 ha, z najvišjim št. članov 12 za izključno ceno 1.068 din,

3.) Lovišče **Slatina - Radenci**, 1.950 ha, z najvišjim št. članov 13 za izključno ceno 1.267,50 din,

4.) Lovišče **Hrastje - Mota**, 2.520 ha, z najvišjim št. članov 17 za izključno ceno 1.628 din,

5.) Lovišče **Sv. Jurij ob Ščavnici**, 3.020 ha, z najvišjim št. članov 20 za izključno ceno 3.875 din,

6.) Lovišče **Sv. Anton v Slovenskih goricah**, 2.610 ha, z naj-

višjim št. članov 18 za izključno ceno 3.262,50 din,

7.) Lovišče **Ivajnci**, 3.290 ha, z najvišjim št. članov 16 za izključno ceno 2.987,50 din.

Naslednjih sedem lovišč je bilo oddanih naslednji dan, to je 29. maja 1947, in sicer:

8.) Lovišče **Sv. Benedikt v Slovenskih goricah**, 1.880 ha, z najvišjim št. članov 13 za izključno ceno 2.350 din,

Oddaja lovišč bo v uradnih prostorih OILO Radgona, gozdarski referat, po naslednjem vrstnem redu:				
V sredo 28. maja 1947 ob 9. uri				
lovišče	površina ha	število članov	izključna cena din	
1. G. Radgona	2000	14	900.—	
2. Črešnjevci	1780	12	1068.—	
3. Slatina-Radenci	1950	13	1267,50	
4. Hrastje-Mota	2520	17	1628.—	
5. Sv. Jurij ob Ščavnici	3020	20	3875.—	
6. Sv. Anton v Slov. gor.	2610	18	3262,50	
7. Ivajnci	3290	16	2987,50	
V četrtek 29. maja 1947 ob 9. uri:				
8. Sv. Benedikt v Slov. gor.	1880	13	2350.—	
9. Ščavnica	2360	15	2950.—	
10. Sv. Ana v Slov. gor.	1960	13	2450.—	
11. Marija Snežna	2050	14	2562,50	
12. Jauhova-Nasova	2610	18	3262,50	
13. Stogovci	2220	15	1110.—	
14. Apače	2185	14	1311.—	

SLIKA 3: Razglas o zakupu lovišč OILO Radgona, objavljen v Uradnem listu LRS, 10. maja 1947.

9.) Lovišče **Ščavnica**, 2.360 ha, z najvišjim št. članov 15 za izključno ceno 2.950 din,

10.) Lovišče **Sv. Ana v Slovenskih goricah**, 1.960 ha, z najvišjim št. članov 13 za izključno ceno 2.450 din,

11.) Lovišče **Marija Snežna**, 2.050 ha, z najvišjim št. članov 14 za izključno ceno 2.562,50 din,

12.) Lovišče **Jauhova - Nasova**, 2.610 ha, z najvišjim št. članov 18 za izključno ceno 1.696,50 din,

13.) Lovišče **Stogovci**, 2.220 ha, z najvišjim št. članov 15 za izključno ceno 1.110 din,

14.) Lovišče **Apače**, 2.185 ha, z najvišjim št. članov 14 za izključno ceno 1.311 din.

Vojko Rutar

(Naslednjič: Odmejitev in razmejitev okrajnih zakupnih lovišč MLO Maribor – mesto, Okraja Maribor – okolica in Okraja Dolnja Lendava.)

(Ne)sprevidano iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije

KRANJSKI VOLČIČ

Špela Pungaršek

Kustodinja za botaniko

V preteklosti so mnogim strupenim rastlinam nadeli imena, ki spominjajo na volkove; tako poznamo volčjo češnjo, volčjo jagodo in volčine. Med rastlinami z "volčjim" imenom je tudi strupeni kranjski volčič ali kranjska bunika (*Scopolia carniolica*). Rastlina je povezana z idrijskim zdravnikom in botanikom **Joannesom Antoniom Scopolijem** (1723–1788), po katerem je dobila rodovno ime. Vrstno ime *carniolica* se nanaša na nekdanjo deželo Kranjsko (latinsko Carniola), kajti klasično nahajališče vrste je v bližini Idrije. Tam so volčič dokumentirano opazili že v 16. stoletju. V 18. stoletju ga je kot novo vrsto volčje češnje opisal Scopoli in o najdbi poročal švedskemu naravoslovcu **Karlu Linneju**. Slednji je rastlino uvrstil v rod zobnikov in jo poimenoval po Scopoliju kot *Hyoscyamus scopolia*. Že Scopoli pa je ugotovil, da si rastlina zasluži novo rodovno ime. Predlagal je izraz *Litophila*. Dunajski dvorni botanik **N. J. Jacquin** je Scopolijev predlog prezrl in rod poimenoval *Scopola*, kar pa v severnih italijanskih dialektih pomeni "klofuta".

V herbariju Prirodoslovnega muzeja Slovenije je herbarijska pola posebne oblike kranjskega volčiča, ki ima venec znotraj in zunaj rumenkast (venec običajnega kranjskega volčiča je rdeče rjav). Rastlino je nabral vrtnar v ljubljanskem botaničnem vrtu **Andrej Fleischmann** in jo skupaj z **I. N. Biatzovskim** po najditelju poimenoval Hladnikova bunika (*Scopolia carniolica* forma *hladnikiana*). **Franc Hladnik**, ustanovitelj ljubljanskega botaničnega vrta, je to buniko prvi opazil v gozdovih okoli Turjaka. Kasneje so botaniki ugotovili, da je Hladnikova bunika le posebna oblika kranjskega volčiča. Uspeva samo v okolici Turjaka, Kolovca pri Kamniku, pod Lubnikom, v dolini Idrije, nad Borovniškim Peklom, v Trnovskem gozdu in na Špičastem vrhu.

Herbarijska pola Hladnikove bunike (*Scopolia carniolica* f. *hladnikiana*), ki jo je **Andrej Fleischmann** v 19. stoletju nabral za zbirko *Flora exsiccata carniolica* in je shranjena v herbariju Prirodoslovnega muzeja Slovenije. (Foto: Ciril Mlinar)

17. 7. 2017 se je za vedno poslovil od nas **Anton Vrščaj** - Toni, dolgoletni predsednik Zveze lovskih druženj Bele krajine (1996 do 2016), član komisije za mednarodne odnose LZS (1997 do 2005) in predsednik Koordinacijskega foruma CIC za srednjo in jugovzhodno Evropo (2013 do 2017) ter član UO LZS (2001 do 2016). Na njegovi zadnji poti se je zbrala velika množica lovcev iz domovine, Evrope in nekdanje Jugoslavije. Prisotnost številnih lovcev je poudarjala njegov velik prispevek razvoju lovstva na območju Bele krajine, Slovenije in v svetu ter njegovo veličino kot človeka in lovca. Kljub svoji bolezni je do zadnjega ostal predan lovstvu, saj se je kot predavatelj še v juniju z veseljem udeležil prvega tabora mladih lovcev na Bistrici pri Črnomlju in z učenci vztrajal do poznih večernih ur. Vedno je bil podpornik naprednih idej za izboljšanje lovstva in nikoli ni poznal besed *tega se ne da ali to je nemogoče storiti*.

Toni se je rodil 18. 11. 1948 v Črnomlju, lovski izpit pa je opravil kot član LD Črnomelj leta 1974, kjer je nato opravljal funkcije člana UO LD, gospodarja in starešine. Bil je inženir lovstva in varstva narave, lovski mojster, lovski čuvaj in predavatelj na tečajih za lovski izpit. Kot predsednik Zveze lovskih druženj Bele krajine je veliko prispeval tudi na kulturnem področju, saj je bil vedno pripravljen podpreti delovanje lovskega pevskega zbora ali skupine lovskih registrov, spodbujal je razvoj lovskega strelstva in lovske kinologije. Bil je tudi eden od začetnikov tradicionalnega Zbora lovcev Bele krajine. Posebno velik je bil njegov prispevek pri ustvarjanju dobrih odnosov z obmejnimi lovci iz sosednje Hrvaške, zato so ga že na začetku njegove lovske poti sprejeli za svojega cenjenega tovariša. To je potrdila tudi udeležba mnogih hrvaških lovcev, ki so se na dan njegovega pogreba prišli pokloniti njegovemu spomenu. Za zasluge v lovstvu je prejel poleg družinskega priznanja in priznanja OLZ II in plakete glasila Lovca III. stopnje tudi odlikovanja LZS: znak za lovske zasluge in rede III. II. in I. stopnje.

Belokranjski lovci se bomo Tonija spominjali kot prisrčnega človeka in lovskega tovariša, enega tistih zadnjih lovcev, za katerega lahko rečemo, da je imel še čast okusiti tisto »pravo jago« in pokončno prenesti vse spremembe v lovstvu, ki so nas spodbudile k razmišljanju, da nikoli več ne bo tako, kot je bilo ... In če kdo, potem je bil Toni tisti, ki nas je naučil gledati z dostojanstvom prihodnosti v oči, pa naj si je bila še tako siva ...

ZLD Bele krajine – T. B.
Lovska zveza Slovenije

Na pokopališču v Murski Soboti smo se lovski tovariši in prijatelji častno poslovili od **Aleksandra Gergarja**, člana LD križevci v Prekmurju, ki je iz lovske vrste za vedno odšel 2. 8. 2017.

Šanji, kot smo ga vsi klicali, se je rodil 28. 10. 1933 v Križevcih v

Prekmurju, kjer je preživel mlada leta in se že v krogu družine seznanil z lovstvom, saj sta bila lovca oče in stari oče; po domače so jih klicali tudi Logarski. Zato ni bilo presenetljivo, da se je mladi Šanji odločil za študij gozdarstva. Na gozdarski fakulteti v Ljubljani je diplomiral leta 1959 in se nato zaposlil na Gozdarstvu v Murski Soboti, hkrati se je včlanil tudi v LD Križevci v Prekmurju. Leta 1963 je prevzel mesto direktorja Gojitvenega lovišča Fazan - Beltinci, ki ga je opravil vse do upokojitve. Novo delovno mesto je od njega zahtevalo posebno znanje in strokovno usposobljenost, kar je uspešno prenesel v poslovanje GL Fazan in v razvoj umetne vzreje male divjadi. Leta 1973 je opravil tudi tečaj in izpit za lovskega tehnika (mojstra) pri LZS.

V lovske organizaciji je strokovno deloval v raznih okrajnih komisijah za poenotenje izhodišč gospodarjenja LD, predvsem pa je bil kot predsednik Komisije za lovske strelstvo pri ZLD Premurje (od 1970 do 1978) aktiven pri organizaciji in razvoju lovskega strelstva. Njegovo vodilo je bilo, da je lovsko pravično loviti malo divjad le, kadar jo je mogoče upleniti z natančnim strelom in na pravo daljavo. Da bi se lovsko strelstvo razvilo na primerno raven po množičnosti in dosežkih, je ustanovil Strelsko društvo Štefan Kovač v Beltincih, pozneje, po dograditvi strelišča ZLD Prekmurje, pa so sedež preselili v Mursko Soboto. V strelskem društvu je od ustanovitve opravljal funkcijo predsednika (1972–2017). Bil je tudi uspešen strelca na glinaste golobe in je dosegal vidne rezultate kot član ekipe LZS, ZLD Prekmurje, SKS in LD. S svojim delom, doseženimi tekmovalnimi uspehi, vzorom in mentorstvom je poskrbel, da je pomursko strelstvo postalo prepoznavno ne le v Sloveniji, ampak tudi širše v Evropi.

Šanji je vedno poudarjal, da lovstvo ni le uplenitev divjadi, ampak skrb za naravo, okolje in divjad. Najprej je treba na tem področju nekaj narediti in šele nato je lov kot nagrada za trud. Nemaikrat je puško zamenjal za fotografski aparat, s katerim je ovekeveč divjad in naravo, posebno rad pa je fotografiral lovske tovariše.

Za vsestransko delo je Aleksander Gergar prejel reda za lovske zasluge III. in II. stopnje.

Od našega Šanji smo se poslovili člani LD Križevci v Prekmurju in člani sosednji LD, sodelavci iz LPN Fazan - Beltinci in LPN Kompas - Peskovci, strelci SD Štefan Kovač in

slovenski strelci njegove generacije po tradicionalnem lovske običaju, ki so ga z izbranimi melodijami popestrili KUD Prekmurski lovski rogisti in pevci Pevskega društva prekmurskih lovcev.

Spoštovani lovski tovariši, za tvoje delo v lovstvu in bogat prispevek lovskega strelstvu se ti iskreno in globoko zahvaljujemo; ohranili te bomo v trajnem spomenu.

LD Križevci v Prekmurju – A. B.

Pomlad se je že bohotila v vsej svoji veličini, ko je član LD Rečica pri Laškem pretresla vest, da je nemila usoda 21. 5. 2017 iztrgala iz naše sredine dolgoletnega lovskega tovariša **Martina Mačka** – Tinka. Od njega smo se poslovili na pokopališču v Laškem.

Tinko se je rodil 10. 9. 1943 na majhni kmetiji v Rečici pri Laškem, kjer je odrasčal še z dvema mlajšima bratoma. Čarobni svet narave, divjadi in lova mu je odkril oče - lovec, pozneje pa so ga navdihovali še mentorji, ki so oblikovali njegovo lovske osebnost.

V lovske vrste je vstopil leta 1965 in v naslednjem letu opravil lovski izpit. Z veliko zagnanostjo se je udeleževal vseh del v lovišču. Praktično ni bilo dela, pri katerem ne bi bil prisoten. V LD je polnih 40 let z največjo mero natančnosti in doslednosti opravljal naloge blagajnika (1972 do 2012). Svoj pečat je pustil pri gradnji lovskega koč in drugih objektov ter njihovi sanaciji, še posebno pa pri gojitvenih delih. Skoraj ni lovil divjadi, ampak je to prepuščal drugim lovske tovarišem. V svoji dolgoletni lovski karieri je bil odličen kinolog, ki je izšolal veliko izvrstnih psov - krvoledcev. Z njimi je pomagal pri iskanju obstreljene divjadi ne le članom domače LD, pač pa vsem, ki so potrebovali takšno pomoč.

Narava je bila njegov drugi dom; znal je prisluhniti njenemu utripu in občudoval je življenje v njej. Veliko mu je pomenilo druženje z lovske tovariši, med katerimi je bil priljubljen in spoštovan. Med njimi je našel tudi svoje prave prijatelje. S svojim humorjem in družabnostjo je vzdrževal čudovito harmonijo med članstvom znotraj družine. Zadnjemu pogonu je vedno nekaj manjkalo, če ga ni bilo zraven.

Za svoje požrtvovalno delo v lovske

organizaciji je prejel mnoga priznanja in odlikovanja LZS in KZS: znak LZS za lovske zasluge, red III. stopnje, srebrni in zlati znak KZS, priznanje območne lovske zveze (Celje). Prejel je tudi jubilejni znak za 50 let članstva v lovstvu.

Ob zadnjem slovesu smo se Tinku poklonili z vsemi lovske častmi, posebno otožno mu je poslednjič zatrobil lovski rog in naznanil, da je zanj lov končan. S Tinkovim odhodom iz naših vrst je v naši zeleni bratovščini nastala praznina, ki bo zevala še dolgo.

Dragi Tinko, zahvaljujemo se ti za vse, kar si napravil za našo LD, naravo in divjad. Pogrešali te bomo. Želimo ti miren spanec v večnih loviščih, v naših srcih pa boš živel še naprej v lepih spominih nate.

LD Rečica pri Laškem – F. N.

Člane LD Logatec je 4. 6. 2017 presenetila žalostna vest, da nas je nenadoma in mnogo prezgodaj zapustil dolgoletni član **Janez Meze** z vzdevkom **Ruševec**. Vedeli smo za njegovo bolezen in upali, da jo bo premagal, saj se je v začetku maja še udeležil preizkusa orožja in lovskega posveta z željo do dela in lova v lovišču.

Janez se je rodil 19. 12. 1941 v Ljubljani in komaj dve leti star izgubil očeta. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Dolenjem Logatcu, kasneje pa nadaljeval šolanje na srednji gozdarski šoli v Postojni, kjer je tudi spoznal ženo Vilmo. Leto po poroki se jima je rodil sin Borut, leto kasneje pa še hči Ljuba. Kot študent je delal na bencinskem servisu v Logatcu, leta 1967 pa je začel delati pri podjetju Petrol, kjer je služboval vse do upokojitve leta 1999. Zbiral je starine in stare tehnične predmete ter se navduševal nad starimi vozili. Bil je aktiven član Društva ljubiteljev staromodnih vozil - Oldtajmer klub Škofljica. Včlanjen je bil tudi v PGD Gorenji Logatec in Policijsko-veteransko društvo Sever, Ljubljana.

Že od rane mladosti je v sebi nosil veliko ljubezen do narave in življenja v njej. Leta 1966 so ga sprejeli v LD Logatec. Bil je zelo prizadeven in spoštovan lovec, ljubitelj lova in narave in ne lovec na trofeje. Se posebno rad se je udeleževal skupnih lovov, predvsem v predele Hrušice, kamor je bil tudi razporejen, ter se družil z drugimi kolegi zelene bratovščine. Pri vsakem delu v lovišču je z veseljem pomagal, sodeloval je na primer pri posodabljanju lovskega doma in izgradnji nove sodobne prevzemnice za divjad. Z veseljem je sprejemal razne zadolžitve v odbori: bil je predsednik komisije za oceno škode (1989–1991), starešina LD (2000–2002) in predsednik NO (2011–2016). Svoje zadolžitve je vedno vestno in odgovorno izpolnjeval in nikoli ni rekel *ne*. Janez je za svoje uspešno delo v LD Logatec prejel znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje. Pred leti je prejel jubilejni znak za 40 in v letu smrti tudi za 50 let pripadnosti lovske organizaciji. V letu 2017 je postal častni član naše LD.

Dragi Janez, zahvaljujemo se ti za opravljeno delo, navste in trenutke, ki smo jih preživeli skupaj. Ohranili te bomo v najlepšem spomenu kot izjemnega človeka in dobrega lovskega prijatelja.

LD Logatec – A. A.

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Franc Širca, LD Col,
* 31. 7. 1949, † 5. 9. 2017.

Jože Zaletelj, LD Suhor,
* 1. 10. 1943, † 5. 8. 2017.

Ivan Kužnik, LD Toplice,
* 15. 3. 1925, † 30. 8. 2017.

Janez Golob, LD Markovci,
* 29. 8. 1926, † 6. 4. 2017.

Damjan Tepina, LD Bled,
* 26. 8. 1939, † 17. 5. 2017.

Borut Rus, LD Bled,
* 12. 8. 1926, † 3. 5. 2017.

Vincenc Lenart, LD Cirkovce,
* 10. 7. 1938, † 31. 8. 2017.

Florjan Erce, LD Vodice,
* 16. 4. 1927, † 30. 8. 2017.

Alaman Avmedovsk, LD Gorica,
* 28. 6. 1941, † 13. 9. 2017.

Rudi Janežič, LD Žalec,
* 6. 4. 1941, † 11. 8. 2017.

Stanislav Lojen, LD Boč,
* 10. 4. 1936, † 10. 9. 2017.

Andrej Rauh, LD Vurmat,
* 7. 11. 1925, † 23. 12. 2016.

Janez Kovše, LD Zreče,
* 15. 10. 1949, † 12. 2. 2017.

Slavko Cink, LD Brje, Erzelj,
* 30. 1. 1934, † 2. 8. 2017.

Anton Zofič, LD Čatež ob Savi,
* 7. 2. 1949, † 31. 7. 2017.

Leopold Kordež,
LD Zeleni vrh, Vuzenica,
* 16. 11. 1930, † 14. 9. 2017.

Umrli časten spomin!

23. Državna tekma v delu po krvni sledi v LPN Medved - Kočevje

V soboto, 17. 6. 2017, je potekala 23. Državna tekma po krvni sledi v organizaciji Vzrejne komisije (VK) za krvosledce, LKD Bela krajina in LPN Medved - Kočevje. V LPN Medved - Kočevje (prej GL Medved - Kočevje) je bila pred štirinajstimi leti prva Državna tekma psov barvarjev po *Pravilniku o samostojni tekmi po krvni sledi*, ki jo je organiziralo, izvedlo in financiralo prav GL Medved - Kočevje. Odločitev VK KZS za barvarje, da preidejo s klasičnega tekmovalstva, kjer je na sledi ocenjeval kinološki sodnik, na samostojno tekmo, kjer sodnik vodnika napoti le na nastrel in nato tekmuječi par počaka na koncu sledi, pes pa po sledi »išče« kantončke, ki jih je prejšnji dan (pri polaganju sledi) na sled položil sodnik, je bila drzna in se je v tem obdobju pokazala za pravilno. S takšnim načinom tekmovalstva prideta do izraza dejanska izšolanost psa in znanje vodnika, hkrati pa se izključuje vsakršen sodnikov vpliv na delo na sledi. Zadnjih pet let je tekma organizirana samo za t. i. »specialiste«, pse dveh pasem – bavarski in hanovrski barvar, čeprav je zanimanje vodnikov drugih pasem izšolanih psov za tekmovalstvo veliko, kar kaže, da je treba s takšnim tekmovalstvom nadaljevati.

Organizatorji, pomočniki in kinološki sodniki so se ob 16. uri zbrali pred gozdarsko hišo Resa v revirju Gače. Vodja prireditve **Brane Šercer** jim je v uvodu predstavil revir Gače in povedal, da bodo sledi položene v osrčju »volčjega revirja«. V tistem revirju živijo še medved, ris, jelenjad, občasno se pojavi tudi gams. Tam so (pred leti) opazili tudi divjega petelina in gozdnega jereba, ki pa sta polagoma izginila od tod. Sedaj se na tem območju občasno pojavi planinski orol.

Sodnikom so zagotovili dogovorjeno število pomočnikov, ki dobro poznajo revir, in določili teren za sledi. Predsednik VK in strokovni vodja tekmovalstva **Bojan Deberšek** je naslednji dan opozoril sodnike pri polaganju sledi in sojenju, naj upoštevajo določila *Pravilnika za samostojno tekmo v delu po umetni krvni sledi*. Vodja prireditve in predsednik VK sta sodnikom dodelila pomočnika in teren. Sodniku **Radošu Burniku** je pomagal **Franc Vidmar**, sod-

Zbor tekmovalcev pred tekmovalstvom

niku **Dejanu Poljanšku Marko Veselič**, sodniku **Janiju Krivcu Željko Hohnjec**, sodniku **Robertu Bandlju Dušan Pavlin**, sodniku **Jožefu Verčku Roman Cvitkovič**, sodniku **Alojzu Mlakarju Marko Plestenjak**, sodnik **Tomaž Burazer** pa je (zaradi dobrega poznavanja terena) sledi polagal sam. Za polaganje sledi so uporabljali kri divjih prašičev, na koncu sledi pa so položili sveže kože divjih prašičev. Za pripravo krvi in kož so poskrbeli belokranjski lovci. Za zadostno količino krvi in ustrezno število kož divjih prašičev sta poskrbela gospodar LD Adlešiči **Marko Veselič** in gospodar LD Črnomelj **Zvone Hutar**, za kar jima velja iskrena zahvala. Tomaž Burazer, predsednik LKD Bela krajina, je vsakemu sodniku izročil ustrezno količino krvi in par parkljev divjega prašiča. Vsak sodnik je položil dve sledi, dolgi vsaj 900 m. Sledi sta bili položeni iz nasprotne smeri, zaključek obeh pa je se je združil na istem mestu. Na vsaki sledi je bilo na vidnem mestu položenih pet kantončkov, velikosti 10 x 10 cm. Sledi so bile položene po lahko prehodnem terenu z malo podrastjo. Pri polaganju sledi so sodniki opazili sledove volkov (iztrebki), medveda

in jelenjadi. Močna nevihta, ki se je začela ob 15. uri (takrat so se organizatorji zbirali v Črmošnjicah, da so se skupaj peljali na zborna mesto pred gozdarsko hišo Resa v revirju Gače), je otežila polaganje sledi in tudi tekmovalstvo, ki je potekalo naslednji dan. Nevihta je bila izredno huda, padavinske vode so namreč napolnile hudournike, ki so prestopili bregove in poškodovali makadamske ceste na tamkajšnjem območju.

Na tekmovalstvo se je prijavilo enajst vodnikov bavarskih barvarjev in trije vodniki hanovrskih. Vsi prijavljeni so tudi prišli na tekmovalstvo. V soboto so se udeleženci zbrali ob 8. uri pred gozdarsko hišo Resa. Odprtje tekmovalstva je vodil Brane Šercer, nato pa je zbrane pozdravil **Marko Vilfan**, vodja LPN na Kočevskem in predsednik organizacijskega odbora tega tekmovalstva. Za njim je spregovoril še predsednik LKD Bela krajina **Tomaž Burazer**. V uvodnem pozdravu so vsi poudarili etičen pomen krvosledništva in tovrstnih tekmovalstev. Spomnili so, da se je takšna oblika tekmovalstva začela pred štirinajstimi leti prav v LPN Medved - Kočevje. **Bojan Deberšek**, strokovni vodja tekmovalstva, je pred-

stavil sodnike in pomočnike ter določila pravilnika. Povedal je, da so sledi dolge več kot 900 m, da je na vsaki sledi, na mesta, ki so že od daleč vidna, položenih pet kantončkov. Poudaril je tudi, da mora vodnik s psom za uvrstitev najti najmanj dva kantončka in sled končati najkasneje v 90 minutah. Nato so vodniki (tekmovalci) izžrebali številke sledi, na katerih bodo tekmovali. Tekmovalstvo se je začelo z disciplino *odločljivost s strelomirnostjo*, ki so jo opravili na travniku v okolici gozdarske hiše. Ker je travnik velik, so vodniki pse lahko razvrstili ob robu travnika tako, da se med seboj niso videli in motili. Med to disciplino je prišel tekmovalce pozdravit predsednik LZS mag. **Lado Bradač**. Zato so se po zaključku te discipline vsi udeleženci zbrali pri gozdarski hiši, kjer jih je predsednik LZS nagovoril in povedal, da imata lovsko kinologijo in še posebno krvosledništvo velik pomen za lovstvo ter da bo LZS še naprej spodbujala takšna uporabnostna kinološka tekmovalstva in kinologijo. Povedal je tudi, da pogosta nesoglasja v lovskem delu kinologije niso dobra, da ne sodijo v kinologijo in da slabo vplivajo na razvoj kinologije, zato se morajo lovski kinologi poenotiti in zavzemati za odpravo nesoglasij ter napredek lovske kinologije. Vsem je zaželel dobro delo, tekmovalcem pa uspehe na sledi in dobro uvrstitev.

Sodniki, pomočniki in vodniki s psi so nato odšli na teren, medtem pa so pomočniki na koncu sledi že položili sveže kože divjih prašičev. Pred vsako napotitvijo tekmovalca na sled so sodniki povedali meje terena, na katerem je bila položena sled, da se vodniki ne bi izgubili na neposeljenem terenu in v prostranih gozdovih revirja Gače. Delo na sledi je bilo zahtevno, saj so območje polože-

Foto: J. Verčko

Od leve: drugouvrščeni **Franci Zupančič** s psom **Brunom**, prvuvrščeni **Igor Grašak** s **Pacom** in tretjevrščeni **Silvo Katelic** s **Tigrom Lovskim**

nih sledi ponoči prečkali medvedi in jelenjad. Medveda in jelenjad so med tekmovalcem videli tudi tekmovalci in sodniki.

Tekmovalstvo je bilo končano dokaj hitro. Vsi so se po sledenju vrnili h gozdarski hiši in ob topli malici in pijači počakali na razglasitev rezultatov. Za vso izvršno pripravljenost hrano in pijačo ter požrtvovalno postrežbo udeležencev je poskrbel vedno dobro razpoloženi **Jure Frankovič**, član LD Črnomelj. V tem času so sodniki izpolnili ocenjevalne liste in zbrali rezultate, organizator pa je takoj za tem razglasil rezultate. Razglasili so jih predsednik organizacijskega odbora Marko Vilfan, vodja prireditve Brane Šerčer, strokovni vodja Bojan Deberšek in predsednik LKD Bela krajina Tomaž Burazer. Vsem tekmovalcem so izročili diplome, prvim trem pa tudi pokale. Prvouvrščeni je za nagrado prejel dovolilnico za odstrel jelena v starosti od dve do štiri leta v LPN na Kočevskem, drugo- in tretjevrščeni pa udeležbo na enem izmed skupnih lovov v LPN Medved - Kočevje.

Rezultati:

1. Igor Grašak je s **Pacom**, SLR Bb-001800, dosegel 148,75 točke, I. n. r.; podeljen CACT;

2. Franci Zupančič je z **Brunom** z **Velkeho Lepeniku**, SLR Bb-001945, dosegel 118,75 točke in II. n. r.;

3. Silvo Katelic je s **Tigrom Lovskim**, SLR Bb-001820, dosegel 117,5 točke in II. n. r.;

4. Jože Kočar je z **Borom Kumskim**, SLR Bb-001667, dosegel 117,5 točke in II. n. r.;

5. Martin Žužek je z **Amorjem Kumskim**, SLR Bb-001922, dosegel 100 točk in II. n. r.;

6. Anton Kosec je z **Migom Lovskim**, SLR Bb-001678, dosegel 97,5 točke in II. n. r.;

7. Marjan Kodrun z **Aro**, SLR Hb-001183, je dosegel 80 točk in III. n. r.;

8. Slavko Vidmar s **Carlosom** ze **Skalniho**, SLR Bb-001645, je dosegel 60 točk, III. n. r.

Po razglasitvi rezultatov je laski zmagovalec **Slavko Vidmar** predal prehodni pokal vodnikov krvosledcev novemu zmagovalcu **Igorju Grašaku**. Predsednik LKD Bele krajine Tomaž Burazer in **Maja Brunskole** pa sta mladima kinologoma, udeležencema prvega *Lovskega tabora za otroke v ZLD Bele krajine*, izročila priznanje za vodenje psov, ki ga je organizirala in vodila **Maja Brunskole**. Priznanji sta dobila cicilovca **Zala Štravs** in **Žan Komidar**.

V zaključnem govoru se je predsednik VK za barvarje Bojan Deberšek zahvalil LPN Medved - Kočevje in LKD Bela krajina za dobro organizacijo državnega tekmovalstva, organizacijskemu odboru, vodji prireditve in pomočnikom pa za pomoč pri organizaciji in izvedbi. Posebej se je zahvalil Lovski zvezi Slovenije (LZS) in Komisiji za kinologijo pri LZS za finančno pomoč pri organizaciji tekmovalstva. Delegat Kinološke zveze Slovenije **Slavko Žlebnik** je pred uradnim zaključkom tekmovalstva izrazil osebno zadovoljstvo, saj na tekmovalstvu ni bilo nobenih pripomb ali pritožb tekmovalcev, in pohvalil organizatorje za odlično organizacijo in izvedbo tekmovalstva. Vsem je zaželel prijetno druženje in varno pot domov.

Jožef Verčko

Jazbečarji med toskanskimi griči

Svetovno združenje jazbečarjev (WUT), katerega član je tudi **Klub ljubiteljev psov jamarjev Slovenije**, je v Italiji skupaj z **Italijanskim klubom za jazbečarje** od 19. do 20. avgusta 2017 organiziralo **Mednarodno preizkušnjo po krvni sledi za jazbečarje brez sodnikovega spremstva**. Udeležil se ga je tudi predstavnik Slovenije **Robert Bandelj** s kratkodlako standard jazbečarko **Aine** lastne vzreje. V močni mednarodni konkurenci izkušenih vodnikov in izredni vročini je Robert z Aine na 40-urni sledi zasedel tretje mesto. Zmagovalec na 40-urni sledi je bil italijanski vodnik **Pietro Cannizzo** z resastim jazbečarjem

Gigolo della Costa D'Amalfijem, na 20-urni sledi pa je bil najboljši španski vodnik **Javier Miranda Lucas** z resastim jazbečarjem **Quequejem**.

Mednarodna preizkušnja po krvni sledi za jazbečarje brez sodnikovega spremstva je tekma, ki jo Svetovno združenje jazbečarjev prireja enkrat na leto vsakokrat v drugi državi. Preizkušnja poteka na 20- ali 40-urni krvni sledi, ki je dolga približno 1.200 metrov. Sodnik na začetku sledi pokaže nastrel in smer pobega divjadi. Tekmovalec s psom mora na sledi poiskati pet lesenih ploščic, velikosti približno 5 cm. Vodnik ve, da je prišel do konca sledi,

ko ga pes pripelje do položene uplenjene divjadi. Na koncu sledi čaka sodnik, ki prešteje ploščice in odmeri čas. Več ploščic, kot pobere tekmovalec, boljši je rezultat. Vsak tekmovalec ima čas iskanja omejen na največ 90 minut. Tekmovalci z enakim številom ploščic so razvrščeni po doseženem času.

Tekmovalstvo je potekalo med toskanskimi griči na posestvu Colognole blizu Firenc. Italijanska gostoljubnost in dobra volja tekmovalcev sta pripomogli k izredno sproščenemu vzdušju in prijetnemu druženju. Naslednje leto bo tekmovalstvo gostila Španija.

Darja Bandelj

Slovenski predstavnik Robert Bandelj je s kratkodlako standard jazbečarko Aine lastne vzreje na 40-urni sledi zasedel tretje mesto.

Mednarodna preizkušnja po krvni sledi brez sodnika za jazbečarje je potekala med toskanskimi griči na posestvu Colognole blizu Firenc.

Predvidena legla lovskih psov

Bigl (SLRBig):

O: 5/II, m: 4/I, 10. 8. 2017,
Zdenko Krašek,
Zg. Rečica pri Laškem 56,
3270 Laško.
O: 4/I, m: 5/I, 3. 11. 2017,
Igor Kavšek,
Bojanci 38, 8344 Vinica.

Gordon seter (SLRGS):

O: 5/JZP, m: 5/PZP, 8. 11. 2017,
Tamara Krošelj,
Zg. Pohanca 10, 8272 Zdole.

Angleški seter (SLRAS):

O: tuj plemenjak,
m: 5/PZP, 30. 10. 2017,

Janez Mori,

Jurovska c. 29, 2230 Lenart.

Irski seter (SLRIS):

O: tuj plemenjak,
m: 5/PPA, 27. 9. 2017,
Špela Likozar Sušnik,
Visoko 45/b, 4212 Visoko.

Labradorc (SLRLR):

O: 5/PNZ, m: 5/VPR, 2. 10. 2017,
Tomo Kadilnik,
Otok 15/a, Bočna,
3342 Gornji Grad.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodajam nov IR-laser z montažo za nočno optiko. Neviden za divjad in z dometom 400 metrov. Tel.: 041/406-471.

Prodajam lepo ohranjeno boro-veljsko **bokarico** (izdelano po naročilu), kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom 4 x 32 (Suhlova montaža). Tel.: 031/587-808.

Prodajam nov daljnogled Steiner Predator 8 x 42 za 320 €, skoraj nov **strelni daljnogled** Minox ZV-3 (3-9 x 50, plex križ) za 200 € in odlično ohranjen **strelni daljnogled** Burris Timberline (3-9 x 32, Ballistic plex križ) za 250 €. Tel.: 040/699-666.

Prodajam naslednje puške: repetirno **risanico** Zastava, kal. 7 Rem. Mag, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42; češko **bokarico** Brno ZH 321, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom 4 x 32 Zeiss in menjalnimi cevmi 16/16 ter enocevno **šibrenico** Bajkal, kal. 12. Tel.: 031/331-253.

Prodajam nov strelni daljnogled Zeiss Conquest 4-16 x 50 (osvetljiv križ). Tel.: 041/496-520.

Prodajam bokarico - petelinko, kal. 20/76/.22 Mag. (WMR). Puška je povsem obnovljena, na novo brunirana in z novim kopitom. Montiran je str. daljnogled (fiksna montaža). Cena 500 €. Tel.: 041/497-058.

Prodajam nov dvogled Steiner 8 x 42 N2, zapakiran in z originalnim računom. Tel.: 041/390-538.

Ugodno prodajam risanico, kal. 7 x 57, zelo malo uporabljano. Tel.: 031/384-412.

Prodajam kombinirko Lankaster, kal. 16/11,5 x 63; **repetirno risanico** CZ, kal. 8 x 57 IS; **kombinirko** CZ, model ZH 324, kal. 16/7 x 57 R; **polavtomatsko risanico** CZ, mod. 581, kal. .22 LR, in **repetirno risanico** Mauser, mod. 98, kal. 8 x 57 IS. Cene po dogovoru. Tel.: 051/655-916.

Prodajam kombinirko Kettner, kal. 12/5,6 x 50 R, z menjalnimi cevmi 12/12. Cena 1.100 €. Tel.: 040/380 503.

Lovski psi

Sprejemamo prednaročila za mladiče pasme **slovaški gonič**, odlično ocenjenih delovnih prednikov. Mladiči bodo primer- ni za oddajo v decembru. Tel.: 051/303-502, Jernej.

Prodajam nemške kratkodlake ptičarje - serce, položene 12. 10. 2017. Mati: Fahra vom Leimbachtal, 5/PZP - 55 točk, JZP - 171 točk, Ch. J.-SLO, Ch.-SLO, 3 x PRM, 10 x CAC, 5 x CACIB, 5 x BOB, 2 x BOG, HD-A, HN (preizkus ostrosti); oče: Fiete vom Geestmoor, 5/V-1 KLEMAN 2016, EJS (evropski mladinski prvak), BOB, CACIB, CAC, LJS, D1*, VJP 72, S1, LN, VGP1, VBR, HN, HD A2, šampion Nemčije. Mladiči so potomci psov vrhunske nemške vzrejne linije HEGE HAUS, za katero sta značilni vsestranska uporabnost pri lovu in izjemna telesna skladnost s standardom. Večina prednikov ima opravljeno Klemannovo preizkušnjo. Tel.: 041/753-877; plaznikb@gmail.com, www.pticarji.com.

Prodajam mladiče pasme parson russel terier. Odlični delovni psi, čipirani, cepljeni, opravljeni test BAER. Za oddajo primerni po 10. novembru. Tel.: 041/869-452.

Prodajam pet mesecev starega nemškega lovskega terierja, potomca odličnih staršev. Tel.: 041/933-938.

Naprodaj imamo **mladiče** pasme **beagle** (psičko in dva psa), stare 3 mesece, cepljene, čipirane in tetovirane. Tel.: 031/613-302.

Prodajam psičko pasme **nemški tribarvni gonič**, staro 3 mesece, cepljeno, čipirano, tetovirano in že primerno za vodenje v lovišče. Janko Logar, Pod bregom 2, Slovenj Gradec. Tel.: 031/613-302.

Prodajam mladiče pasme beagle. So lovske linije, delavnih staršev. Cepljeni in tetovirani, za oddajo konec novembra. Tel.: 031/530-755

Drugo

Broške, gumbi, prstani iz jelenjega rogovja - izdelki umet-

nostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Izdelam vam pasti - lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali, velikosti: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100, in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. www.rajgelj.si Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplarice (več vrst), **pasti za lov polhov** (več vrst), **netopirnice**. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam odrasle lovne fazane in mlakarice. Tel.: 041/717-464.

Prodajam novo, trenutno eno izmed najboljših in naprednih lovskih kamer. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkciji, 12-MP-fotoapar, odporna proti vsem vremenskim vplivom. V maskirni barvi in majhnih mer. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Dveletno jamstvo in slovenska navodila! Tel.: 041/353-319.

Prodajam novo elektronsko ovratnico za šolanje psa. Domet od 250 do 1600 metrov. Ugodno in s triletnim jamstvom. Tel.: 041/353-319.

Z divjimi prašiči zelo bogata LD na Dolenjskem nudi posameznikom **možnost nakupa lovne dovolilnice za zimsko sezono 2017/18**. Mogoči so tudi **skupinski lovi za večje organizirane skupine lovcev**. Ugodno! Več informacij po tel.: 040/411-201.

Prodajam starejše muflone in navadnega jelena - dvain-dvajseteraka. Cena ugodna. Tel.: 051/666-916.

Prodajam damjakove kožute in teleta. Tel.: 031/660-743. Bračun

Prodajam kolimator (napravo za pristrelitev lovskega orožja), **pripravo za žaganje lobanj** srnjadi in gamsov (trofeji), **rogovja srnjakov in roglje gamsov** (trofeje), **filmsko kame-ro, stensko sliko**, 50 x 50 cm, z motivom divjega lovca. Tel.: 041/648-072.

Prodajam navadnega jelena, nepravilnega kronskega štiri-

NOVEMBER

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)	
	vzide	zaide	zaide	začet. konec
1. Sr	15:47	2:58	6:42	16:48 5:36 17:54
2. Če	16:16	4:08	6:44	16:46 5:38 17:53
3. Pe	16:48	5:22	6:45	16:45 5:39 17:52
4. So	17:24	6:36	6:47	16:43 5:40 17:51
5. Ne	18:04	7:53	6:48	16:42 5:41 17:49
6. Po	18:52	9:07	6:50	16:41 5:43 17:48
7. To	19:47	10:16	6:51	16:39 5:44 17:47
8. Sr	20:49	11:18	6:53	16:38 5:45 17:46
9. Če	21:56	12:11	6:54	16:37 5:46 17:45
10. Pe	23:05	12:56	6:55	16:35 5:48 17:44
11. So	-----	13:34	6:57	16:34 5:49 17:43
12. Ne	0:14	14:06	6:58	16:33 5:50 17:42
13. Po	1:22	14:34	7:00	16:32 5:51 17:41
14. To	2:27	15:02	7:01	16:31 5:53 17:40
15. Sr	3:33	15:28	7:03	16:30 5:54 17:39
16. Če	4:36	15:55	7:04	16:29 5:55 17:38
17. Pe	5:39	16:23	7:05	16:28 5:56 17:37
18. So	6:40	16:54	7:07	16:27 5:57 17:37
19. Ne	7:40	17:29	7:08	16:26 5:59 17:36
20. Po	8:37	18:07	7:10	16:25 6:00 17:35
21. To	9:31	18:51	7:11	16:24 6:01 17:34
22. Sr	10:19	19:40	7:12	16:23 6:02 17:34
23. Če	11:03	20:33	7:14	16:23 6:03 17:33
24. Pe	11:42	21:30	7:15	16:22 6:04 17:33
25. So	12:17	22:30	7:16	16:21 6:06 17:32
26. Ne	12:48	23:33	7:18	16:21 6:07 17:32
27. Po	13:18	-----	7:19	16:20 6:08 17:31
28. To	13:46	0:37	7:20	16:19 6:09 17:31
29. Sr	14:14	1:45	7:21	16:19 6:10 17:30
30. Če	14:43	2:55	7:23	16:18 6:11 17:30

najsteraka, za odstrel ali nadaljnjo rejo. Tel.: 040/717-324.

Prodajam nov, nerabljen in naj-novejši nočni nastavek (night vision). 2+ generacija, črno-bela (onyx) osvetlitev, z laserskim IR-osvetljevalcem. Dve leti jamstva. Cena 2.900 EUR. Tel.: 041/353-319.

Prodajam nov GPS-sledilnik - ovratnico za psa. Domet do 20 kilometrov. Deluje preko RF- in GPS-signala. Brez naročnin in dodatnih stroškov. Vrhunska kakovost, izdelana v Evropi. Dve leti jamstva. Tel.: 041/353-319.

Prodajam osem let starega divjega prašiča, za odstrel. Tel.: 041/740-952.

Prodajam kmetijo v Halozah, ki je ograjena za vzrejo jelenov (8,5 ha), **čredo damjakov** in **poslovno-stanovanjski objekt** velikosti cca. 472 m². Objekt je namenjen lovsko-kmečkemu turizmu za 50 gostov, ima pa tudi šest sob za prenočišča in druge prostore. Tel.: 031/827-336

Prodajam jelena damjaka 2+ in šilarja za nadaljnjo rejo ali odstrel. Cena jelena damjaka 2+ je 350 €, šilarja pa 150 € oz. po dogovoru. Tel.: 031/827-336

Narisal: M. Samar

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV organizira

VZREJNI PREGLED PTIČARJEV

v soboto, 19. novembra 2017, v LD Boris Kidrič, Zgornja Hajdina 103e. Začetek vzrejnega pregleda bo ob 9. uri. Prijavnico s fotokopijami obeh strani rodovnika, vseh ocenjevalnih listov s preizkušenj, telesnega ocenjevanja, potrdila o slikanju kolkov in potrdila o plačilu prijavnine pošljite na naslov: Goran Persin, Mlaka 37c, 1218 Komenda, 041/389-636; goran.persin@gmail.com, kjer dobite tudi prijavnico in vse dodatne informacije. Originale dokumentov prinesite s seboj na vzrejni pregled. Obvezna je predhodna prijava najkasneje do 5. 11. 2016. Za vodnike ptičarjev, ki svojih psov še nimajo ocenjenih, bo organizirano tudi telesno ocenjevanje. Cena vzrejnega pregleda je 16,72 eur, telesne ocene pa 14,67 eur in se vplačata na račun DLP: 0201 0025 3852 458 (NLB). Udeležba psov, ki niso predhodno prijavljeni, ne bo mogoča!

www.avantura.info

Obojestranski termovelur Lovska delovna srajca

Vedno uporabna lovska oblačila

Z izvezenimi motivi divjih živali

Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna | 05 726 40 70 | info@avantura.info

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV v sodelovanju z LKD Nova Gorica in LD Tabor Dornberk Branik organizira

UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PSOV PTIČARJEV PRI LOVU NA DIVJE PRAŠICE

Preizkušnja bo 25. in 26. novembra 2017 v lovišču lovske družine LD Tabor Dornberk Branik, Potok pri Dornberku 30, 5294 Dornberk, zbor bo ob 8.00 uri. Vodja preizkušnje Aleš Ličen 051 304 577 ali Blaž Silajdžić 041 594 663. Prispevek za preizkušnjo znaša 30,00 EUR za člane DLP za nečlane pa 50,00 EUR na psa in se vplača na račun DLP: 02010-0253852458 s pripisom Prašičar. Vodnik mora imeti s seboj originalni rodovnik in potrdilo o cepljenju psa proti steklini, v primeru posedovanja orožja pa tudi vse ostale potrebne dokumente. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in fotokopijo veljavne lovske izkaznice pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptuj, mail: siviljstvo.smgoc@gmail.com, mobi: 031 616 283. Pri njej dobite tudi prijavnico, obr. P št. 1. Zadnji rok prijave: 16. 11. 2017.

Oglašajo niso lektorirani.

ČEVLJI PARFORCE

86,90 €

- 100% USNJE
- PODPLAT: GUMA
- ZRAČNI IN VODOODPORN

ŠKORNI NEOPREN PARFORCE

88,00 €

- LAHKE IN UDOBNE IN TOPLI
- PODLOGA IZ NEOPRENA
- IZDELANI V EU

www.medo-sport.si

MEDO sport

TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

MEDOSPORT GROSUPLE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLE, tel.: 01/ 787 37 00, fax: 01/ 787 37 02
e-mail: medosport@biros.si

MEDOSPORT ČRNOMELJ, Ulica na Utrdbah 24, 8540 ČRNOMELJ, tel.: 07/ 306 24 79 e-mail: medosport@biros.si

Helia 1-5 x 24i

Helia 2-10 x 50i

Helia 2,4-12 x 56i

Popolnost, ki jo opazite!

Nova Helia prepiča z brezkompromisno osredotočenostjo k bistvu in izpolnjuje našo jasno in iskreno obljubo kakovosti: Popolnost, ki jo opazite!

Dostopno od zdaj naprej

kahles.at

SlovArms

Lovska trgovina Slovarms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

SWAROVSKI OPTIK

Blaser

SAUER

DOCTER

ZEISS

STRASSER

PASSIONATE INNOVATION

ShooterKing

ISSC

Verney-Carron

HAWKE

TIKKA

Leica

GunCoating

Tehnološko napredno keramično mazivo

Vixen

REX zero 1

ŠIROK IZBOR NOČNE OPTIKE

PULSAR ARMA SIGHT

Pinewood
OUTDOOR COLLECTION

VRHUNSKA ŠVEDSKA OBLAČILA IN OBUTEV

LOV • RIBOLOV • POHODNIŠTVO • PROSTI ČAS

SKANDINAVSKO OBLIKOVANJE
VISOKA FUNKCIONALNOST
VRHUNSKA KAKOVOST
20-LETNA TRADICIJA

JAKNA PINEWOOD
Prestwick Exclusive, #5801

#5088

FLIS PINEWOOD
Wildmark, #5066

#5985

#5901

Trgovina Hubert
Goriška cesta 23b
5270 Ajdovščina
05 / 366 20 99
hubert.pregelj@siol.net

Šport tekstil Bovec
Ladina 5, 5230 Bovec
05 / 389 60 01

Športni ribič Bled
Grajska cesta 2, 4260 Bled
040 / 32 61 47
info@extreme-bleed.si
www.extreme-bleed.eu

Trgovina Slovarms
Kraška cesta 67, 6215
Divača
05 / 620 22 08
info@slovarms.si
www.slovarms.si

Trgovina Sašo Novak
Saranovičeva cesta 25a
1230 Domžale
01 / 721 67 97
sason@siol.net

Trgovina Srna
Bloška polica 21
1384 Grahevo
041 / 62 01 98
srna.bl.polica@siol.net

Trgovina Brne
Bazoviška cesta 25
6250 Ilirska Bistrica
05 / 714 17 06
info@trgovina-brne.si

Eldamedo d.o.o.
Podjetniško naselje 6
1330 Kočevje
041 / 79 23 56
info@eldamedo.si

Puškarnstvo Špendal
Gramozna pot 9
1000 Ljubljana
041 / 39 93 07
puskarstvo@siol.net
www.guns-spendal.si

Trgovina Ljubinka
Plac 14
3333 Ljubno ob Savinji
03 / 584 10 20
trgovina.ljubinka@gmail.com

Puškarnstvo Vute
Krenplova ulica 2
2000 Maribor
041 / 82 49 69
puskarstvo.vute@gmail.com
www.lovskaoprema.si

Lovska trgovina Zupančič
Markovci 28
2281 Markovci
041 / 72 39 57

Trgovina SloGun
Pod Trško goro 83
8000 Novo Mesto
040 / 24 00 40
slogun2013@gmail.com
www.slogun.si

Vin-Vez
Partizanska cesta 59
2317 Oplotnica
041 / 47 09 46
vin.vez@gmail.com
www.vezenje.eu

Trgovina Gozdsko
Hrastenice 12
1355 Polhov Gradec
051 / 88 84 04
gozdsko@tekont.si
www.tekont.si

Trgovina Avantura
Notranjska 4
6230 Postojna
05 / 726 40 70
info@avantura.info
www.avantura.info

Uniforest d.o.o.
Latkova vas 81/d
3312 Prebold
051 / 66 55 66
bojani@uniforest.si

Trgovina Orbis
Ulica Františka Poita 6
3320 Velenje
03 / 897 48 10
grosinn@gmail.com
www.orbis-velenje.si

Trgovina Modest
Stara cesta 19, 1360 Vrhnika
031 / 77 71 85
info@modest-trgovina.si
www.modest-trgovina.si